NATIONAL LIBRARY
JUL 11 1972
BIBLIOTHEQUE NATIONALE

LATVIJA AMERIKĀ

LATVIAN LANGUAGE WEEKLY
NEWSPAPER FOR ALL LATVIANS

Published weekly by the
Latvija Amerika Publishing Limited
Business Office: 125 Broadview Ave., Toronto 250, Ont., Canada; Editor-in-Chief: KRISS SIDARS. Telefones: 465-7902. United States Editoral Offices — New York: Editor — V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx, N.Y. 10466, U.S.A. Chicago: Editor — I. SIMANE, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A.

26. N-RS TREŠDIENA, 1972. G. 21. JŪNIJS 22. GADS WEDNESDAY, JUNE 21, 1972

SECOND CLASS MAIL REGISTRATION NUMBER 2249 Cena 50 centi

Gatavošanās drošības konferencei

AMERIKAS LATVIEŠU APVIENĪBAS VALDES SĒDE ŅUDŽERSIJĀ

Pasaules brīvo latviešu apvienības priekšsēdis U. Grava Amerikas latviešu apvienības valdes sēdē 11. jūnijā Oranžā, Ņudžersijā, norādīja, ka priekšdarbi latviešu memorandam iesniegšanai Eiropas drošības konferencei sagatavojami līdz PBLA valdes sēdei novembrī. Ir diezgan droši paredzams, ka šī konference notiks 1973. gadā.

Latviešu memorands būs sastādīts trīs daļās, ko varēs lietot kopēji vai katru daļu atsevišķi. Memoranda pirmo daļu sagatavos Vācijas profesors Lēbers un tur būs norādītas Latvijas attieksmes ar Pad. savienību. Otrā daļa būtu politiska, ar kādiem 4 — 5 punktiem, bet trešajā daļā latviešu tautas prasības drošības konferencei. Te vajadzīgs savākt plašu dokumentāciju. Bez tam būtu arī dažādi paziņojumi presei.

PBLA valdes sēde paredzēta no 13. līdz 17 novembrim, iespējams Latviešu kara invalidu īpašumā Rota, Katskilu kalnos. Darba kārtā paredzētas pārrunas par Eiropas drošības konferenci, jauno PBLA informācijas biroju Zviedrijā un vispārējiem jautājumiem un programmām. Bez tam vēl paredzētas pārrunas par globāla latviešu Kultūras fonda dibināšanu, pasaules baltiešu apvienības izveidošanu, budžetu un statūtu jautājumiem, kā arī par sakariem un sadarbību ar Latvijas sūtniecības darbiniekiem. Sēde ilgs 5 dienas.

Ar 1. maiju Stokholmā sācis darboties informācijas birojs, koordinējot informācijas darbu, bet izvairoties no citu organizāciju darba dubultošanas. Par sakarnieku starp šo biroju un Amerikas latviešu apvienību izraudzīja iekšējās informācijas biroja vadītāju A. Lejiņu.

Tautas balvai atsevišķo zemju centrālām organizācijām kandidāts jāizvēlas līdz 1. augustam, bet balsošana izdarāma līdz 1. oktobrim, pēdējā balsošana līdz 1. novembrim.

Sēdē pārrunāja arī Madrides raidījumus. Ilgāku laiku šinī pavasarī Amerikas kontinentā bija viesojies kādreizējais šī raidījuma vadītājs V. Skultāns, kas bija aicinājis materiāli atbalstīt līdzšinējās raidījuma darbinieces. Gadā vajadzētu 600 — 1000 dolaru. Spānijas valsts solījusies palielināt Madrides raidītāja jaudu, bet salidzinot

(Turpinājums 11. lp.)

Pa gadskārtu Jāņiņ's nāca, līgo!
Elmāra Damberga zīmējums Latvijai Amerikā

Brīvības atņemšana nav attaisnojama

BALTIEŠU 14. JŪNIJA ATCERE TORONTO

Ap 300 Toronto dzīvojošo igauņu, latviešu un lietuviešu piedalījā Baltijas tautu federācijas Kanadā rīkotajā aizvesto piemiņas aktā un koncertā 14. jūnijā Igauņu namā. Aktu atklāja federācijas prezidents igaunis U. Peterso ar dzejnieka vārdiem: „Turpinait mūsu cīņu ar kopējo ienaidnieku, mēs, paguršie, nododam jums cīņas lāpu— turiet viņu augstu!" U. Peterso uzsvēra, ka stāvoklis Baltijas valstīs nav nekādā ziņā uzlabojies – genocīds turpinās, jo Pad. savienību interesē vienīgi territorija, cilvēki ir aizstājami un maināmi.

Iespaidīgu aizlūgumu teica igauņu mācītājs A. Tauls, citējot Sv. Luka ev. 13. nod., kurā svētceļnieki sūdzas Jēzum par Pilāta brutālajām slepkavībām un Dieva šķietamo nereaģēšanu uz tām. Jēzus atbilde — No-

(Turpinājums 13. lp.)

Kanadas DV dienas Vankuverā

Rietumkrasta latviešu dziesmu svētku ietvaros šogad notiks arī Kanadas DV dienas Vankuverā, kuŗu organizēšanu uzņēmusies vietējā DV nodaļa, valdes priekšsēža E. Pelēna vadībā. Kanadas DV dienas apvienotas ar DV Britu Kolumbijas nodaļas 20 gada svētkiem un notiks 30. jūnijā Vankuveras viesnīcā. Šīs viesnīcas Waddington zālē plkst. 7 vakarā paredzēta DV dienu atklāšana, varoņu piemiņa un Lielā junda. DV nodaļu pārstāvji aicināti piedalīties ar savu nodaļu karogiem..

DV dienu atklāšanai un koncertam sekos DV Britu Kolumbijas nodaļas 20 gadu atceres sarīkojums, kas notiks viesnīcas Britu zālē (British Room) un sāksies plkst. 8.30 vak. Oficiālai daļai sekos saviesīgs vakars ar priekšnesumiem. Sarīkojuma dalībnieki aicināti pieteikties pie vanadžu kopas priekšnieces Vijas Pelēnas, 1008 W 17th St.., North Vancouver, B. C.

Svētdien, 2. jūlijā, plkst. 6 pēcp. Vankuveras viesnīcas Vadingtona zālē tiek organizēta vanagu un vanadžu sanāksme, ko ievadīs filmu izrāde par DV 2. globālajām dienām Toronto. Vanadžu sanāksmē, kas nosaukta par Draudzības stundu, līdzdalību jau apsolījušas Kanadas vanadžu priekšniece Monika Jonāne no Toronto un dzejniece Valentīna Hermane no Čikagas.

R. N.

Savienoto Valstu potenciālis

SPECIĀLRAKSTS LATVIJAI AMERIKĀ NO VAŠINGTONAS

● PREZIDENTA PADOMDEVĒJA UN ĀRLIETU RESORA DISONANCES ● NEUZRAKSTĪTIE MEMUĀRI ● PANĀKUMI ARĪ JAPĀNAS MISIJĀ ● NOSLĒPUMĀ TURĒTAIS CEĻOJUMS UZ PEKINGU ● PREZIDENTA NIKSONA NEPARASTI ATKLĀTA VALODA ● KĀDS ĪSTENI IR AMERIKĀŅU MILITĀRAIS POTENCIĀLIS?

Vēl šī gada pavasarī Vašingtonā paklīda valodas, ka prezidenta padomdevējs valsts drošības un ārpolitikas jautājumos Dr. Henrijs Kisingers nopietni apsverot varbūtību teikt ardievas Ričardam Niksonam un pieņemt mierīgāku mācības spēka darbu vienā no lielākām amerikāņu universitātēm. Ārzemju žurnālistu klubā šīm baumām bija viens otrs noticētājs, un vismaz trīs vai četri Eiropas periodiskie izdevumi saviem lasītājiem steidzās ziņot par gaidāmo Dr. Kisingera „demisiju".

Protams, ka šie pareģojumi nepiepildījās, bet liekas, ka valodām par Dr. Kisingera aiziešanu bija ārlietu ministrijai piešķirtā „otras vijoles spēlēšana" Niksona un Kisingera kopēji komponētajā jaunajā Savienoto Valstu ārpolitikas kursā. Vai atceraties vēl to, ka Pekingā Niksonu audiencē pie Mao nepavadīja amerikāņu ārlietu ministrs Rodžers, bet gan

(Turpinājums 24. lp.)

LATVIJA AMERIKĀ

Trešdiena, 1972. g. 21. jūnijs 26. N-RS

Latviešu nedēļas laikraksts. Iznāk trešdienās. Izdevējs — Latvija Amerikā Publishing Ltd. Atbildīgais redaktors KRIŠS SIDARS. Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto 250, Ont., Canada; tālr. 465-7902. Nujorkas redakcijas vadītājs: V. Irbe, 4035 Rombouts Ave., Bronx, N.Y., 10466, U.S.A. Tālrunis 994-7917. Čikagas redakcijas vadītāja: I. Šimane, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A., tālr. 774-5744. Redaktors Austrālijā: Ed. Šmugajs, 28 Taffs Ave., Lugarno, NSW 2210, Australia.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāliem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa Kanadā un ASV — par gadu $21.00, 6 mēn. $11.50, 3 mēn. $6.00. Atsevišķa numura cena 50 centu.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $2.50 tekstā $5.00 pirmajā vai pēdējā lappusē $10.00 par 1 collas slejas telpu. Sarīkojumu kalendārā 50 centu par vienas slejas rindu katra datuma vienā numurā.

ETHNIC PRESS ASSOCIATION OF ONTARIO 1970-1971

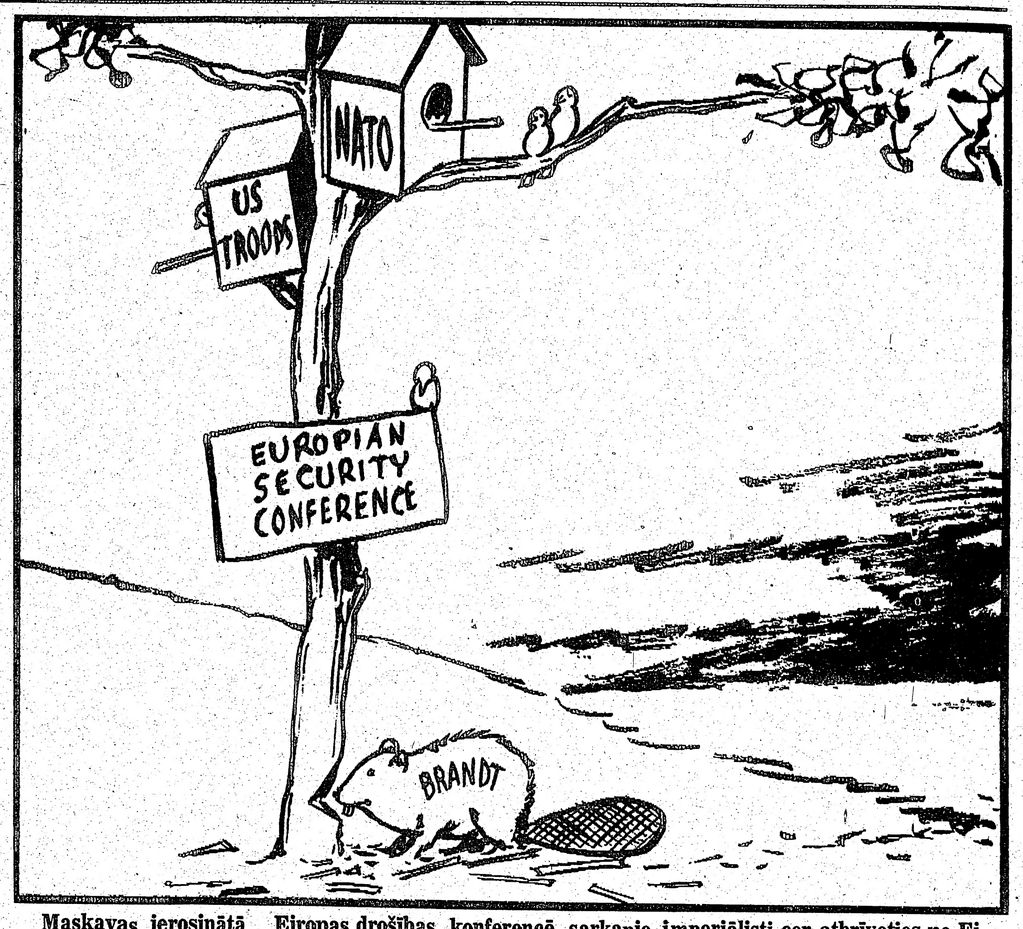

Maskavas ierosinātā Eiropas drošības konferencē sarkanie imperiālisti cer atbrīvoties no Eiropas aizsardzības spēkiem — tur stacionētām amerikāņu vienībām un NATO. Vai Brants spēs palīdzēt?
Ed. Keiša karikatūra

JĀŅU VAINAGS

Ar Jāņu laiku saistās daudzi mūsu tautas liktenīgi notikumi. 1940. gada 17. jūnijā, tikai nedēļu pirms Jāņiem, krievu tanki pārvēlās Latvijas austrumu robežai, to kāpurķēdēm iežvadzinot baigo vasaru. Gadu vēlāk, 14. jūnijā, bija pirmā masveida latviešu tautas deportācija, kuŗas upuŗus ik gadu pieminam svešumā. Un tikai pāris dienas pirms Jāņiem, tajā pašā gadā, pāri mūsu zemei sāka liesmot Otra pasaules kaŗa ugunis, kuŗas 1945. gada 8. maijā, Vācijai kapitulējot, nodzisa Kurzemes krastā, vēstot mūsu tautai gaŗās nebrīvības nakts sākumu. Tāda mūsu tautas nesenajā pagātnē bijusi Jāņu dienas liktenība.

Jāņugunis nav spējusi noslāpēt vistumšākā nakts. Jo skaudrāki vēji pūtuši, jo augstāk tās uzliesmojušas Latvijas debesīs, apliecinot nomāktās tautas spītu un izturību. Tautu kopā tur asins un zaļais Jāņu vainags: Tā tauta nezudīs nekur, / Ko Jāņu vainags zaļš un asins kopā tur,—saka dzejnieks, apliecinot Jāņu nakts mistisko spēku, ko simbolizē Jāņu vainags.

Vainags ir mūžīgās dzīvības simbols, nepārtraukts kā pati dzīvība. Kamēr mēs nekautrēsimies likt galvā zaļo Jāņu vainagu, kamēr mūs turēs kopā mūsu asins balss, mēs nezudīsim savai tautai arī svešus pasaules ceļus staigājot, šovasar ārpus savas zemes aizvadot jau 28. Jāņu dienu.

Mūs kopā tur zaļais Jāņu vainags, kaut arī pīts no svešas zemes zālēm. Bet vai mūsu vainagi svešumā ar katru gadu nekļūst smagāki, līgo dziesmas klusākas, līgotāju pulki mazāki? Vai vainagu, uz sirmās galvas nesot, līgotājiem netrūks sekotāju, kas bridīs Jāņu naktī zelta rasu un skatīsies, kā saulīte līgojas? Vai mums nebūs jāsaka līdz ar mūsu sirds un saules dzejnieku Kārli Skalbi: Es nebiju zinājis, cik skaisti / Ir liepu ziedu kroņi, / Es nebiju zinājis, cik smagi / Tie Jāņos galvu spiež . . . Arī skaistums var nospiest, ja smaga ir cilvēka sirds. — Liec jaunu pagali vēl Jāņu ugunskurā / un sadedzini visas savas bēdas, mudina dzejnieks svešumā.

Jāņugunīs lai atplaukst tautas kopības apziņa, sasaucoties līgodziesmās tuviem un tāliem novadiem, zemēm un kontinentiem — visur, kur mīt Jāņa bērni. Vēl vārdi nav izkaisījušies tālas takas staigājot, dziesmas sveši vēji aizpūtuši. Kā mūsu tēvu zemē Jāņu naktī sadodas rokās vakara krēsla ar rīta gaismu, tā lai kopību nostiprina latviešu jaunā un vecā audze svešumā. Tikai tad tauta nezudīs nekur, ja to kopā turēs asins un zaļais Jāņu vainags. Tāda lai ir mūsu Jāņu dienas ticība un apņemšanās dzīvot savai tautai un tās nākotnei, Latvijas nākotnei!

Lasītāju vēstules

NEBŪSIM TIK NAĪVI

Nacionālā Ķīna ar Niksona valdības atbalstu pazaudēja savu sēdekli Apvienotajās Nācijās un tās vietā ienāca sarkanā Ķīna. Pēc tam Niksons pa „nogludināto" ceļu aizbrauca uz Pekingu, kam vēlāk sekoja brauciens uz Maskavu. Būtu jāatceras Niksona deklarējumi sarkanās un nacionālās Ķīnas jautājumā agrāk. Tagad tie pagriezušies par 180 gradiem pretējā virzienā. Ja toreiz kāds būtu teicis, ka Pekinga tiks uzņemta Apvienotajās Nācijās, neviens tam neticētu.

Kas pēc Niksona domām ir labs ASV interesēm, vēl nenozīmē, ka vienmēr tas būtu labs arī apspiestajām tautām. Niksons taču pats ir deklarējis, ka viņš grib mieru un sarunas ar komūnistiem, nevis konfrontāciju. Bieži pārmet demokratiem, cildinot republikāņus, kā to, piemēram, dara V. Korsts. Ir taisnība, ka demokrati iztirgoja komūnistiem Austrumeiropu un savā laikā cietzemes Ķīnu, bet arī republikāņi nav bez vainas. Eizenhauers iztirgoja korejiešus, ungārus un Kubā iesēdās tronī sarkanais diktātors Kastro. Ne demokrati, ne republikāņi neko nedarīs mūsu labā tikai tāpēc, ka esam latvieši, ja tas vispirms nebūs viņu pašu interesēs.

Nebūsim tik naīvi, ticēdami, ka amerikāņi mūsu labā jau visu padarīs, ja arī mēs paši nebūsim čakli nomodā par savām interesēm. Mēs jau pietiekami daudz esam citiem uzticējušies pagātnē un vilušies!

Jānis Ozoliņš
Arlingtonā, Virdzīnijā

VAI LATVIEŠIEM BŪTU JĀPIEDALĀS?

Toronto pirms kāda laika daudz publikas pulcināja uzvedums „Hair", veltīts gaŗajiem matiem un puskailajiem ķermeņiem. Šajās dienās sācies kāds cits uzvedums — „Godspell", kam pamatā ir Sv. Mateja evaņģelijs un kuŗā mums, kristiešiem, visai nesaprotamā veidā notēlots Kristus un viņa apustuļi. Šajā uzvedumā piedalās arī Valda Avika, kas dziedājusi vairākos latviešu sarīkojumos. Jājautā, vai latviešiem būtu jāpiedalās šāda veida uzvedumos, kas var aizvainot kristīga cilvēka jūtas?

Kristietis Toronto.

VAI STRĀDNIEKU IZMANTOŠANA BŪTU PAREIZAIS VEIDS

Latvija Amerikā 24. n-rā lasāms, ka Toronto Ziemeļjorkā notikusi kāda privāta rakstura sanāksmē, kuŗā tās 26 dalībnieki tikušies ar progresīvi konservātīvo (PC) partijas kandidātu federālās vēlēšanās Stefanu Romānu, piedaloties arī LNAK padomes priekšsēdim V. Upeslācim, politisko zinātņu doktorandam J. Deifeldam u.c.

Nezinu visumā, ko konservātīvo kandidāts paskaidrojis, jo esmu tikai „vienkāršs" Ziemeļjorkas iedzīvotājs, bet šīs sanāksmes atreferējumā lasu, ka vēlēšanu kandidāts, kas ir kādas raktuvju sabiedrības galvenais akcionārs un valdes priekšsēdis, izteicies, ka „valdībai būtu jācenšas celt zemo ienākumu grupu darba ražība un līdz ar to izpeļņa, bet nevis pazemināt labāk atalgoto ienākumu, lai tā panāktu algu izlīdzinājumu".

Pats esmu kādā Kanadas raktuvē ziemeļos nostrādājis savu „līguma gadu" un zinu darba smagumu. Neticu, ka no raktuvju strādnieka varēs vēl ko vairāk „izspiest", lai kāpinātu viņa darba ražību un izpeļņu un tādā kārtā panāktu algu „izlīdzinājumu"... Ja to nevar darīt citādā ceļā, tad solījums panākt „algu izlīdzinājumu" uz strādnieka sviedru rēķina nav nekam vērts. Tas nozīmē to pašu, ko zirgam ilkss galā iekārt auzu kuli, kuŗai tas netiek klāt.

Iecelotājs Ziemeļjorkā.

VILKI

Latvija Amerikā 31. maija numurā lasāms J. Grodņa raksts: „Vilks spalvu met, bet ne tikumu", kuŗā viņš analizē Bruno Kalniņa Toronto nolasīto referātu. Katru politisku domu var apskatīt no dažādiem viedokļiem. Par to, kā klausītāji uzņēma Br. Kalniņa runu, liecināja ilgie aplausi. Ka vilks spalvu met, bet ne tikumu, ir dabiska parādība. Man varētu būt pa ceļam ar tādu vilku, jo no briesmām es varētu izsargāties, pazīstot vilka dabu. Nekad negribētu sastapties ar vilku, kas bez spalvas met arī tikumu, jo tad es nezinātu, kādus netikumus šāds vilks piesavinājies, lai tad no tiem izvairītos.

O. Dz., Toronto

BAILES

Izlasot O. Zvirgzdgrauda vēstuli Latvija Amerikā 24. maija numurā, liekas, ka viņš bijis nobijies, ieraugot „ieroču ienešanu baznīcā". Krusts un zobens kopā nesaderoties... Pēc O. Zvirgzdgrauda atzinuma laikam uz kritušo kaŗavīru kapiem krustu nedrīkstētu likt, jo viņi gājuši „pret Dieva gribu" kaŗā, lai aizstāvētu savu dzimteni... Latviešu kaŗavīrs tikai ar zobenu izkaŗoja Latvijas brīvību. Šo kaŗotāju vidū nenoliedzama loma bijusi latviešu korporāciju locekļiem. Secinājumā rodas paradoksālais stāvoklis: O. Zvirgzdgrauds Latvijas brīvības izkaŗošanu it kā neatzīst, jo „krusts ar zobenu kopā nesaderas"...

J. R.

„NOPIRKTAS" LĪGODZIESMAS

Atkal pienākuši Līgosvētki, kuŗos līgosim gan latviešu draudžu, gan citos sabiedriskos un privātos lauku īpašumos. Mēs, rietumpasaulē, esam raduši saņemt visu sagatavotu un gatavu — arī Jāņu dienu, kuŗu vairs nepārdzīvojam, bet skatāmi uz brīvdabas skatuves, nelīgojam paši, bet klausāmies, kā līgodziesmas dzied apmācīti dziedātāji. Mums pašiem nav vairs jālīgo — mēs varam samaksāt! Vēl nav jāžēlojas, ka mūsu jaunā audze nesekotu savas tautas tradicijām. Vēl jau ne! Viņa pat brīžiem dzied un dzer alu no pārdurtas kanniņas vai pudeles tāpat kā tēvi un vectēvi. Jaunie turas mums līdzi...

Līgotājs Hamiltonā

NEPILNĪBAS

Grāmatā „Latviešu kaŗavīrs Otrā pasaules kaŗā I" atrodamas dažas nepilnības. Schema, šķiet, pārspiesta no plkv. A. Šilgaiļa raksta DV mēnešraksta 1961. g. 1. n-rā. Tajā nav uzrādīts Latgales artilerijas pulks Krustpilī un atsevišķas tā baterijas Gulbenē un Rēzeknē. Nav minētas arī Aviācijas pulka eksadriļas Krustpilī un Gulbenē. Ja Jelgavas kājn. pulks bez Jelgavas, minēts arī Ventspilī, kur bija tikai viena pulka rota, tad vajadzēja minēt arī 7. Siguldas kājn. pulka veselu bataljonu Viļakā, rotas Balvos un Liepnā. (Skat. Siguldas kājn. pulka piemiņas fonda 1959. g. izdoto grāmatu - albumu „Siguldas pulka piemiņai", 153., 154. un 156. lpp.) Nav atzīmētas 9. Rēzeknes kājn. pulka Zilupē un Kārsavā novietotās rotas (kaujas sastāvā). Nav pieminēti arī Jātnieku pulka divi eskadroni, kas bija novietoti Jelgavā un Svētē, tāpat divi eskadroni Indras - Dagdas rajonā (skat Jātnieku pulka plkv. A. Liepiņa stāstījumu J. Lejiņa grāmatā „Mana dzimtene", 185. lpp.). Nav pieminēts arī Latgales divīzijas štāba novietojums Pļaviņās.

K. L., Austrālijā

Nora Valtere

Pārskats par 1971. gada dzeju

Pagājušā gadā iznākuši pavisam 15 dzejas darbi. Divi no tiem ir izlases — R. Sinātes sakopotā Aspazijas dzejoļu izlase Sēklu trauks un Dobeļa Jaunā audze, kuŗus šeit neapskatīšu. Tāpat neapskatīšu bērniem domāto O. Jēgena pasaku atdzejojumu Ežmalē, jo tas ir cits temats.

Atlikušo 12 dzejoļu krājumu klāsts ir samērā nevienāds gan kvantitātīvi, t.i. lappušu skaitu ziņā, gan kvalitātīvi. Tāpat ļoti dažāds ir pagājušā gadā publicēto dzejnieku mūža vecums. Tā Pēteris Ērmanis, kuŗa pēcnāves dzejoļu krājums Pelēkā puķe nāca klajā pagājušajā gadā, ir gados vecākais dzejnieks, kas savu pilnbriedumu bija sasniedzis jau Latvijas brīvvalsts laikā, kamēr Imantas apgāda mazgrāmatiņu autori tikai nule ienāk mūsu dzejā, un dažam no tiem nedaudz pāri 20 mūža gadiem. Tas viss veido ļoti raibu dzejas ainu 1971. gadā.

*

Pēteŗa Ērmaņa Pelēkā puķe ir pagājušā gada biezākā dzejoļu grāmata. Dzejoļi vien, bez piezīmēm, te aizpilda 266 lp., un visa grāmata ir 340 lp. bieza. Pēc dzejnieka nāves atstātos, vēl nepublicētos dzejoļus sakārtojuši Helvija Fosgerava un Alfreds Gāters. Šis krājums līdz ar rūpīgām piezīmēm un atstāto dzejoļu variantiem var sniegt Ērmaņa dzejas pētniekiem ļoti vērtīgu materiālu par rakstnieka daiļrades paņēmieniem; bet galvenais — tas atklāj rakstnieka pārdzīvojumus dzīves norietā posmā. Šis pēdējais moments ir reti sastopams dzejā, jo bieži dzejnieki dzīves beigu posmā apklust, bieži nenodzīvo tik ilgi, lai par vecuma izjūtām dzejotu. Ērmanis šai ziņā ir bijis spilgts izņēmums, kas dzīvojis ilgu mūžu un — varētu teikt — līdz pēdējam elpas vilcienam nav nolicis spalvu.

Ērmaņa pēcnāves krājumā — kā to jau iepriekš var iedomāties — neatvairāma bieži plandās nāves jausma. Arvien vairāk tuvodamās, tā parādās gan kā miera un skaidrības ilgas, gan kā dziļa rezignācija, kā nostāšanās lielas neziņas un grūtu šaubu priekšā, arī kā intensīva baisma un izmisīgas bailes.

Krājums Pelēkā puķe ir it kā rakstnieka gaŗā mūža bilance un reizē sāpīga atvadīšanās no visa tā, kas dzīvē bijis dārgs un tuvs. Ar Ērmanim rakstura rīgu vienkāršību, pieticību un pazemību sirsnīgā pateicībā pieminēti ne tikai daudzi iemīļoti latviešu rakstnieki — dzīvi un miruši, veci un jauni — ne tikai personīgi draugi un neaizmirstamas sievietes, bet pat koki, kas iemīļoti vai nu kādreiz tēva mājās Latvijā, vai arī kas svešumā veldzējuši vientuļā rakstnieka sirdi un kļuvuši neaizstājami un tuvi kā draugi.

Kaut vēlos mūža gados un daļēji slimībā rakstīti, šie dzejoļi ir īsta dzeja: no tās dveš absolūti neviltots patiesīgums, pārdzīvojuma īstums un dabiskums, liela vienkāršība izteiksmē un formā.

*

Trīs pagājušā gada dzejoļu krājumi ir tādi, kuŗos dzejnieki sakopojuši dzejoļus, kas radušies savu triju gadu desmitu laikā. Tie ir Gundara Grīsliša Varavīksnes lokā, Teodora Tomsona Spēle un Karinas Eglītes-Bērziņas Sirds.

Grīsliša krājumā Varavīksnes lokā visvairāk jūtams, ka dzejoļi sacerēti gaŗā laika sprīdī. To liecina daudzos dzejoļos novecojusies tematika, piem., kādreiz aktuālās kaŗa ainas, dzimtenes atstāšanas motīvi un tml. Ir vajadzīgs ļoti liels talants, lai sava laika aktuālitātes atraisītu no notikumu konkrētības un paceltu dzejas pārliecībā. Grīslītis to ne gluži iespēj. Grīsliša dzejoļu kvalitāti dažkārt gremdē gluži vienkāršas valodas kļūmes, kas iet pāri tā sauktajai „licentia poetica", t.i. atļaut dzejā ar valodu izrīkoties brīvāk nekā prozā. Grīslītis, piem., raksta: „aiz debess āriem", „dobji suņu gaudi dzirdas", „dzires svinas", „sāp sirds dēļ veltas mīlas" — un vēl daudz citu elementāru pāridarījumu latviešu valodai. Dzejniekam diezgan maz arī paša īpatnību. Vairāk vietās kāda dzejas rinda vai glezna liek atcerēties vienu vai otru no mūsu klasiķiem, piem., kaŗa puteņu un kritušo garu cīņu apdzejojumi atgādina Virzu, šur tur ieskanas it kā Raiņa motīvs vai Skalbe vai Poruks... Pēdējais dzejolis, kas — starp citu — ļoti neaistētisks (mīļā salīdzināta ar niķīgu zirgu, ko nokaus un samals suņu kotletēs!) — asociējas ar Andr. Irbes dzejoli — Mīļā, tu esi mans zirgs.

*

Teodors Tomsons ir spēcīgāks un īpatnējāks. Taču arī viņa ilgos gados sacerēto dzejoļu kopojums Spēle liek daudz ko vēlēties. Tomsonam tīri liriskā dzeja neliekas būt „stiprā puse". Viņam ir tieksme uz gaŗiem episki vai balādiski iekrāsotiem dzejojumiem, bet šiem žanriem viņš nav nopietnāk pievērsies un tos izkopis. Blakus dažiem itin pieņemamiem dzejoļiem Spēlē diemžēl uzņemti arī tādi, kam nav nekādas mākslinieciskas vērtības, piem., Prologs Austrālijas preses ballei, dzejolis Nedēļas laikraksta redakcijā, Masieŗa dziesmiņa un vēl daži citi dzejoļi, kas ir tikai feļetoniskas rīmes.

Kopnoskaņā Spēlē dominē vai nu drūms pesimisms, rezignācija, bezjēdzības jausmas, kas reizēm vēršas satīrā, vai gluži pretēji dzejnieks metas brammanīgā dzīves baudu, dzīru un uzdzīves slavinājumā. Šāda svaidīšanās no viena pārdzīvojuma ekstrēma otrā bieži raksturīga pesimistiem: dzīrēs un baudās tie lūko aizmirsties un tā izbēgt no depresijas un tukšuma.

Arī Spēlē sastopami dzejoļi ar trimdas sākuma gadu standartmotīviem: dzimtenes atmiņām, varoņgara slavinājumiem, cīņu un uzvaru projicējumiem kaut kad nākotnē, tāpat svešuma motīvi...

Tomsona dzejoļos tāpat šis tas iebilstams pret valodu. Vispirms bez īpaša attaisnojuma lietoti svešu valodu vārdi, piemēram, tādi anglismi kā: saiklons, tramps (klaidonis), oversīrs (uzraugs), menedžers u.c. Vairāk par šādiem valodas „svešķermeņiem" tomēr skumdina pārkāpumi pret pašu latviešu valodu, kaut vai nepareizās imperātīva formas — pūšiet, izdzēšiet (pareizi: pūtiet, izdzēsiet!), tāpat „tura" pareiza „tur" vietā vai „most" pareiza „mostas" vietā u.t.t. Ļoti netīkams Tomsona dzejā ir bieži lietotais krieviskais „i" mūsu „un" vai „arī" vietā, piem.: ... atkal visu celt i rakt, ... tos daudzreiz kāvuši i postījuši kaŗi (144), Nobāl pravieši ... (62), pēc laimības i muļķis dīc (28.), laiks ir mūsu dienas griež u.t.t., u.t.t.

Reizēm šis „i" ir loģiski pat lieks, tas aizstāj vienīgi ritmā trūkstošu zilbi: pielūdzēju cilts i nava skaitāma (70), gan dzīrēm trauksmainām, gan valodām i raitām (68) ... Daudz Tomsona dzejā šauri lokālu vārdu un pat žargonisma: knaucīt(21), ņarba (54), bodži cirpts (42), sēžam uz trucas (52), plonku gāzām iekšās (50),

(Turpinājums 22. lp.)

Redakcijai piesūtīti izdevumi

ALA žurnāls, 6. n-rs, aprīla izdevums, Amerikas Latviešu Apvienības izdevums, mākslinieka Ilmāra Rumpētera vāks un nodaļu virsraksti, redaktrise Alīda Cīrule, 64 lp.

Latvija šodien, aprīļa izdevums, Pasaules brīvo latviešu apvienības izdevums, 72 lp.

Kristīgā Balss, 5. n-rs, maija burtnīca, Amerikas latviešu baptistu apvienības mēnešraksts, redaktors R. Ekšteins, 12 lp.

Darba Degsme, 1./2.(109/110) n-ri, Sanpaulas latviešu baptistu draudzes izdevums, redaktors A. Arājs, 8 lp.

Brīvība. Latvijas sociāldemokratiskās strādnieku partijas mēnešraksts 3. (227.) un 4. (228.) n-rs. Redaktori Bruno Kalniņš un Jānis Ritums, atbildīgais izdevējs Emils Ogriņš, katrs 8 lp.

Eduards Strupis.

SIDRABENE

Gadiem skrejot — izdzisis,
Dzīves sapņu ziedoklis.
Veciem ļaudīm palicis,
Tikai viens nu miteklis.
Ubi bene! Ubi bene!
Sidrabene! Sidrabene!
Daža laba asara —
Sāpes ciešot — ritusi
Dzīves raibā nēzdogā,
Klusi, klusi kritusi ...
Ubi bene! Ubi bene!
Sidrabene! Sidrabene!
Baltos bērzos zaļums maigs,
Smaidā atplaukst — rievains vaigs.
Strazds svelpj mūsu ozolā!
— Mierā slīgst mūs mājvieta.
Ubi bene! Ubi bene!
Sidrabene! Sidrabene!
Veco latvju miteklis,
Viens nu šeit ir palicis.
Ubi bene! Ubi bene!
Sidrabene! Sidrabene!

Baiba Lāce

beigusi Rietumontario universitātes Londonā četrgadīgo kursu ar B.A. grādu vēsturē un zelta medaļu. Vidusskolas gados viņa bija rosīga Londonas jaunatnes pulciņa Sakta darbiniece, veicot arī priekšnieces pienākumus. Pagājušā ziemā B. Lāce uzrakstījusi apceri par latviešu literātūru un tās veidošanos okupētā Latvijā, apskatot tās pašreizējo attīstību un šķēršļus, kas izpelnījusies viņas vēstures profesora uzslavu, paturot to savā bibliotēkā. Viņa turpinās studijas Mastera grāda iegūšanai.

Aivars Ruņģis

Nacionālās preses jautājums

VAI JAUNU DARBINIEKU SAGĀDI ATSTĀS PAŠPLŪSMEI?

Garezerā 3. un 4. jūnijā iecerētais vidienes reportieŗu seminārs nenotika dalībnieku trūkuma dēļ. Priekšdarbus veica prof. Valters Nollendorfs, prof. Jānis Peniķis, žurnālisti Ausekli Zaļinskis un Aivars Ruņģis. Seminārs tika plaši izziņots gan ar laikrakstu starpniecību, gan nosūtot ap simts vēstuļu avīžniekiem un organizāciju vadītājiem, kam savā darbā informācijas lauks visai svarīgs.

Gatavošanās semināram notika laikā, kad atzīmējam 150 gadus kopš pirmā periodiskā izdevuma — laikraksta latviešu valodā iznākšanas. Mūsu preses seniori zina, un jaunāku gada gājumu avīžnieki nojauš, kāda loma tautas dzīvē cauri apspiestību, juku un trimdu laikiem, cauri rusifikāciju un pārvācošanu draudiem ir tautas nacionālai presei.

NACIONĀLĀS PRESES SPĒKS

Taču nacionālās resp. latviešu preses spēku viskodolīgāk definējis pasaules ievērojamais vācu sociālekonoms un sociologs Maksis Vēbers (Max Weber), kas dzīvojis no 1864. līdz 1920. gadam. Viņa „Esejās par socioloģiju" (angļu izdevumā: „Essays in Sociology", Oxford Press, 1966.), ko lieto amerikāņu universitātēs par mācības grāmatu, ir šāds vērtējums: „Pēc tam kad bija sākušas iznākt poļu un latviešu avīzes, svešo valodu uzkundzēšanās, ko visiem spēkiem veicināja valdības vai privilēģētās šķiras, kļuva par pilnīgi bezcerīgu pasākumu, jo valsts varas motīvācija ir bezspēcīga pret šādiem spēkiem." (179. lpp.)

Apzinoties šo faktoru, priekšdarbu veicēji ieguldīja daudz laika un arī personīgu līdzekļu pasākumā, kas, kā tagad izrādās, dažam labam zinīgam tautietim bijis nolemts neveiksmei jau pašā sākumā. Par spīti tam, nekas negroza neveiksmīgā pasākuma priekšdarbu darītāju pārliecību, ka savstarpējās sazināšanās darbs, lielās un mazās preses darbs ir vissvarīgākais trimdas sabiedrisko procesu nodrošināšanā. Ja šī savstarpējā sazināšanās pārtrūks, trimda kā kopība būs beigusi pastāvēt.

KĀPĒC NEPIETEICĀS DALĪBNIEKI?

Uz šo jautājumu iemeslus var tikai minēt. Var būt, ka dažam semināra programma likās pārāk didaktiska, skolmeistariska. Varbūt dažam nepatika lektori. Ļoti iespējams, -ka dažam joprojām liekas: žurnālismu nevar ne mācīt, ne mācīties. Varbūt pati semināru resp. mācīšanās ideja trimdā ir jau sen nokavēta lieta.

Priekšdarbu veicējiem nācās dzirdēt, ka preses biedrības valdes priekšsēdis rakstījis vēstules, aicinādams semināru neapmeklēt. Tam neviens neticēja, bet šādu baumu izcelšanos var saprast, jo LPB valdes pašreizējam priekšsēdim ir visai neparasti atsevišķu kopu un atsevišķu biedru darba koordinēšanas veidi.

AVĪŽNIEKIEM TOMĒR IR JĀMĀCĀS!

Semināri, kursi vai vienalga kādos vārdos nokristītu avīžnieku mācīšanās sanāksmes ir veids, kā vislabāk apgūt vai papildināt nokavēto. Rīkojot reportieŗu seminārus, trimdas žurnālistu vidū nav iespējams novērst situāciju, ka dažam labam kollēgam viena otra lieta šādās sanāksmēs izliksies kā sen zināmu patiesību atkārtojums. Kurpretī dažam labam iesācējam vai literātam, kas „pārskolojas", notiekošais un uzzinātais būs jaunumi, kuŗu atklāšana pieredzējušu kollēgu klātienē būs ar īpašu svarīgumu un nozīmīgumu.

Būsim patiesi pret sevi! Ka mums visiem žurnālisma izpratnē un praktizēšanā dikti un daudz jāmācās klāt, to varam viegli pārliecināties jau tad, kad salīdzinām savus laikrakstus un savas reportāžas ar citu tautu, piemēram, amerikāņu un kanadiešu kaut vai ģimnazistu un studentu laikrakstiem un reportāžām!

Ārlietu ministra atbilde archibīskapam

Uz archibīskapa A. Lūša iesniegumu ministru prezidentam Trudo pieņemšanas laikā Toronto par Baltijas tautu stāvokli okupētās Baltijas valstīs, archibīskaps saņēmis ārlietu ministra M. Šarpa atbildes vēstuli, kurā apliecināts, ka Kanadas valdība pilnā mērā izprot rūpes, ko paudis archibīskaps un citi kanadieši, un Kanadas nostāja Baltijas valstu jautājumā ir bieži deklarēta un labi zināma. Tālāk teikts, ka Igaunijas, Latvijas un Lietuvas inkorporācijas neatzīšana ir viens no faktoriem abu valstu attieksmēs.

Attieksmē uz plānoto Eiropas drošības konferenci, par ko bija minēts archibīskapa iesniegumā, ārlietu ministrs raksta:

„Kanada konferenci uzskata par līdzekli, kā turpināt un stiprināt nepieciešamo dialogu starp Austrumiem un Rietumiem un varbūt definēt un atvieglot dažas no nenokārtotajām problēmām Austrumu un Rietumu attieksmēs. Tāda konference, ja tā notiks, neatrisinās visas atlikušās domstarpības, bet tā varētu palīdzēt nodrošināt paliekamu mieru Eiropā. Jūsu un citu kanadiešu paustie viedokļi gūs vispilnīgāko apsvērumu, veidojot Kanadas politikas attīstību šais jautājumos."

Latv. ev. lut. draudžu apvienības ģenerālkonferences dalībnieki Čikagā. (Skat. rakstu Latvija Amerikā 7. jūnija numurā).

„Vai krieviem zemes trūkst?"

TAČU CIŅA ZIŅO PAR DRAUDZĪGU SADZĪVOŠANU LATVIJĀ

Rīgas tuvumā Olaines padomju saimniecības Alupu govju fermā ir septiņas strādnieces, ziņo Ciņa un bez liekas kautrēšanās informē, ka tās ir četru dažādu tautību pārstāves — latvietes, krievietes, baltkrieviete, tatārviete.

Pad. savienības 50. gada dienu gaidot, Ciņā publicēts raksts „Viņi satikās Līvānos" jeb „Septiņas sarunas par tautu draudzību". Eksperimentālās bioķīmiskās fabrikas galvenais inženieris Aleksandrs Lužkovs paskaidro, ka lizīna ražošanā pašu spēkiem vien nebija iespējams atrisināt daudzās problēmas, tāpēc „palīgā nāca tuvi un tāli kaimiņi". Sarunās latviete Skaidrīte Kļaviņa izsakās, ka viņai esot „patiess prieks strādāt tādā internacionālā un draudzīgā kolektīvā". Ukrainiete Lidija Bogaičuka Līvānos nejūtoties kā svešiniece, par dzimto pusi viņai stāstot no Ķijevas izrakstītie laikraksti un žurnāli. Bet viņa ne ar vārdu nepiemin to, ka kopā ar citiem cittautiešiem sazinās krievu valodā un tā palīdz rusifikācijai tik nepieciešamā krieviskā elementa nostiprināšanā Latvijā. Par „tautu draudzības temu" izsakās krieviete Jevgeņija Svitko, polis Staņislavs Marcinkevičs, ebrejiete Larisa Gricjuka, somiete Svetlana Habaņina, grieķiete Vera Karnača. Līvānu fabrikas internacionālo kolektīvu Ciņa raksturo „vienā mierā", it kā latviešu zemē ar cittautiešu ieplūšanu nekad nebūtu bijis citādāk.

Minētie un citi ziņojumi liecina, ka, nevarēdami vairs noslēpt postīgo Latvijas pārpludināšanu ar sveštautiešiem, ko visautoritārāk apsūdzēja Latvijas 17 komūnistu vēstule, Maskavas propagandisti nometuši slēpšanās kārtis uz galda un pilnā jaudā sākuši pūst stabuli par to, cik draudzīgi latvieši sadzīvo ar svešajiem ienācējiem.

Taču aiz propagandas miglas slēpjas tautas spīts izturēt un noturēt savu zemi. Šķiet, dziļš rūgtums un patiess izmisums diktējis šādus vārdus:

„Vai krieviem zemes trūkst?
Lien
Citu tautu novados
Kā utis lien
No kažoka kažokā..."

Skabarga

■ 23 gadus vecās Angelas Gasparini, pirmās Romas sieviešķārtas satiksmes policistes, pirmā darba diena izvērtās visai grūta. Viņai, vadot mašīnu straumi, izcēlās chaoss, automobiļiem sablīvējoties kilometriem garās rindās. Gandrīz neviens no gaŗāmbraucošajiem romiešiem nespēja atturēties no šarmantās policistes personīgas apsveikšanas.

Grieķijā komūnisti cenšas atjaunot monarchiju

Kopš 1967. gada Grieķija ir bez karaļa. Minētā gadā Grieķijā mēģināja izdarīt liberālu apvērsumu pret Papadopūlasa militāro valdību, bet tas neizdevās. Tā kā apvērsumā bija iejaukts arī karalis Konstantīns, tā paša gada 13. decembrī tas aizbēga uz Italiju, kur tagad dzīvo ar savu sievu, bij. Dānijas princesi un māti — Vācijas ķeizara Vilhelma 2. mazmeitu.

Kaut arī karalis bija aizbēdzis, viņam vēl līdz šim Grieķijā piederēja nominālā vara. Neviens cits kā tikai viņš bija oficiāls Grieķijas pārstāvis Irānā, kad tur notika monarchijas 2000 gadu pastāvēšanas svētki. Grieķijas tiesas spriedumus pasludina viņa vārdā. Viņa galvas profilu iekaļ monetās. Viņa dzimšanas diena paliek valsts svētku diena.

Papadopuloss pēc karaļa aizbēgšanas nepārņēma augstāko varu. Satversmē paredzētos karaļa pagaidu pienākumus uzdeva izpildīt reģentam — ģenerālim Georgijam Zoitakisam, ko grieķu militārās aprindas uzskatīja par konservātīvo. Šos pienākumus viņš pildīja līdz šāgada 21. martam, kad negaidot valdība pasludināja, ka viņš atcelts un viņa vietu ieņēmis Papadopuloss, kas tai pašā laikā paliek ministru prezidents, kaŗa ministrs un ārlietu ministrs. Tā viena cilvēka rokās atrodas liela vara, un tas tagad faktiski kļuvis Grieķijas diktātors.

Pēc vienas versijas, ko uzskata par oficiālu, ģenerālis Zoitakiss atcelts no reģenta amata par to, ka atteicies apstiprināt valdības dekrētu par policijas sastāva un ugunsdzēsēju komandu paplašināšanu. Patiesībā nesaskaņas starp reģentu un ministru prezidentu jau sākušās sen, un galvenokārt jautājumā par Grieķijas politiku — atsaukt karali un militāro diktatūru aizstāt ar konstitūcionālu monarchiju. Būdams konservātīvs, Zoitakiss izteicies par šo versiju. Papadopuloss iebildis, ka karali atbalstot ne vien liberāļi, bet arī komūnistu līdzskrējēji un ka viņa atgriešanās nozīmētu, ka Grieķija tiktu atdota Maskavas aģentiem.

Papadopuloss šai konfliktā Zoitakisu uzvarēja, bet tas nebūs viss, ka ministru prezidents kļuvis par reģentu. Lieta daudz nopietnāka. Drīz pienāks diena, kad monarchijas fikciju ar karali—emigrantu aizstās reāla militāra diktatūra, ko vairs neaizklās ar karaļa mantiju.

Grieķija vairāk nekā četrus gadus iztikusi bez karaļa, bet nav sarāvusi ar viņu formālās saites. Zoitakisa atcelšana no reģenta amata liek secināt, ka neizbēgami pilnīgi pārtrūks visi sakari ne tikai starp Papadopulosu un karali Konstantīnu, bet arī starp Atenām un Grieķijā valdošo dinastiju. Grieķija turpmāk iztiks bez karaļa. Bet lai cik tas paradoksāli, tas nesamazinās, bet vēl vairāk palielinās Pad. savienības un tās satelītu propagandas kampaņu pret Papadopulosa diktatūru. Kad tas ir vajadzīgs un ir izdevīgi, Maskava gatava propagandai izmantot visu. Tagad tā propagandē karali, kuŗu grieķu antikomūnisti izdzina no valsts, un tagad grib viņu izdzīt arī no Grieķijas politiskās dzīves.

St.

Velta Spāre pārkrievojas?

IEPLŪŠANA „PADOMJU TAUTĀ"

Romānu „„Anketa" par latviešu komūnistu Jāni Rudzutaku sarakstījusi latviete, taču latviešu vajadzībām okupētajā Latvijā romāns jātulko latviski no krievu valodas. Izklausās neticami, bet ir patiesi!

Romāna autore, 1922. gada 5. aprīlī dzimusī piebaldziete Velta Spāre, „par nopelniem padomju literatūrā un sakarā ar piecdesmito dzimšanas dienu," nesen, pēc Pad. savienības augstākās padomes lēmuma, apbalvota ar ordeni „Goda zīme". Taču, cik var secināt, Maskava ar šādām „goda zīmēm" pierobežu apgabalos pārāk nesvaidās. Vai Velta Spāre to nopelnījusi tieši ar krievu valodā sacerēto Rudzutaka romānu? Neiespējami atbildēt.

Dzimusi „nabadzīgu zemnieku ģimenē" (pēc okupācijas avotu datiem), Velta Spāre pēc Vecpiebalgas Veļķu pamatskolas beigšanas tomēr iespēj mācīties Cēsu valsts vidusskolā un Kaucmindes mājturības skolā. Krieviem ienākot, 1940. gadā viņa ir pionieŗu vadītāja Jaunpiebalgā un vēlāk Rīgā. Pēc vācu iebrukuma evakuējas uz

(Turpinājums 5. lp)

Jaunatnes audzinātāja 60 mūža gadi

Vērtējot vairāk nekā 20 nodzīvotus gadus Bostonā, laikam nebūs neviena, kas negribētu atzīt bij. skolu inspektora Albina Bangas sabiedrībai ziedotos mūža gadus. Viņš 1950. g. Bostonā nodibināja Bostonas latviešu skolu un sevi nodeva neatalgotam un bieži nepateicīgam sabiedriskam darbam.

A. Banga 15. jūnijā atskatās uz 60 mūža gadiem, no kuŗiem gandrīz 40 gadi ziedoti skolai vai sabiedriskam darbam. Kaut arī gavilnieks pats šeit skolas darbā nav varējis strādāt, jo sestdienās viņam nācās strādāt eksistences darbu, viņš latviešu skolai vienmēr bijis klāt.

Jubilārs dzimis 1912.g. 15. jūnijā Bebrenes pag. pamatskolā, kur tēvs bijis skolas pārzinis. Ģimenē auguši 6 bērni — trīs brāļi un trīs māsas. Vēlāk tēvs pārgājis par skolas pārzini uz Kurmenes pag. pamatskolu, Bauskas apriņķī. 1934. gadā A. Banga pabeidzis Jelgavas valsts skolotāju institūtu, palikdams turpat par skolotāju, bet ar 1941. g. 23. jūniju iecelts par Bauskas apriņķa skolu inspektoru. 1944. g. rudenī viņš bija spiests Latviju atstāt kā kaŗa bēglis. Dancigā pieteicies Latviešu leģionā. Laimīgi izbēdzis no krievu gūsta Štetīnē, A. Banga pēc kaŗa Švarcenbekas nometnē Vācijā atrada savu ģimeni. Steidzami bija jānoorganizē latviešu skola. Viņš strādāja nometnes vadībā, būdams arī skolas pārzinis un Hamburgas novada tautskolu inspektors.

Osvalds Akmentiņš

Kam vairs nav ko zaudēt

REFERĀTS PAR ALEKSANDRU SOLŽEŅICINU

Referātu par Aleksandru Solžeņicinu un viņa darbiem Sidnejā lasīja Ausma Medne (B. A.), to iesākot ar vārdiem: „Solžeņicins kādā no saviem romāniem norāda, ka valdnieki necienī izcilus rakstniekus, tikai nenozīmīgos, jo liels rakstnieks ir savai sabiedrībai tikpat kā otra valdība. Solžeņicins pats nu jau apmēram 10 gadus ir šādā opozicijas lomā Pad. savienībā, un padomju vara ar savu nelabvēlīgo nostāju ir vairākkārt pierādījusi, ka tā ir mācējusi novērtēt viņa iespaida draudus."

Dīvainākais tas, ka Solžeņicins pats ir padomju sabiedrības produkts, jo piedzimis gadu pēc padomju varas nodibināšanās 1918. gada 11. decembrī. Studējis matēmatiku un fiziku, piedalījies Otrā pasaules karā cīņās pret vāciešiem. Kara beigu posmā viņu apcietina frontē par Staļina kritizēšanu kādā vēstulē draugiem. Nākošos 11 gadus viņš pavada gan soda nometnēs, gan izsūtījumā, gan vēža klinikā, pēc tam kad bija saslimis ar ļaundabīgu audzēju. Viņu amnestē 1956. gadā.

Chruščova „destaļinizēšanas" laikā Solžeņicinam atļauj iespiest romānu par soda nometnēm — Viena diena Ivana Deņisoviča dzīvē, bet nākošos romānus, Pirmais aplis un Vēža klīnika, izdod vairs tikai pagrīdē. Pa nezināmiem ceļiem šie darbi nonākuši rietumu pasaulē un izdoti grāmatās.

Referente sīkāk aplūkoja minētos trīs romānus, jo citi vēlāk sarakstītie vēl nav pieejami lasīšanai. Šie romāni sastāda it kā triloģiju, jo katrā aprakstīts kāds noteikts posms paša rakstnieka dzīvē. Galvenām personām katrā romānā autors izmeklējis atšķirīgus vārdus.

Romāns Viena diena Ivana Deņisoviča dzīvē notēlo tipisku dienu tipiskā soda nometnē. „Solžeņicins pasniedz šo nometņu dzīvi tieši, reāli, neizceldams atsevišķus aspektus," teica referente. „Katra diena Ivanam ir jauns izaicinājums viņa eksistences cīņā, un viņš ir laimīgs, ja viņam sekmējies vienu soda dienu bez kādām sevišķām nelaimēm nodzīvot līdz galam."

Romāns Pirmais aplis parāda Mavrino speciālo cietumu politiski ieslodzītiem augsti kvalificētiem zinātniekiem. Tiem jāatrod metode, kā praktiski identificēt katru balsi, kas dzirdēta telefona caurulē un uzņemta skaņu lentē. Liekas ironiski, ka Mavrino cietuma iemītnieki ir savā ziņā brīvāki nekā to sargi un administrācija, kam jāmelo un jādod nepildāms solījums par plāna izpildīšanu. Cietumniekiem vairs nav ko zaudēt. Romāna varonis Gļebs Ņeržins saka: „Nozīmīgs ir tikai cilvēka raksturs, un to katram pašam gadu gājumā ir jākaļ neatlaidīgās pūlēs. Tikai šādā veidā var katrs pats sevi izveidot par cilvēku."

Romānā Vēža klīnika varonis Oļegs Kostoglatovs nevēlas pakļauties ārstu pavēlēm, bet pieprasa iespēju pašam izlemt, kas viņa interesēs. Ja pakļaušanās hormonu terapijai nozīmē, ka Oļegs pazaudētu hormonu sistēmu līdzsvaru un vairs nevarētu atšķirt sievieti no vīrieša, tad viņš labāk vēlas dzīvot īsu laiku, bet kā pilnīgs cilvēks. — Vēža slimība visus nonivelējusi. Blakus izsūtītajam Oļegam Kostogdatovam guļ partijas biedrs Rusānovs, „kas nobijies līdz nāvei, jo ir dabūjis zināt, ka amnestija atbrīvojusi viņa bijušo draugu un tagadējo ienaidnieku, ko pirms daudziem gadiem Rusānovs ir nepamatoti apsūdzējis drošības iestādēm, lai varētu dabūt viņa istabu."

Romānos izteikto domu referente nobeidza ar vārdiem: „Kad cilvēkam ir sajūta, ka viņam nekā vairs nav ko zaudēt, tad viņš ir kļuvis neaizkaramas. Pirmā apļa beigās grupa cietumnieku tiek pārsūtīta atpakaļ uz elles zemākiem apļiem, un Solžeņicins viņu noskaņu apraksta šādi: „Viņi bija bezbailīgi, kā cilvēki, kas ir pazaudējuši visu, kas viņiem kādreiz piederējis; šis bezbailīgums ir grūti aizsniedzams, bet, reiz iegūts, vairs nepazūd. — Šo bezbailīgumu ir ieguvuši ne tikai viņa romānu varoņi, bet arī rakstnieks pats; vēstulē Rakstnieku apvienībai viņš noteic cenu savai dzīvībai: Neviens nevar aizsprostot ceļu patiesībai, un, lai tai kalpotu, es pats esmu ar mieru iet nāvē. — No Solžeņicina mutes šie vārdi neizklausās kā tukša retorika."

Romāna Pirmais aplis nodaļu Katram pašam jāizaug lasīja Kārlis Gulbergs, bet Vēža klīnikas 2. daļas 1. nodaļu, Upe, kas izsīkst smiltīs — Lija Gailīte. Izmeklētie fragmenti parādīja gan Solžeņicina analītisko pieeju, gan jūtu noskaņas.

Vakara nobeigumā Spodris Klauverts uzaicināja klausītājus debatēt, jo „mūsu priekšrocība tā, ka mēs to varam darīt, nebaidoties par sekām." Dr. V. Augulis apšaubīja iespēju, ka Solžeņicinam vēzis pilnīgi izārstēts. Rererente atbildēja, ka ziņas nepilnīgas. Pirms dažiem gadiem Solžeņicins teicis, ka esot pilnīgi vesels, bet šodien sakot, ka tik labi vairs nejūtoties. — S. Klauverts vaicāja, vai Solžeņicins savos darbos piemin arī latviešus un citus baltiešus. Referente norādīja uz vietām trijos romānos, kur tas darīts. Izrādījās, ka arī prāva apmeklētāju daļa bija Solžeņicina romānus lasījusi un spēja papildināt datus par to, kuŗās vietās pieminēti latvieši vai citi baltieši. Latvieši pieminēti mazāk, bet par igauņiem Solžeņicins teicis, ka viņu vidū nav atradis neviena slikta cilvēka. E. Šmugājs jautāja, vai grāmatas rietumos izdotas arī krievu valodā. Referente atbildēja, ka to nezin, jo romānus lasījusi angļu valodā, tāpēc ka krievu valodu neprot. M. Ansule vēlējās uzzināt, vai iespējams nopirkt Solžeņicina lugas. Referente atbildēja, ka tās nav izdevies sameklēt. Rakstos minētas divas — Uzvarētāju dzīres un Mīkstpēdiņš un klaidonis.

Referente vēl paskaidroja, ka vēl esot daudz neatbildētu jautājumu, sevišķi par to, cik lielā mērā Solžeņicins mīl tieši savu tautu un kāda viņa reliģiskā pārliecība. Uz šiem jautājumiem atbildi varbūt došot romāni 1914. gads un Gulaga archipelāgs, kad tos publicēs rietumu apgādos.

Referente veltījusi daudz laika vielas sameklēšanai, sakārtošanai un analizei. Kā zināms, romāni Vēža klīnika un Pirmais aplis katrs aptver 700 lappuses. Šo vielu Ausma Medne sniedza klausītājiem koncentrētā un mērķtiecīgā apcerējumā. Referāts bija ieguvums gan tiem, kas par Solžeņicinu bija lasījuši tikai presē, gan arī tiem, un tādu bija diezgan daudz, kas paši bija viņa darbus lasījuši.

Juris Krādziņš

Andrejs Irbe

ZĀĻU DIENA STARP ĀLANDES GRANĪTIEM

Uguns ēd malku.
Klusumā aiz slīkšņainām pļavām
un naktsvijolēm
dzeguze paslēpusi savus
ku-kū.

Lietus pilieni grauž zemi.
Vilnis grauzis granītu jau
gadsimtiem ilgi;
tas jūras vilnis ar rīta vēju,
saulei uz vakariem slīgstot
starp varvīkšņu padebešiem,
izgrauztā akmens dobumā kā atbalsi
iemet
līgo!

Vējdzirnu rokas padebešos klusē,
vējdzirnu pirksti
tikai vairs lietuslāšu zīlēs zīlē.
Malēji zem zemes,
malēji vēji uz granīta radzes
putas maļ.
Vējdzirnās klusums. Un
jāņudziesma,
ko palaidis vilnis pret vakariem skriedams,
ceļa putekļu audeklā lietus pirkstiem
raksta
līgo!

Raspodiņu spaiņos —
lietus,
brūnas rokas plūc lietu,
un it kā tas būtu piens zaļās slaucenēs,
tas nāk istabā iekšā,
brūno roku nests, brūnu smieklu kults,
un noraso logu rūtis.

Naktsvijoles veŗ ziedus un smaržo,
bazdelīgactiņas
atvadās
no grāvmalēm. Vigriežu miestiņa putās
līgo!

Tālums kļuvis tuvs. Atbalsis jūŗmalā
uz sarkana granīta spēlē,
vilnis sveic vilni. Uz cita viļņa
jāņudziesma.
Un vālodze aiz loga.

Uguns ēd malku. Vilnis iespiež dziesmu
akmenī dziļāk.
Akmens ir dziesma, tur tā paliek
un
līgo.

Velta Spāre . . .

(Turpinājums no 4. lp.)

Krieviju un 1943. gadā sāk dienēt par feldšeri sarkanarmijā. Demobilizējas 1947. gadā.

„Anketa" uzrakstīta kīrievu valodā. Vai tas neradīja zināmas grūtības?" Veltai Spārei, dzimušai Klaperei, precētai Kaņivecai, jautā „Cīņas" recenzents Reinis Ādmīdiņš.

Uz to Velta Spāre paskaidro, ka strādājusi „Sovetskaja Molodež", „Mediciniskij rabotņik", „Literaturnaja Gazeta", aģentūrā APN, „tā ka valodu zināmā mērā esmu apguvusi. Pirmā skola — protams, frontē. Dzīves biedrs pēc tautības ukrainis." Tātad „zināmas grūtības" „zināmā mērā", secināms no divsarunas, pārvarētas!

Taču par spīti visiem minētajiem „labvēlīgiem apstākļiem" Velta Spāre tomēr izjutusi grūtības, jo viņai joprojām „visai nabadzīgs vārdu krājums." Ievērojot autorese atzīšanos un līdzšinējo pieredzi ar Jāņa Niedres romāniem par latviešu komūnistu Pēteri Stučku, „Cīņas" recenzents agrākai sarkanarmietei sedz atkāpšanos šādiem vārdiem: dokumentālie romāni „jāvērtē ar citādu skatienu nekā mākslinieciskā beletristika."

Ka Velta Spāre Maskavas „goda zīmi" nav saņēmusi par velti un ka mīlestība pret „lielās krievu tautas" valodu viņai nav piepeša, nedz pārejoša parādība, liecina pati apbalvotā: „Etarp citu stāsts „Ābols" no „Zilās rozes" — arī rakstīts krievu valodā un pēc tam tulkots. . ."

To visu stāsta lepnā Piebalgas novada cilvēks.

Saka gan, ka viena bezdelīga pavasari neatnesot. Bet klāt viņa ir!. .

Skabarga.

Gaidi, gaidi, māmulīte,
Nu nāk tavi Jāņu bērni,
Nu nāk tavi Jāņu bērni
Jāņu zāles kaisīdami.

Eiropas preses balsis par nemieriem Kaunā

Padomju varas mēģinājums noklusēt nemierus Kaunā ir beidzies ar neveiksmi. Pēc tam kad rietumu telegrafa aģentūru Maskavas korespondentu ziņojumi par jaunā lietuvieša pašnāvību sadedzinoties un tās izraisītajām masu demonstrācijām un sadursmēm ar miliciju un īpašām čekas vienībām Kaunas ielās bija aplidojuši visu pasauli un ar rietumu radioraidījumu palīdzību kļuvuši zināmi padomju iedzīvotājiem arī ārpus Lietuvas, režīmam gribot negribot bija par šiem notikumiem kas jāsaka. Kā to jau varēja sagaidīt, padomju oficiālā versija, kuŗu līdz šim ir izplatījuši laikraksti Kauno Tiesa un Sovetskaja Litva, kā arī Viļņas raidītājs un ziņu aģentūra TASS, īsumā ir šāda: jauneklis ir bijis psīchiski slims, un nekārtības cēluši huligani un slaisti.

Kaunas nemieri plaši atbalsojušies Rietumeiropas presē, un neviena nopietna avīze padomju versiju nepieņem. Savos komentāros tās pasvītro, ka pēdējā laikā pieaug nekrievu tautu nemiers ar Maskavas režīmu, un šai sakarā piemin 17.000 lietuviešu katoļu parakstīto protestu pret reliģijas apspiešanu, 17 latviešu komūnistu vēstuli, represijas Ukrainā un Grūzijā u.t.t.

Vācu avīze Der Tagesspiegel raksta: „Tagad Kaunā atkal atjaunota kārtība, taču attieksmes starp lietuviešiem un krieviem pēc šīs traģēdijas vēl vairāk saasinājušies. Ar šiem nemieriem Lietuva ir nostājusies nekrievu tautu emancipācijas kustības priekšgalā. Šim faktam nav gadījuma raksturs. Jau ilgāku laiku visā Baltijas telpā notiek milzu apmēra cīņa par nacionālu brīvību un pašnoteikšanos, kaut arī pasaule maz par to zina."

Frankfurter Allgemeine norāda, ka Maskava tagad mēģina noliegt Kauņas nemieru politisko raksturu un jautā: Kā tad garīgi nenormāla cilvēka pašnāvība varēja tūkstošiem cilvēku pamudināt iziet uz ielām? Kā tad huligani un recidīvisti varēja mobilizēt uz demonstrācijām tādas masas? Un no kuŗa laika politisko policija interesējas par to, ko dara vājprātīgie un krimināli elementi? Taču," turpina laikraksts, „var saprast, ka Maskava nejūtas labi. Jo komūnistu valstīs nemiers ar diktatūru vispirms izpaužas nacionāla protesta veidā. Tas ir sākums, kam seko citas lietas."

Münchener Merkur, savu komentāru beidzot, pasvītro: „Padomju varas aparāts strādā tik precīzi, ka Maskava Kaunā drīz atkal pārvaldīja stāvokli. Taču maska ir norauta: lielvalsts, kas gribētu pārņemt Savienoto Valstu vadītāju lomu, sevi parāda kā koloniāla imperija."

Angļu nedēļas laikraksts Economist raksta: „Salīdzinājumā ar dažādajiem protesta izpaudumiem Amerikā, Kaunas nemieri var nelikties pārāk iespaidīgi. Taču ir jāatceras, ka pat mīkstākie atšķirīgu domu izpaudumi Pad. savienībā tiek bargi sodīti, tādēļ ikviens krasas pretestības uzliesmojums ir liecība par asu un dziļu nemieru. Turklāt, sadursmes Kaunas ielās ir tikai pati galotne nacionālo centienu ledus kalnam, kuŗa apmērus neviens īsti nezina. Lietuvieši un citas nekrievu tautas jau sen ar sašutumu raugās uz padomju „federālisma" vīģes lapu, kas nekādi nevar noslēpt īstenību — stingri centrālizētu valsti, kuŗa pirmā kārtā kalpo krievu interesēm."

Līdzīgā garā Kauņas nemierus komentē franču laikraksts Le Monde: „Ir jāatceras, ka visās trijās baltiešu republikās nacionālā kustība ir spēcīga, vēl jo vairāk tādēļ, ka tās tika pievienotas Pad. savienībai tikai 1940. gadā. Lietuvā vēl klāt nāk stipras katolicisma tradicijas un pretestība padomju ateismam."

Cita franču avīze France-Soir raksta: „Nemieru Baltijas republikās vairo tas, ka tās iekļaušanu Pad. savienībā izjūt kā krievu imperiālisma aktu un mazākā mērā kā komūnisma uzvaru. Pret šo nemieru padomju valdības rīcībā ir tikai gluži nepiemēroti līdzekļi: pirmkārt, ļauno garu izdzīšana, citiem vārdiem, ideoloģijas kampaņas; kā to rāda Kaunas notikumi, ar to neko nevar panākt, un otrkārt, represijas, kas tagad ir zaudējušas totālā terrora spēku, kāds tām bija Staļina laikā."

Parīzes nedēļas laikraksts L'Express norāda, ka psīchiatriskās klīnikas Pad. savienībā arvien vairāk izlieto cīņā pret režīma kritiķiem, jo ikvienu, kas atklāti pasaka, ka nav mierā ar valdību, tur apzīmē par garā vāju. Avīze jautā: „Vai tiešām krievi iedomājas, ka viņi uz visiem laikiem ir apslāpējuši nacionālo apziņu baltiešos, ukraiņos, tatāros un citās okupācijas varai pakļautajās tautās?"

Austriešu ietekmīgais laikraksts Die Presse komentē: „Nacionālo jūtu izvirdumi dažādos Pad. savienības apgabalos rāda, ka krievi cittautu tiesības daudz neko neievēro. Lietuvas notikumi pierāda, ka Baltijas valstīs arī jaunā paaudze nav aizmirsusi Maskavas aneksionistisko politiku un visu, kas ar to sakarā: Baltijas valstu sadalīšanu starp Pad. savienību un Hitlera Vāciju, militāro okupāciju, viltus parlamentu ievēlēšanu un partizānu kustības asiņaino apspiešanu."

■ Pasaulslavenais diriģents Herberts Karajans Vasarsvētkos bija „lielā atrakcija" Spānijas mazpilsētiņā Granolerā pie Barselonas, kur viņš ar Berlīnes simfonisko orķestri un solistiem koncertēja baznīcas svētkos. Pārējās programmas „naglas" bija — provinces mājlopu skate ar vaislas bulļa godalgošanu, lauksaimniecības izstāde, zirgu audzēšanas sarīkojums, svētku gājiens, tautas dejas, gada tirgus un futbola sacensība.

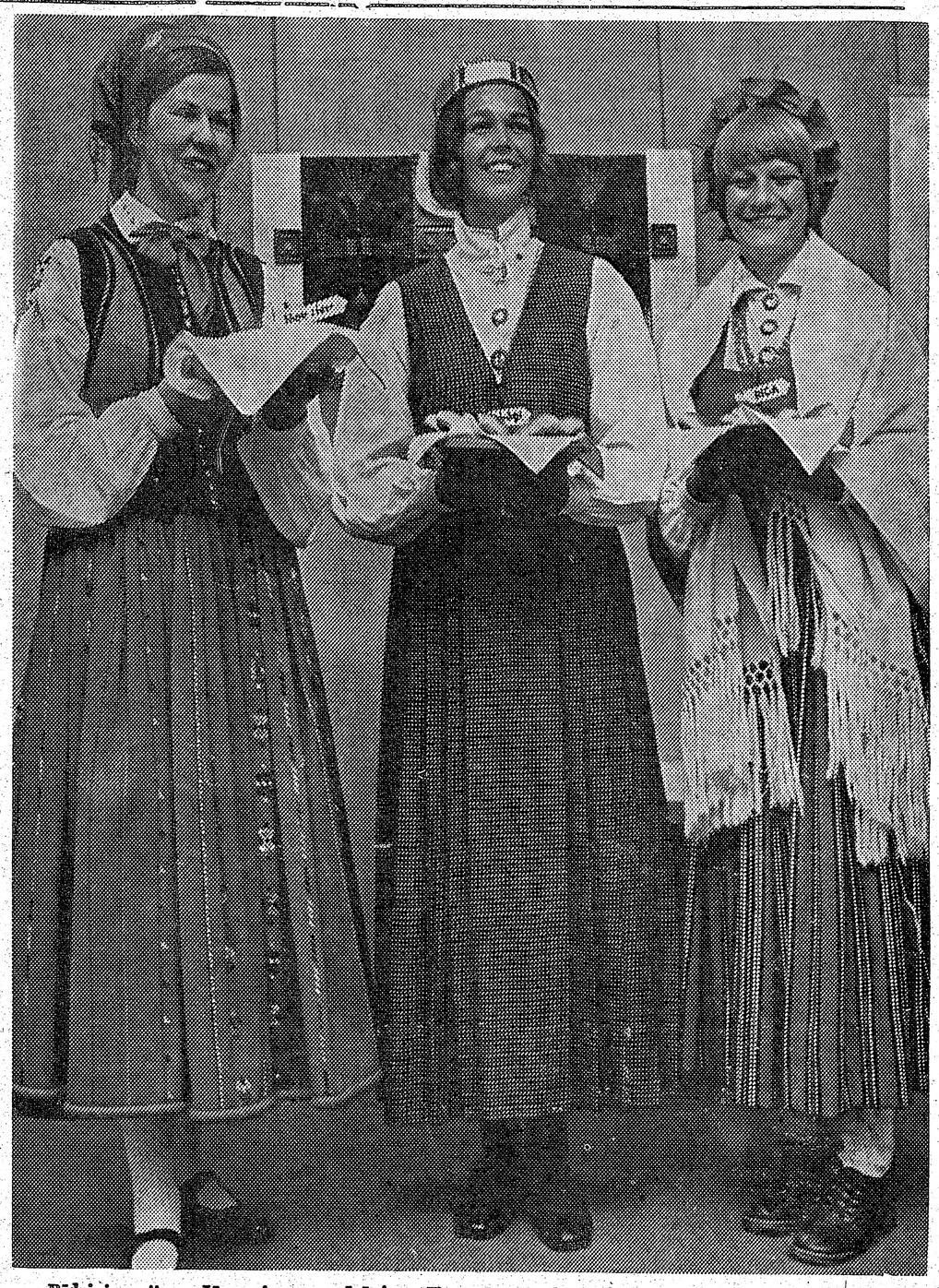

„Rīdzinieces" ar Jāņa sieru un pīrāgiem Karavānas rīkotā preses pieņemšanā 1. jūnijā O'Keefe centrā Toronto, piedaloties arī pilsētas valdes lūgtajiem viesiem. Uzņēmuma vidū Miss Rīga — Vija Darkēvica, pa kreisi Sarmīte Enzeliņa, labajā pusē Valda Andersone.
Foto: J. Liģers

ŽANIM UNĀMAM 70 GADI

Pazīstamais publicists Žanis Unāms 19. jūnijā Rietumvācijā atskatījās uz ražīgā darbā pavadītiem 70 mūža un 50 literāra un redaktora darba gadiem. Viņš dzimis 1902. gada 19. jūnijā Sesavas pagastā, kur tēvs bija dzirnavnieks. Mācījies Jāņa Lapiņa vadītajā Jelgavas reālģimnazijā, kuŗas priekšpēdējās klases audzēknis būdams, liecina tālāk jubilārs — „uzrakstīju kādu rakstu un ar pilnu parakstu aizsūtīju Jelgavas dienas avīzei Zemgalietis. Tas bija 1921. gada 22. 9. Rakstu spieda nesaīsinātu, un pēc tam kā skolnieks rakstīju tur vēl dažus rakstus. 1922. g. sākumā avīzei vajadzēja faktisko redaktoru (atbildīgais bija Dr. agr. J. Mazvērsītis). Pieteicos. Mani pieņēma. Avīze iznāca ap pusdienas laiku, galvenais manuskriptu rediģēšanas darbs bija jāizdara vakaros, bet pa stundai bija jāziedo arī no mācību laika. Tas, protams, nebija ērti, bet tā es faktiskā redaktora amatā tomēr sabiju līdz jaunā mācības gada sākumam, kad ģimnazijas beigšanas dēļ no redakcijas izstājos."

Pēc ģimnazijas absolvēšanas Unāms mācījās izglītības ministrijas skolotāju kursos, kuŗus rudenī beidza un sāka strādāt par skolotāju Kļaviņas neoģimnazijā Bauskā. Starplaikā radās brīva redaktora vieta Jelgavā, un tā Unāms no skolotāja darba atteicās, lai sāktu strādāt Jelgavā un studēt Rīgā teoloģiju un tieslietas. Studenta gados, no kuŗiem 2 tika nostrādāti redaktora darbā Jelgavā, Unāms daudzus ievadrakstus rakstīja arī Latvijas Vēstnesim Rīgā, kur publicista O. Nonāca laikā bija viens no galvenajiem ievadniekiem. Kad 1925. g. rudenī Rīgā darbību sāka Brīvā Tēvija, kur redaktori bija E. Blanks, A. Plensners, A. Grīns, to vidū atrodam arī Žani Unāmu kā faktiskā darba darītāju. Tika strādāts arī Rīgas Ziņu sagatavošanā. No 1928. g. Unāms darbojās laikraksta Latvis redakcijā, kur bija iekšzemju, galvaspilsētas un, galvenokārt, literatūras un mākslas nodaļu redaktors. Laikā no 1932. — 1934. gadam Unāms bija žurnāla Burtnieks redakcijas sekretārs. Tajā ievietoti dažādi viņa apcerējumi par nacionālās atmodas jautājumiem. Šajos gados Unāms sācis rakstīt arī grāmatas. Viņa raksti ievietoti arī Latvju Grāmatā, Izglītības Ministrijas Mēnešrakstā un Daugavā. 1934. gadā Unāms kļuva par Rīgas pilsētas 10. bibliotēkas pārzini, amatā paliekot līdz 1938. gadam. Valsts prezidents K. Ulmanis tad parallēli viņu aicināja par Valsts apgāda akc. sab. Grāmatnieks direktoru-rīkotāju.

Pēc komūnistu padzīšanas 1941. gadā Unāmu iecēla par Latvijas valsts bibliotēkas direktoru, bet no 1943.g. 1. janvāŗa līdz 1943. g. augustam arī par Kultūras un sabiedrisko lietu departamenta direktoru. Pateicoties Žaņa Unāma ierosmei un aktīvitātei, 1943. g. atjaunoja Latviešu kultūras fondu, kuŗš 18 mēnešu laikā pabalstos latviešu kultūras darbiniekiem un pasākumiem piešķīra ap 2 milj. vācu marku. Savā darbības laikā Unāms bija asās pretrunās ar vācu politisko policiju. 1944. gada augustā viņu apcietināja un noturēja 123 dienas arestā.

Žani Unāmu ievēlēja 1951. gadā par latviešu bēgļu nometnes vadītāju Oldenburgā, kādā amatā tas bija 6 gadus. Šajā laikā viņš lasījis vācu radiofonos par Latviju un tās nozīmi Eiropas kultūrā. Bieži par latviešu problēmām rakstījis vācu presē.

Žanis Unāms sarakstījis 20 (5 no tām emigrācijā) grāmatas un pāri par 1000 rakstiem periodikā. Viņa pirmā grāmata iznāca 1931. gadā: 1863. gads latviešu kultūras vēsturē. Trīs Unāma grāmatas Latvijas izglītības ministrija godalgojusi ar Krišjāņa Barona prēmiju (Brīvzemnieka monografija, 1932. g.; Latviskās tautiskās kustības trimdinieki, 1934. g.; K. Vitendorfs un viņa vieta latviešu kultūras vēsturē, 1934. g.).

Žanis Unāms bija pirmais latviešu publicists, kas sarakstīja biografiju par Kārli Ulmani (1934. g. un 1935. g.), kopā 7 izdevumos. Kopā ar bij. Jelgavas reālģimnazijas direktoru J. Lapiņu sarakstīta grāmata — Tautas vadonis Kārlis Ulmanis.

Pieminamas vēl citas jubilāra grāmatas: Krievu laiki Latvijā, 2 iespiedumi, 1935. g. un 1937. g.; Trīs brīvības cīņu varoņi (Kalpaks, Balodis, Radziņš), 2 iespiedumi 1936.g.; Marija Valdemāre, 1937. g.; 18. novembris un 15. maijs, 2 iespiedumi, 1935.g. un 1936.g.; Tautai un valstij, rakstu krājums K. Ulmaņa 30 gadu sabiedriskā darba atcerei, 1939.g. No emigrācijā izdotām grāmatām pieminamas Neatkarības saulrietā, 1951.g. un Laiku atspulgā, 1953.g. Laiku pa laikam raksta žurnālam Treji Vārti.

Pēc valsts prezidenta K. Ulmaņa ierosinājuma Ž. Unāms sastādījis arī pirmo Latviešu bibliografisko vārdnīcu: Es viņu pazīstu, kuŗa iznāca 1939. gadā.

Valdis Straume

Ejam visi mēs Uz Rīgu!

No 1. — 9. jūlijam Saulainē, pie Toronto, pulcēsies latviešu gaidas un skauti, lai nometnē „Rīga dimd" atzīmētu gaidu kustības 50 un skautu kustības 55 gadu jubileju. Nometņotāji pieteikušies no vairākiem kontinentiem.

Vairāk nekā pus gadu simteņa gaidas, skauti un viņu vadītāji kalpojuši ideālam: audzināt jaunatni „...par veselīgiem, saprātīgiem un dzīvei derīgiem cilvēkiem". Šis mērķis nav svešs nevienā pasaules stūrī, kur vien darbojas gaidas un skauti. Bet latviešu gaidas un skauti, pēdējos 27 gadus, mācīti un vadīti sekot arī mudei, kuŗas piepildījums var noteikt visas latviešu tautas rītdienu:

PASAULES TĀLĒS
AUGSIM VIENOTI
LATVIJAI!

Liela daļa no mūsu meiteņu un zēnu audzināšanas darba veltīta šī mērķa sasnieegšanai. Tas izpaužas latvisko zināšanu apgūšanā, pārbaudījumu veikšanā, iegūstot gaidu un skautu kustību noteiktas latviskas darbības pakāpes. Daudzu zēnu kaklautus rotā Dobeles parauga saktiņa — tā ir zīme, ka viņi ir guvuši panākumus latviskās zināšanās.

MĒS AICINĀM —
PIEDALAITIES!

Nav viegli aust mīlestības saites ar zemi, kuŗu acs nav redzējusi un kājas nav minušas. Ar gribu un zināšanām vien nepietiek. Ir vajadzīga kopības un vienotības izjūta. Tādēļ mēs sirsnīgi aicinām visus apciemot nometni „Rīga dimd", lai gaidas un skauti izjustu, ka viņi nav savrupceļa gājēji, bet gan mūsu tautas nozīmīga sastāvdaļa. Aprunājieties ar viņiem un neesiet pārāk kritiski, jo daudziem gaidu un skautu kopība ir vienīgā ārpus ģimenes, kur viņi var vingrinātiees latviešu mēlē. Pēc 27 trimdas gadiem padziedāsim zem svešām debesīm, svešā zemē, kopā ar latviešu jauniešiem latviešu mēlē pie nometnes ugunskuriem. Tad jaunā paaudze labāk izpratīs, ka latvietība ir kopjama un no paaudzes uz paaudzi sargājams mantojums.

Nometnes „Rīga dimd" vadība

Toronto latviešu kreditsabiedrība

Latvian (Toronto) Credit Union Limited
491 College St., Toronto 174, Ont.
m a k s ā
5% par noguldījumiem,
5½% par ilgtermiņa noguld.
Kreditsabiedrība izdara visas parastās banku operācijas, izsniedz aizdevumus, izdara naudas pārvedumus un izsniedz ceļotāju čekus, Reizē ar naudas noguldīšanu vai aizdevumu izsniegšanu kreditsabiedrība izdara dzīvības apdrošināšanu līdz $2000.00 vai $5000.00.
Birojs atvērts darbdienās no pl. 12 — 8 vakarā,
sestdienās no pl. 9 — 1 pēcp.

TĀLRUNIS
924-2551
924-2552

Lūcija Bērziņa

(65. turpinājums)

Beidzot nu bija tik tālu. Dziļajā tumsā parādījās trīs mazi punktiņi, tie strauji tuvojās; vilciens no tuvākās pārejas vispirms iznira kā spoža svītra, tad svītrā varēja atšķirt atsevišķu logu gaismu un tad, beidzot, riteņiem viegli čirkstot, sāka darboties bremzes un vagoni pieripoja platformai. Ārā kāpēji jau stāvēja vaļējās apgaismotajās durvīs un nepacietīgi gaidīja, lai varētu izkāpt. Vilciens bija pustukšs. Lielākā daļa darba ļaužu jau bija mājās. Anna pārlaida acis vienām vagona durvīm pēc otrām, kad tie slīdēja garām un, saņēmusi visu gribas spēku, mēģināja sevi pār liecināt, ka Paulis stāvēs vienā no gaišajām durvīm. Viņš parasti brauca trešajā vagonā. No vagona neviens neizkāpa. Pauļa nebija arī citu vagonu durvīs. Nedaudzie pasažieŗi steidzīgi izmetās no vilciena un skrēja uz barjēru, kur gaitnieks tiem atņēma biļetes. Pauļa nebija. Anna palika viena stāvot uz perona un nopētīja visus gājējus, kas skrēja no platformas lejā pa platajām, apgaismotajām kāpnēm, lai turpinātu savas gaitas tikpat steidzīgi tālāk pa priekšpilsētas ielīņām vai lai iekristu vienā no nedaudzajām mašīnām, kas bija novietotas tukšajā laukumā stacijas priekšā. Vilciens atkal sāka kustēties, paātrināja gaitu, un drīz arī pēdējā vagona gaisma pazuda ziemas tumsā. Stacijas darbinieks, nobeidzis biļešu kontroli, soļodams atpakaļ uz savu gaišo telpu, uzmeta Annai jautātāja skatu, neuzticības pilnu. Annai bija vienalga. Lai dieninieks domā, ko grib. Peronā atkal nebija neviena cilvēka. Miglas apļi ap pieturas vietas spuldzēm sāka veidoties arvien baltāki un baltāki. Nebija nozīmes gaidīt. Paulis nebija atbraucis.

Anna nezināja, ko darīt. Viņa nevarēja iedomāties, kur un kad viņa varētu Pauli gaidīt. Varbūt būtu jāiet mājās, jāiet pie kaimiņiem un jāprasa tiem padoms. Ja varētu dzirdēt latviešu cilvēka balsi, varbūt tas nomierinātu.

Durvis atslēdzās smagi un skaļi. Dziļajā klusumā atslēgas skrapstēšana bija nevajadzīgi spalga, gandrīz uzbāzīga. Mājiņā viss izskatījās tāpat kā pirms pusstundas, kad viņa to bija atstājusi. Tas viņu gandrīz pārsteidza. Viņa bija gaidījusi, ka kaut kas būs mainījies. Uz ēdamistabas galda vēl dega iedzeltenās sveces. Daudz no tām vairs nebija palicis pāri. Uzklātais galds ar dzeltenīgu galdautu, saskaņotām svecēm un rozēm tagad izskatījās nožēlojams un muļķīgs. Kāpēc vajadzēja tā ākstīties? Vai vajadzēja tā nopūlēties ar galda uzklāšanu? Pietika jau, ja uzlika traukus. Anna nopūta sveces. Rozes izskatījās pretīgas. Uz ziedlapiņām tām bija melni plankumi. Meklēdama ziedus galda krāsu kombinācijai, tā nebija ievērojusi, ka rozes bija tik rudenīgas, savu laiku pārdzīvojušas.

Uz mazā galdiņa gaismas atvaira ēnā gulēja atvērtā grāmata. Raiņa Zelta zirgs.

Cel mani savā austiņā
Slēp mani savā sirsniņā.

Cik bērnišķīgi! Kā pieaugusi sieviete tā varēja ākstīties. Paulis par Raini nekad nebija jūsmojis. Vispār dzeja viņu neinteresēja. Viņš bija praktiskas dabas.

Ko viņai tagad darīt? Iet pie kaimiņiem, kā viņa bija gribējusi? Garastāvoklis bija atkal mainījies. Patlaban viņa neviena sveša cilvēka negribēja redzēt. Gribējās būt vienai. Ak nē, viņai bija vajadzīgs otrs cilvēks, bet tas nenāca.

Klusums mājiņā bija neciešams. Kā viņa agrāk nebija ievērojusi, ka viņu mājiņa bija tik klusa. Kaimiņus tagad atkal nevarēja dzirdēt. Tie bija sagājuši tālākās istabās. Ārā bija pilnīgs klusums, absolūts klusums, kādu var piedzīvot tikai Austrālijā ziemas vidū. Bet par to tagad negribējās domāt.

Anna staigāja ap ēdamistabas galdu, noņemdama traukus no galda un tad likdama tos atkal atpakaļ. Labās dakšas un nažus tagad varētu noņemt, ja Paulis atnāks, tad ēdīs ar vienkāršajiem galda piederumiem. Cik apnicīgi bija domāt par dakšām un karotēm!

Anna atvēra durvis uz lielo istabu. Sveču sasildītajā ēdamistabas gaisā ieplūda aukstā strāva no lielās istabas. Cik nemīlīga telpa! Vāļa, ko viņi bija pirkuši kopā ar Pauli un par kuŗas pirkumu tie tik ilgi bija sprieduši, izskatījās ļoti parasta un neinteresanta. Viņa uzgrieza spuldzi stāvlampā un apsēdās uz mīkstās vāļas. Būtu tagad jāpārdomā, ko darīt tālāk. Kur varētu Pauli meklēt? Vienmēr kaut kas gadījās, ko iepriekš nevarēja paredzēt. Un viņa tā bija priecājusies par šo vakaru. Šorīt viņa bija jutusies tik laimīga. Doma par viņas laimes sajūtu pirms dažām stundām viņai uzdzina fizisku nelabumu. Labāk par to nedomāt. Stāvlampas krēslainajā apgaismojumā viņa neredzīgām acīm skatījās uz pretējo sienu. Negribējās ne domāt, ne skatīties. Tomēr — kaut kas pie šīs sienas bija savādāks nekā parasti. Kaut kā trūka. Gaiši krāsotās sienas vidū bija iegarens tumšs plankums, kur saule nebija varējusi balināt sienas krāsu. Kaut kas bija noņemts no sienas. Kas? Eingānas garenās plāksnes pie sienas vairs nebija, tā bija nolikta uz koši sarkanās Nīcas brunču auduma drēbes, kas tagad bija pārsegta mazajam galdam. Paulis bija paklausījis viņas lūgumam — bija noņēmis sakrālo plāksnīti no sienas. Bet Paulis bija to atstājis viņai.

Annai pēkšņi viss bija skaidrs. Pauli vairs nebija ko gaidīt. Nemiers un neziņa viņu atstāja. Bija tāda sajūta, it kā viņa nekad par Pauli nebūtu bažījusies. Paulis vairs nenāks. Arī bērnišķīgās bailes no čūskas Eingānas to bija atstājušas. Tā bija nedzīva koka plāksnīte ar neveikli darinātiem iedzimto zīmējumiem. Vai tomēr...?

Vai Paulis nebija kaut ko teicis par aizbraukšanu pie Lielā Jāņa uz Ziemeļterritoriju? Pirms dažiem vakariem tas bija tā savādi runājis pie vakariņu galda. Anna bija toreiz smējusies un kaitinājusi viņu:

„Tad tev, Paulīt, būs jāpērk lieli gumijas zābaki, lai varētu brist pa dubļainajiem Ziemeļterritorijas ūdeņiem un ķert krokodīlus."

Un Paulis bija atbildējis ar rūgtumu balsī:

„Jā, vismaz man būs iespēja bradāt pa īstiem dubļiem un nevis pa iedomu muklāju."

Viņa toreiz nebija sapratusi Pauļa vārdus un bija brīnījusies par to, ka tas izklausījās tik sarūgtināts. Vai tiešām Paulis bija pārpratis viņas krustvārdu mīklas draudzību ar Allenu un iedomājies ko citu? Kāpēc viņa nebija teikusi Paulim, ka Allens bija aizbraucis? Viņas dzīvē draudzībai ar Allenu bija sekundāra nozīme. Viņa bija iedomājusies, ka Paulis to zina. Viņa Paulim bija teikusi, ka uzskata sevi par modernu sievieti un patur tiesības satikties ar Allenu. Paulis bija viņu pārpratis.

Dzīve bija tik sarežģīta.

Violeti sarkanīgie traipi, neveikli uztriepti čūskas ķermenim, neatvairāmi hipnotizēja. Anna skatījās uz nevienādiem raibumiem noklāto galvu un ķermeni un tai sāka likties, ka viss čūskas ķermenis viegli viļņojās un locījās. Čūskas iedomāto kustību iedarbībā lēni zuda priekšstats par laiku un telpu. Kaut kur tikšķēja pulkstenis. Vai tas bija reāls? Sāka zust jēga par īstenību. Šo savādo sajūtu radīja Eingāna, — šīs plašās zemes sākums un viņas gara iemiesojums. Vai viņas gars nebija visur klāt šai kontinentā, vai tas nepiepildīja mazo telpu ar savu savādo klātieni? Ņirbēdami un ņirbīgi purpurīgie zīmējumi piesaistīja acis pie šīm viļņojošām kustībām un griezīgajām krāsām. Telpu sāka piepildīt okera krāsas migla un purpurīgs tvans, kuŗa gaismā izbaloja un izzuda košās latviskās Nīcas auduma krāsas.

(Turpmāk beigas)

TORONTO ZIŅAS

● Arī šopavasar universitātes un kolledžas ar gradiem beiguši vairāki vietējie latvieši. B.A. gradu ieguvuši: Ilze Irene Ābele, Jane Irene Ancāne, Kristīne Dadze, Ruta Kalniņa, Viktors Krūklis, Lilita Irēne Strīpnieka, Aina Tērauda, Aleksandra Šteinberga, Gunta Gūtmane, Jāna Margita Konrāde, Irēne Regina Upenieka, Irēne Brenķe, Ināra Grudule, Anda Kristīne Sīpoliņa un Ingrīda Māra Boša-Brūvere. B. Sc. gradu ieguvuši: Atis Osvalds Lasis, Ilze Margarete Pētersone, Silvija Aina Plīse-Argue, Harijs Valdis Vinters. B.A.Sc. gradu ieguvis Andrejs Elksnītis un Valdis Budrēvics. B. Sc. gradu farmacijas fakultātē ieguvuši Māra Beiranovica un Daniēla Lauce. Diplomu fizikālā un arodterapijā ieguvusi Inese Ruta Baiba Krastiņa, bet atestātu veikalzinātnēs Edmunds Baumanis. Medicīnas fakultāti ar M. D. gradu beiguši: Lauma Anita Kaļiņa, Jānis Gunārs Lūsis un Pēteris Edgars Mežciems; Jānis Ēvalds Kļaviņš ieguvis M. Ed. gradu, Džons Jaunzems — Ph. D. gradu angļu valodā, Vija Ozola — M. A. gradu ģermāņu valodās, Baiba Ingve Liepiņa — M.B.A. gradu; B. Ed. gradu ieguvuši: Māris Pēteris Apse, Alnis Jānis Bāliņš, Ieva Lilita Grodne, Tereza Elizabete Hejkinga, Leonards Kazlovskis, Gunārs Jānis Laivenieks, Ivars Pētersons un Dainis Šultmanis.

● Pēc Sv. Andreja draudzes koŗa valdes ievēlēšanas amati sadalīti šādi: koŗa priekšnieks Vilis Kleperis, viņa vietniece un sekretāre Inta Kalniņa, kasiere Lonija Zvaigznīte, nošu pārzine Anna Liepiņa, saimniecības pārzine Rasma Gaile un valdes loceklis īpašiem uzdevumiem Valdis Freimanis. Līdzšinējais koŗa priekšnieks, kas amatu pildījis jau 20 gadus, gadasapulcē nevēlējās vairs amatā palikt. Draudzes padome Palīdzības fonda valdē izraudzījusi priekšsēdi A. Leju, locekļus — O. Liepu uń J. Zalcmani. Fonda dalībnieku skaits pašlaik pāri par 650. — Sidrabenes kafejnīcu šovasar vadīs Lūcija Aveniņa.

● Jāņu sarīkojuma dienā, 24. jūnijā, Sidrabenē atklās māksl. Jāņa Zuntaka gleznu skati. Tā būs atvērta vēl otrā dienā.

● Kā jau mūsu laikrakstā ziņots, pēc Latviešu filatelistu apvienības lūguma Kanadas pasta departaments latviešu preses 150 gadu jubilejas gadījumā piešķīris īpašu pasta zīmogu, kuŗu visu jūnija mēnesi lieto Bramptonas pasta nodaļa ar tekstu: „Latvian Press Years 150 Ans (1822 — 1972) Latvia — Canada." Atzīmējot latviešu gaidu 50 gadu jubileju, arī šajā gadījumā Bramptonas pastā būs lietošanā speciāls zīmogs. Lai iegūtu uz vēstuļu aploksnēm tā apzīmogojumu, sev adresētas un apmaksātas aploksnes nosūtāmas Bramptonas pasta kantoŗa priekšniekam vai arī Latviešu filatelistu apvienības valdes kasierim J. Ronim (56 Mill St. S., Brampton, Ont.).

● Kā igauņu laikraksts ziņo, no 8. — 15. jūlijam Igauņu namā Toronto būs iekārtota Kanadas pasta nodaļa, kas lietos speciālo zīmogu: „Estonian World/ Festival Jul 8 — 15/ La Péte Estonienne/ Mondiale Jul 8 — 15." Šajā gadījumā apaļajā zīmogā būs teksts arī igauņu valodā: „Eesti Paeved" (Igauņu dienas). Šis laikam ir pirmais gadījums, kad Kanadas pasta zīmoga teksts, ņemot angļu un franču, ir vēl kādā citā valodā. DV svētkos zīmoga tekstā gan bija nosaukums Daugavas Vanagi, bet tas ir organizācijas apzīmējums un kā tāds netulkojams. Speciālo igauņu dienu zīmogu varēs uz aploksnēm iegūt no 8. — 15. jūlijam Igauņu namā.

● Toronto latviešu tautas augstskolas saimniecības padomes sēde 29. jūnijā plkst. 7.30 vakarā Latviešu biedrības telpās, Latviešu namā, ievēlot TLTA prezidiju un revīzijas komisiju. Pirms tam būs amatpersonu ziņojumi. Pie tautas augstskolas darbojas latviešu ģimnazija, neklātienes skola, skolotāju praktiskais seminārs un latvisko zināšanu seminārs.

● Sakarā ar tūristu pieplūdumu vasaras sezonā, Toronto vairākās vietās darbosies informācijas biroji, kas būs atvērti 7 dienas nedēļā, no plkst 9 rītā līdz 8 vakarā. Viens no šiem birojiem atradīsies arī pagājušā gadā atvērtajā „Ontario Place", iepretim Kanadas nacionālās izstādes laukumam. Ar 3. jūliju tuvāka informācija saņemama: The Convention and Tourist Bureau of Metropolitan Toronto, 85 Richmond St. W. Suite 300, Toronto 1, Ontario. Tālr.: (416) 862-1666.

● Ukraiņu atbrīvošanas līga Kanadā aicina visas etniskās organizācijas piedalīties ukraiņu rīkotā plašā politiskā sanāksmē 25. jūnijā plkst. 2 p.p. Kanadas nacionālās izstādes laukumā, lai kopīgi protestētu pret ukraiņu intellektuāļu masveida arestēšanu un slepenu tiesāšanu padomju režīma pārvaldītā Ukrainā. Masu sanāksmē atzīmēs arī ukraiņu nemiernieku armijas (UPA — Ukrainian Insurgent Army) 30 gadu cīņu atceri pret nacionālsociālistiskās Vācijas un Pad. savienības okupācijas spēkiem. Par galveno runātāju uzaicināts agrākais Kanadas premjērs un Internacionālās cilvēku tiesību aizsargāšanas komitejas dibinātājs un priekšsēdis Džons Dīfenbekers. Sanāksmē būs arī plaša programma par Ukrainas kultūru un nacionālo mantojumu, ko tagad apspiež Kremļa plānotā ukraiņu rusifikācija. Ukraiņu intellektuāļu vairums jau ilgāku laiku protestē pret padomju valdības rusifikācijas politiku, kādēļ arī notikuši jauni aresti. Ukraiņu atbrīvošanas līga Kanadā izdevusi arī uzsaukumu, prasot Pad. savienības nacionālitātēm pāri par 120 milj. ukraiņu, baltkrievu, lietuviešu, latviešu, igauņu, armēņu, žīdu, tatāru, aserbeidžāņu un daudzām citām apspiestām tautām elementārās cilvēka tiesības un brīvību. Nemiernieki Pad. savienībā ar savu rīcību brīdina brīvās pasaules valstis un tautas pār draudu viņu pašu brīvībai no krievu imperiālistiskās izplešanās politikas.

● Archibīskaps A. Lūsis salaulājis Jāni Laimoni Ramu ar Beverlī Breseti un Ernestu Jurševski ar Hertu Elfrīdu Pemperi.

● Pēc ilgākas slimošanas ar ļaundabīgu audzēju 14. jūnijā „Doctors" slimnīcā miris 58 g. vecais Arvīds Gramkavs. Piemiņas svētbrīdi Rosara bēŗu namā vadīja māc. A. Briedis, tāpat ceremoniju 17. jūnija izvadīšanā uz Jorkas kapsētas latviešu nodalījumā. Aizgājējs atstāj dzīvesbiedri Almu Toronto.

● Okvillē savā mājā pēc nieŗu komplikācijām 16. jūnijā mirusi 42 g. vecā Gunta Puķīte, dzimusi Brode. Bēŗu ceremoniju vadot māc A. Briedim, aizgājēju 19. jūnijā pārpelnoja Sv. Džema kremātorijā. Viņa atstāj dzīvesbiedru Edvardu, māti Ēriku Brodi un māsu Torontō, bet otru māsu Ročestrā, ASV. Aizgājējas tēvs agronoms Brode miris pirms dažiem gadiem.

● Latvisko paražu kopēji burtnieki Līgo svētkus rīkoja jau 17. jūnijā tēlnieka Augusta Kopmaņa lauku īpašumā Jumalās pie Šimko ezera, pulcinot ap 80 līgotāju. Bija ieradušies arī daži viesi no Montrealas. Īpašā Intas Purvas sacerētā Jāņu uzvedumā „Pūt, Jānīti, vara tauri", piedalījās visi līgotāji, ar Jāņa tēvu Jāni Paliepu, saimnieci Viju Vari un kaimiņu bajāru Aini Freimani, Arvida Medņa vadībā. Līgošana turpinājās pie ugunskura, akordeonu spēlējot Auseklim Pērkonam, kas tikko atgriezies no Venecuelas galvaspilsētas Karakasas, kur bija devies no Toronto darba pienākumos. Vairums līgotāju bija ieradušies tautas tērpos.

● Grupa Karakasas latviešu no Venecuelas, pēc viesošanās Toronto, šajās dienās izlidoja atpakaļ uz Karakasu. Viesi bija: Karakasas universitātes mācības spēks, bioloģe Valentīna Vītola ar dēlu Juri, tautsaimnieku, tās pašas universitātes mācības spēku, un māsasdēlu Tomu Blūmentālu. Toronto ilgāku laiku uzkavējās arī Pēteris un Vija Jaunzemji, kas bija ieradušies no Riodežaneiro, Brazilijā, lai apciemotu sievastēvu un tēvu, rakstnieku Arnoldu Skujiņu-Rasu, kam nesen bija izdarīta smaga operācija un kas tagad veseļojas mājās. Pēteris Jaunzems jau divus gadus strādā Riodežaneiro universitātē par mācības spēku. Viņš ar dzīvesbiedri Viju atgriezīsies Brazilijā 2. jūnijā.

● Savu 75. dzimšanas dienu, kopā ar dzīvesbiedri Olgu, tuviniekiem un draugiem, 11. jūnijā atzīmēja Arvīds Zaķītis. Viņš pārcēlās uz Toronto no Bafalo, strādādams kādu laiku DV grāmatnīcā, Latviešu namā.

● Misuri sinodes Ontario apgabala mācītāju un draudžu pārstāvju rīkotā konferencē šogad no latviešu puses piedalīsies mācītāji A. Briedis no Toronto un E. Kerģis no Hamiltonas (Sadberijas draudze).

● Mākslinieka Oto Grebžes gleznu izstādes atklāšanā 22. jūnijā plkst. 8 vakarā, 47 Pemberton Cres., Ričmondhillā, piedalīsies arī Denison Mines Ltd. prezidents Stefans Romans, slovaku izcelsmes urāna raktuvju magnāts un konservātīvo partijas kandidāts Kanadas parlamenta vēlēšanās, kas izstādi atklās. S. Romanam nesen bija satikšanās ar latviešu pārstāvjiem Emīlijas un Ervina Ziplānu mājā Toronto, daloties savos ieskatos politiskos jautājumos.

● 9. jūnijā 90 gadu vecumā miris Hermanis Langenfelds. Viņš pirms apm. 10 gadiem bija ieradies Kanadā no Latvijas. Nelaikis atstāj Toronto dzīvesbiedri Jūliju, dēlus Rolandu un Elmāru un meitu Otiliju Mežuli ar ģimenēm. Aizgājēju 12. jūnijā uz Jorkas latviešu kapiem izvadīja archibīskaps A. Lūsis.

Montrealas latviešu skolas ģimnazijas un pamatskolas izlaidums, pirmā rindā no kreisās — ģimnazijas abitūrientu klases audzinātājs V. Golde, pamatskolas klases audzinātāja A. Deksne un skolas pārzinis K. Deksnis. Aizmugurē, no kreisās, skolu beigušie: Renāte Dindzāna (ģimnazija), Timoteja Ozoliņš (pamatskola), Ieva Lakata (ģ), Ēriks Kalācis (p.), Ruta Vītiņa (ģ), Richards Janitēns (p.), Gunta Vītiņa (p.) un Anita Poriete (ģ).

Foto: P. Agrums

Jūrnieka jubileja

Šinīs dienās Hamiltonā uz 60 mūža gadiem atskatījās Hamiltonas latviešu mednieku un makšķernieku kluba dibinātājs un ilggadīgais priekšnieks Eduards Šmits - Kalējs, kas darbojies kluba valdē 18 gadus. Jubilārs dzimis 1912. gadā Rundāles pagastā un beidzis klasisko ģimnaziju Jelgavā. Tūliņ pēc skolas beigšanas īstenojis savu bērnu dienu sapni — kļūt par jūrnieku, braucot uz kuģa „Krimulda", vēlāk uz „Rauna". 1932. gada rudenī E. Šmits - Kalējs iestājās Krišjāņa Valdemāra jūrskolā, kuŗu beidzot saņēma Latvijas kuģu īpašnieku savienības augstāko balvu — zelta pulksteni. Pēc obligātā kaŗa dienesta autotanku pulkā viņš 1937. gadā atkal sāka jūrnieka gaitas, strādājot par pirmo mechaniķi uz motorkuģa „Brū".

Eduards Šmits - Kalējs

Sakarā ar prezidenta K. Ulmaņa nodomu modernizēt Latvijas tirdzniecības floti un iepirkt motorkuģus, E. Šmitu - Kalēju komandēja uz Norvēģiju, lai speciālizētos dīzeļmotoru apkalpē, bet pēc gada viņš atkal bija uz motorkuģa „Akre", vēlākā „Hercoga Jēkaba" par mechaniķi, bet kuģi bija spiests atstāt boļševiku gadā, kad „Hercogam Jēkabam" bija jādodas uz Vladivostoku. Kaŗa beigu posmā, 1944. gada decembrī, E. Šmits - Kalējs zvejnieku laivā ar dzīvesbiedri un 2 gadus veco dēlu izbēga uz Zviedriju, 1951. gadā pārceļoties uz Kanadu.

E. Šmits - Kalējs vēl darbojies Hamiltonas latviešu draudzes padomē un dzied Hamiltonas latviešu biedrības korī. Viņa meita Baiba ir pazīstamā rosīgā darbiniece latviešu sabiedrībā, DV un gaidu organizācijā.

J. G.

The Peoples Denture Clinic

Ontario Zobu Tehniķu Savienības locekle

661 Greenwood Ave., (pie Danforth pazemja pieturas)

IZGATAVOJAM NO LABĀKĀ MATERIĀLA PILNAS UN DAĻĒJAS PROTĒZES, KĀ ARĪ PAPILDINĀJUMUS JŪSU PAŠREIZĒJĀM PROTEZĒM.

MŪSU DARBS IR GARANTĒTS.

Klinika atvērta no pl. 9—6 vak., sestdienās no pl. 9 rītā — pl. 1 pēcp. 7 minūtes no Don Mills Rd. un Eglinton Ave.

Tel. 461-0833

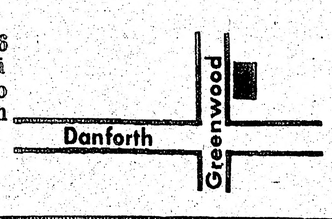

HAMILTONA

● Hamiltonas latviešu katoļu vienība 5. jūnijā Hamiltonas latviešu biedrības namā bija rīkojusi Jāzepa Svilāna referātu par tematu „Zem Apollo vai mušmires zīmes", klausītājus ar referentu iepazīstināja Dr. P. Cakuls. Referents apskatīja mūsdienu problēmas, sākot ar sasniegumiem zinātnē, mākslā, technikā. Referātu noklausījās ap 40 apmeklētāju.

J. G.

Garezers - Minstere - Toronto

TRĪS GALVENIE LATVISKĀS IZGLĪTĪBAS CENTRI. — IESVĒTĪTS STŪRAKMENS GAREZERA ĢIMNAZIJAI

Garezera vadība ar lūgtajiem viesiem 3. jūnijā pulcējās pie jaunceļamās ģimnazijas ēkas, lai iemūrētu stūrakmeni, garīgo aktu vadot vidienes apgabala draudžu garīgajam vadītājam prāv. J. Turkam, kas stūrakmeni iesvētīja. Padomes priekšsēža R. Jankava vēlējums bija, lai jaunajā skolas ēkā arvien skanētu latviešu valoda. Amerikas latviešu apvienības izglītības biroja vicepriekšsēdis, Garezera vidusskolas noorganizētājs un pirmais vadītājs Ed. Avots uzrunā norādīja, ka ideja par vasaras vidusskolas tapšanu varēja īstenoties tikai pēc Garezera iegādes 1965. gadā, minot Detroitas Kristus draudzes priekšnieka Vernera Treimaņa un māc. Viļa Vārsberga nopelnus, kuriem pateicoties latviešu sabiedrībai šāda iespēja pirms septiņiem gadiem radusies.

Runātājs atcerējās arī grūtības, kas bija pārvaramas, ceļot pirmo skolas ēku, un pateicās sabiedrībai par atbalstu. ALAs šāgada kongress atzinis sākt organizēt vasaras vidusskolas arī ASV austrumu un rietumu apgabalos. Skolēnu skaits Garezera ģimnazijā pastāvīgi audzis, 1970. gada vasarā piedzīvojot pilnas ģimnazijas kursa izlaidumu. Garezera ģimnazija, blakus Minsteres ģimnazijai Vācijā un Toronto ģimnazijai Kanadā, arī nākotnē paliks latviskā gara cietoksnis. Ed. Avots nodeva ALAs izglītības biroja vadītāja Dr. T. Bērziņa sveicienu un vēlējumu. Viņš pasniedza Garezera padomes priekšsēdim R. Jankavam tikko saņemto Londonas latviešu kopas priekšnieka Kanadā prof. A. Dreimaņa vēstuli un čeku par 75 dolariem, vēsturnieka Pēteŗa Dreimaņa piemiņas fonda ziedojumu Garezera ģimnazijai.

Plašāku runu teica arī Garezera ģimnazijas direktors Kārlis Baltiņš, norādot uz pārmaiņām ieskatos Ziemeļamerikas kontinentā, ka tas vairs nav uzskatāms par dažādu etnisko grupu „kausējamo katlu", bet daudzu tautību mozaiku, kur katras tautas kultūrai ir sava vieta, bagātinot Amerikas kultūru. Tā ir etniskā renesanse, kuŗas ietekmē tuvākā nākotnē savas latviskās identitātes uzturēšanā mūs varbūt nesagaidīs iepriekšējo ieceļotāju liktenis. Pievēršoties Garezera vidusskolai, direktors K. Baltiņš ar gandarījumu minēja, ka skolēnu skaits šovasar pārsniedz pagājušā gada skaitu. Ar jauno skolas ēku būs atrisinātas arī telpu problēmas.

Jautāts par telpu izmantošanu un iekārtojumu, administrātors V. Vārsbergs paskaidroja, ka jaunceltnei būs divas daļas. Pašreiz būvējamo daļu cels divos stāvos, ar 4 klašu telpām augšstāvā. Celtnes otrā spārnā atradīsies sarīkojumu zāle vairāk nekā 300 personām. Ēku projektējuši architekti Gunārs Birkerts un Gunārs Ejups.

E. B.

Trūkst latviešu spiestuves darbinieku

„Iespiedīsim un izdosim arī latviešu grāmatas, kā arī citus iespiedumdarbus latviešu publikai," sacīja „Raven Printing" uzņēmuma vadītājs Alberts Rieksts, kad viņu spiestuvē Grand Hevenas pilsētā pie Mičigenas ezera apciemoja laikraksta korespondents.

Grand Hevenā, kur mājvietas atraduši ap 100 latviešu, „Raven Printing" sabiedrību nodibināja pag. gada beigās, Albertam Riekstam kopīgi ar amerikāņu līdzdalībnieku iegūstot nelielu spiestuvi, to paplašinot un iekārtojot par plašu uzņēmumu, kas tagad pazīstams ne vien Grand Hevenā, bet arī plašākā apkārtnē.

Iegūstot vēl kādu automobiļu mazgātuves vajadzībām uzceltu būvi ar 24.000 kv. pēdu lielu laukumu un to pābūvējot, izveidota spiestuve ar 4.600 kv. pēdu lielu kopplatību. Uzstādītas vairākas spiedes, burtu saliekamās un citas mašīnas, iekārtota foto laboratorija. Iegādāts arī kompjūters. Zemes, spiestuves ēkas un iekārtas kopvērtība ir 200.000 dolaru. Nodarbināti 9 cilvēki, no tiem 4 latvieši. Taču grūtības ar kvalificētu darbinieku atrašanu latviešu vidū. „Ar vairākkārtējiem sludinājumiem laikrakstā esmu meklējis labu latviešu valodas pratēju mašīnrakstītāju, bet līdz šim neviena nav pieteikusies, tāpaţ trūkst grāmatsējēja. Latviešu darbinieku trūkums iefekmē latviešu grāmatu iespiešanu," saka A. Rieksts. „Esam iespieduši 3 latviešu grāmatas, bet uz iespiešanu jau gaida vismaz 12."

MINSTERES ĢIMNAZIJAS AUDZĒKŅI ZVIEDRU TELEVĪZIJĀ

Stokholmā viesojās grupa Minsteres latviešu ģimnazijas audzēkņu ar senlatviešu kāzu paražu uzvedumu. Uzveduma pamatā bija paturēts A. Brastiņa kāzu uzvedums Divreiz divi nometņu jaunatnei ASV, papildinot ar jauniem iespraudumiem. To bija sagatavojusi skolotāja V. Kristovska ar ģimnazijas audzēkni V. Zaļkalnu. Dziedātājus pavadīja ģimnazijas koklētāju kvartets. Nākošās dienas vakarā daļu uzveduma pāraidīja arī zviedru televīzija, kur paskaidrojumus sniedza skol. Austris Grasis, kas pats kādreiz bijis Minsteres ģimnazijas audzēknis. Uzvedums pēc tam notika vēl divās zviedru skolās Stokholmā.

—g

Iesvētītie jaunieši Kalamazū latviešu ev. lut. draudzē, pirmā rindā no kreisās: Laima Grāmatiņa, Sarmīte Kajaka, Daina Vizule, Māra Galēna, Ilze Bērziņa, Dace Galēna un M. Andersone; aizmugurē: Jānis Laurēns, Kārlis Galēns, Mārtiņš Aivars, Kārlis Vizulis, māc. A. Piebalgs, Jāzeps Laurēns, M. Laurēns, Valdis Vizulis un Ardis Ozoliņš.

Foto: Fr. Ritums

Savienotajās Valstīs

KLĪVLENDA

Klīvlendas apvienotās draudzes svētdienas skolas mācības gada pabeigumu ievadīja ar dievkalpojumu baznīcā, kuŗu vadīja māc. I. Gaide. Dziedāja meiteņu ansamblis Aija dirig. A. Pirktiņas vadībā. Izlaiduma akts turpinājās draudzes nama zālē. To ievadīja skolas pārzinis A. Rubenis. Skolas absolventus uzrunāja un apliecības izsniedza skolotājs J. Kalnietis. Skolotājiem un vecākiem pateicās skolniece S. Šulce. Skolu beidza Zenta Apine, Linda Haznera, Rita Haznera, Inga Kubuliņa, Sandra Pētersone un Silvija Šulce. Beigušos apsveica Klīvlendas latv. biedrības priekšnieks A. Piterēns un Apvienotās draudzes priekšnieks F. Berkulis. Absolventes saņēma grāmatu veltes. Skolas padomes priekšsēdis M. Grīns pateicās skolotājiem par skolas jaunatnei veltīto darbu. Priekšnesumu daļā dziedāja skolēnu koris A. Pirktiņas un J. Kalnieša vadībā.

Klīvlendas latviešu 14. jūnijā aizvesto mocekļu atceres dievkalpojums notika 11. jūnijā Apvienotās draudzes dievnamā. To vadīja māc. I. Gaide, piedaloties Mārtiņa Lutera draudzes māc. K. Briedim un baptistu draudzes māc. U. Ukstiņam. Sākuma un beigu liturģiju vadīja māc. K. Briedis, bet lūgšanu māc. U. Ukstiņš. Aizvesto piemiņai veltītu svētrunu teica māc. I. Gaide. Laicīgā daļa turpinājās draudzes nama lielajā zālē. Priekšnesumus ievadija J. Kalnietis, nolasot vairākus Z. Lazdas aizvesto piemiņai veltītus dzejoļus. Sekoja filmas izrāde Brīvības maksa. Deklamēja Rasma Šulce.

J. E.

KALAMAZŪ

Ar 16 jauniešu iesvētīšanu Kalamazū latviešu ev.-lut. draudzē dievkalpojums iezīmējās par vienu no redzamākajiem visā draudzes pastāvēšanas laikā. Dievkalpojumu vadīja draudzes māc. A. Piebalgs, svētrunu teicot jaunatnes mācītājam M. Ozoliņam. Dievkalpojumu ar divām dziesmām kuplināja Dziesmu Vairogs dirig. A. Kalnāja vadībā un vijoļu duetā Rebeka un Andris Vizuļi. Pie ērģelēm bija prof. Daira Langena. Tika iesvētīti: M. Aivars, M. Andersone, I. Bērziņa, D. Galēna, M. Galēna, K. Galēns, L. Grāmatiņa, S. Kajaka, Jānis Laurēns, Jāzeps Laurēns, M. Laurēns, A. Ozoliņš, A. Tralmaka, Daina Vizule, Kārlis Vizulis un Valdis Vizulis. Godinot jauniešu iesvētīšanas dienu, J. Galēna ģimene dāvināja baznīcai jaunu altāra un kanceles segu. Dievkalpojumā bija ieradušies vairāk kā 400 baznīcēnu. Sarmītes Kajakas iesvētību gadījumā māc. A. Piebalgs sveica arī viņas vecvecākus Olgu un Kārli Mežsētus zelta kāzu atcerē.

82 gadu vecumā 26. maijā mirusi Marija Zumanta, viņu pēdējā gaitā uz Riversaides latviešu kapiem izvadot māc. A. Piebalgam. Nelaikē atstāj vīru un meitu. Dēls Laimonis pazudis bez vēsts Otrā pasaules karā, bet mazdēls pašreiz atrodas Vietnamas karā. 2. jūnijā mirusi 83. g. vecā zobārste Leontīna Dravniece, kuŗa jau ilgāku laiku slimoja un mita veco ļaužu namā.

Centrālo vidusskolu beiguši: Ilze Bērziņa, Daina Vizule, Irēna Žumbure, Jānis Laurēns, Jāzeps Laurēns, Raitis Ruņģis, I. Osis. „Portage Central": Mārtiņš Aivars, Covert: Dace Galēna, bet Loy Norrix: Sarmīte Kajaka un Daina Orlena. Gandrīz visi no beidzējiem mācības turpinās augstākās mācības iestādēs. Daina Orlanda par izcilām sekmēm saņēmusi Georgia - Pacific sabiedrības stipendiju 3000 dol. apmērā Mičigenas universitātes Lansingā apmeklēšanai.

Mārtiņu Ezergaili, kas mira 4. jūnijā 75 g. vecumā, izvadīja māc. A. Piebalgs. Riversaides kapsētas latviešu kapos no aizgājēja draudzes vārdā atvadījās J. Strautkalns, DV apvienības priekšnieks A. Minka u. c.

Mednieku un makšķernieku kluba rīkotās gadskārtējās šaušanas sacensības beidzās 3. jūnijā Latviešu biedrības namā ar sarīkojumu. Pēc kluba priekšnieka A. Tralmaka uzrunas un Kanadas viesu apsveikšanas, sporta daļas vadītājs J. Andersons izsniedza uzvarētājiem balvas. Sacensības ar 37 šāvējiem kluba šautuvē, G. Grīviņa saimniecībā, vadīja sporta daļas vadītājs J. Andersons; tiesneši bija K. Klaviņš un A. Krauklis, bet sekretāre A. Lenša. Mazkalibra sacensības vadīja V. Lenšs. Meiteņu trio, Daina Vizule, Māra Laurēna un Zigrida Bērziņa, saviesīgajā daļā dziedāja un mūzicēja. Deju mūziku spēlēja kluba kapella Aleksandra Pastara vadībā.

V. M.

MANČESTRA

Mančestras latviešu ev. lut. draudzes svētdienas skola 4. jūnijā pabeidza mācības ar mācītāja K. Freimaņa vadītu svētbrīdi baznīcā un izlaiduma aktu baznīcas zālē, ko atklāja skolas vadītāja Gaida Skudra. Uzrunājot sapulcējušos, viņa tuvāk pakavējās pie veiktā skolas darba, kas noritējis latviešu valodas gada zīmē. Veicināta latviešu grāmatu un laikrakstu lasīšana, kas turpināma arī vasaras brīvlaikā. Pēc priekšnesumiem audzekņiem izsniedza skolas liecības. Īpašu uzslavu saņēma Silva Strazda, Brigita Gustiņa un Arnolds Gustiņš, kuŗi mācības gadā nav nokavējuši nevienas stundas. Skolu absolvēja Inta Ezeriņa, Karina Urtāne un Roberts Ribickis. Viņi, pēc 9 skolas gadiem, paši bija sagatavojuši atvadu uzvedumu. Absolventi saņēma skolas velti — grāmatu. Draudzes priekšnieks J. Binders draudzes vārdā pasniedza prof. K. Kundziņa grāmatu „Ap lielo dzīves mīklu". Bija arī citas veltes.

P. Š.

MILVOKI

Atzīmējot Aizvesto piemiņas dienu, 11. jūnijā Milvoku latviešu baznīcā pulcējās dievlūdzēji, lai sēru dievkalpojumā pieminētu 14. jūnija naktī aizvestos tuviniekus, drūmo dienu mocekļus. Dievkalpojumu vadīja māc. A. Kalnājs, aizlūdzot par moku ceļos aizvestajiem. Altāri greznoja Milvoku vanadžu kopas ziedi. Dievnamā redzēja vanadžu tērpos ģērbušās vanadzes. Dievkalpojumu kuplināja E. Brusubārdas kora nodziedātas divas dziesma un V. Vilensones solo dziesma A. Sinepes ērģeļu pavadījumā. Aktieris A. Leimanis nolasīja kāda izsūtījumā esošā sacerētu dzejoli. 18. jūnijā notika Aizvesto piemiņas dienas dievkalpojums Kristus draudzes baznīcā. Dievkalpojumu vadīja māc. J. Meisters.

ep.

Jeseniņš Volpins devies uz Italiju

Krievu matēmatiķis un filozofs Aleksandrs Jeseniņš - Volpins pameta Pad. savienību un devās uz Italiju. Savu dzimteni viņam vajadzēja atstāţ vienam pašam, jo padomju iestādes nedeva izceļošanas atļauju viņa sievai. Jeseniņš - Volpins bija Pad. savienības režīma pretinieks un izbraukšanas atļaujas došana uz ārzemēm bija savā ziņā izraidīšana no Pad. savienības.

Jeseniņš - Volpins ir pazīstamā krievu rakstnieka Jeseniņa un dejotājas Izedoras Dunkanes dēls. Rakstnieks Jeseniņš Krievijā komūnistu valdīšanas sākuma gados devās pašnāvībā, nožņaudzoties ar kakla šalli.

Grāmatas izdod galvenokārt paši autori. Vasaras Skolu Fondam iespiestas 2 grāmatas, latviešu skautiem, meža darbiniekiem un Garezeram tiek iespiesti regulāri izdevumi.

V. Bokis

Latviete Miera korpusā Afrikā

PREZIDENTA PARĀDE

Ņujorkas latviete, 25 gadus vecā Biruta Akerberga amerikāņu Miera korpusa uzdevumā jau trīs gadus pavada Nigeras valstī Afrikā, dzīvojot dažādās šīs zemes pilsētiņās un ciemos. (Afrikā ir divas ar līdzīgu nosaukumu zemes — Nigera un Nigerija, abas kaimiņos). Viņa iemācījusies abas Nigeras vietējās valodas + houza un žerma, iepazinusies ar šīs zemes iedzīvotājiem, pazīst viņu paražas. Miera korpusa uzdevumā Biruta Akerberga strādā Nigeras galvaspilsētā Niamejā un zīmē illustrācijas mācības līdzekļiem. Ar tiem cer iemācīt daudzos Nigeras lasīt nepratējus par lasītpratējiem. Šī gada februārī viņas vecāki, Olga un Ernests Akerbergi, no Ņujorkas devās uz Afriku meitu apmeklēt, pavadot vairākās Afrikas zemēs 35 dienas.

Akerbergu brauciens uz Afriku radās pēkšņi, jo meita Biruta viņus aicināja noskatīties Francijas prezidenta Pompidū apmeklējumu galvaspilsētā Niamejā. Svētku parāde un svinības bija lielākais notikums Nigeras dzīvē šinī gadā. Desmit dienās Ņujorkā vajadzēja nokārtot formālitātes, saņemt dažādās potes un arī izstrādāt ceļojuma maršrutu. No Ņujorkas nav tiešas satiksmes ar šo Afrikas zemi un tādēļ vajadzēja doties vispirms uz Parīzi, bet pēc tam četrapus stundu lidojumā uz Niameju.

Ņujorkas ciemiņus sagaidīja ne vien viņu meita. Miera korpusa dalībniece Biruta Akerberga, bet vesela vietējo iedzīvotāju delegācija. Sekoja sarokošanās ar melnajiem zemes iedzīvotājiem. Rokas sniegšana Nigerā ir neatņemama dzīves sastāvdaļa, un sarokošanās notiek vienmēr un ar visiem.

No lidlauka Akerbergi devās uz meitas māju galvaspilsētā Niamejā. Tā izskatās kā pils, salīdzinot ar vietējo iedzīvotāju māla būdām. Birutas mājai ir viena liela un divas mazākas istabas. Gar sienām ir vietējo iedzīvotāju austās segas, spilgtās krāsās un arī pašas Birutas zīmējumi. Logu vietā ir caurumi, kas aizsegti ar koka režģiem, atgādinot slēģus.

Pilsētā ielas nebruģētas un smilšainas. Tās lieto kā gājēji, tā zirgi, ēzeļi, kamieļi un kazas. Ne galvaspilsētā Niamejā, ne citās pilsētās un miestos nav nekādas labierīcības resp. „mazās mājiņas", izņemot viesnīcās. Bet arī tur rodas pārpratumi ar šo ierīču lietošanu, kas nekādā veidā neatgādina civilizētu cilvēku labierīcības. Vietējie savas vajadzības nokārto pie mājas stūra, un neviens par to nebrīnās.

Eiropiešus resp. baltos uzskata par bagātiem. Ir pieņemts, ka viņiem jābrauc ar taksametru. Bet tas arī nekā nemaksā, tikai 20 centu par braucienu pilsētas robežās, neatkarīgi, cik ilgi vai tālu ir jābrauc. Baltais nedrīkst nest savu bagāžu, bet ja kāds to dara, tas vietējo acīs zaudē visu cieņu.

Biruta Akerberga ir iekārtojusies tā, kā to prasa vietējās paražas. Viņai ir melnais kalps, par ko jāmaksā 14 dolari mēnesī. Laiku pa laikam kalpam par labu kalpošanu jādod kāda dāvana. Tāda bija paredzēta arī Pompidū viesošanās laikā, kad melnais kalps saņēma košas krāsas kreklu, kas amerikāņu naudā maksāja vienu dolaru. Tomēr nopirkt kreklu vai kādu citu lietu nav tik vienkārši. Par kreklu pārdevējs prasīja 10 dolarus, bet pēc pusstundas kaulēšanās cena bija noslīdējusi līdz 1 dolaram, kas abām pusēm izlikās pieņemama maksa.

Kaulēšanās te parasta lieta. Sākumā prasītā cena parasti ir desmit reizes lielāka nekā beidzot tiek samaksāts. Visa tirgošanās notiek tirgus laukumā, kas cilvēku un dzīvnieku pārpildīts. Smaka gandrīz nepanesama, troksnis liels, bet pārdodamās preces izliktas katra pārdevēja priekšā lielā blodā. Pārdod dažādā veidā ceptus gaļas gabaliņus, rīsu, mājturības priekšmetus un visu citu pieticīgai dzīvei nepieciešamo. Mušu netrūkst, bet par to neviens neuztraucas.

Tauta gatavojās sagaidīt prezidentu Pompidū. Nigera bijusi agrākā franču kolonija Rietumafrikā un vēl jūtas ar Franciju saistīta. Savu neatkarību tā ieguva 1960. gada 3. augustā. Ir tikai 7 iedzīvotāji uz kvadrātjūdzes. Visas valsts platība 459.000 kv. jūdzes. Trīs ceturtdaļas no valsts ir Saharas tuksnesis, bet pārējais ir savanna, zālaini apgabali ar retiem kokiem un krūmiem. Iedzīvotāju ir mazliet pāri 3 miljoniem, lielākā daļa moslema piekritēju. Dienvidos dzīvo Hauzas ciltsdarbojas ar lauksaimniecību, ziemeļos tuaregi ar saviem kamieļiem. Tikai nedaudz cilvēku prot lasīt un rakstīt, un tikai 6% no visiem skolas vecuma bērniem iet skolās.

Francijas prezidenta sagaidīšanai no visām zemes malām ieradās cilšu pārstāvji. Tie jāja uz kamieļiem, dažs gandrīz divas nedēļas. Tie jāja arī uz zirgiem un nāca kājām. Visi vēlējās redzēt „lielās zemes" Francijas prezidentu. Tautai bija krāšņi tērpi, katrai ciltij un novadam citāds. Zirgus un kamieļus novietoja laukumā. Tur vietu atrada arī cilšu pārstāvji, bieži uzturoties sava zirga vai kamieļa tuvumā.

Un tad lielais brīdis bija pienācis. Francijas prezidents bija ieradies Nigeras galvaspilsētā Niamejā. Tauta bija sapulcējusies ielas malās. Apsveikuma gājiens sākās.

Pašā gājiena priekšgalā brauca trīs smagās mašīnas ar žurnālistiem un fotografiem. Amerikā vai Eiropā parasti žurnālistiem ir kāds autobuss vai limuzīns, bet jaunā Afrikas valsts to nevarēja atļauties. Pa gabaliņu sekoja goda viesi limuzīnos, bet Francijas prezidents Pompidū un Nigeras prezidents brauca vaļējā limuzīnā un māja tautai ar roku. Protams, netrūka arī militāra un policijas apsardzība.

Pēc tam sekoja parādes gājiens, ko ievadīja Nigeras militārās vienības. Karavīri soļošanā bija labi trenēti, krāšņās uniformas atstāja labu iespaidu. Tiem sekoja skolu audzēkņi un dažādu sieviešu grupu pārstāves gan zilās, sarkanās vai dzeltenās galvas segās. Biruta zināja stāstīt, ka esot pat prostitūšu delegācijas. Orķestri spēlēja piemērotu mūziku. Bija stabules, kas deva tikai divus dažādus toņus, bungas sita ar ākveida sitamiem. Tas gandrīz bija viss orķestra sastāvs.

Tad nāca tautas pārstāvji, visi vīrieši. Acīm redzot, te vēl nav paspējusi ieviesties sieviešu tiesību vienlīdzība, un vīri tiek uzskatīti par tautas pārstāvjiem.

Kā pirmie nāca zirdzinieki. Dažs savu zirgu veda pie pavadas, cits lepni sēdēja sedlos. Likās, ka atgriezušies Viduslaiku bruņinieki, jo redzētais iespaids atgādināja bruņu kalpu zirgus. Cilvēki bija ģērbušies krāšņās, spilgtās drānās. Arī zirgi bija izrotāti. Dažam jātniekam bija šķēps ar atskabargu, otrā galā apaļš uzgalis. Dažam bija šautene, kas nebija moderna, bet ar kuru laikam varēja šaut. Dažam jātniekam seja bija aizsegta ar plīvuru, kā tas parasts tuksnešos, vairoties no smilšu vētrām un saules karstuma. Gājiena beigu daļā bija kamieļu jātnieki, kas arī šim gadījumam bija ietērpti krāšņos tērpos. Laikam arī kamieļi juta svinīgo gadījumu, jo bija izstiepuši kaklus augstu gaisā. Starp jātniekiem bija arī Miera korpusa dalībniece Biruta Akerberga uz maza motocikla. Visā gājienā plīvoja neskaitāmi Nigeras karogi — oranžs, balts, zaļš. Bija redzamas arī Francijas krāsas.

Nobeigumā uz tirgus laukuma bija kamieļu un zirgu parāde.

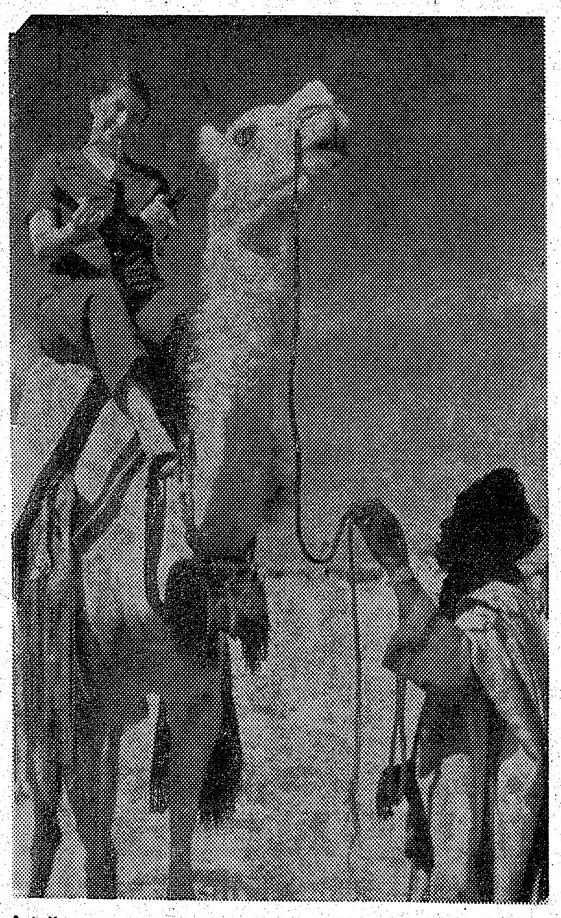

Pārvietošanās tuksnesī parasti notiek ar kamieļiem. Augšējā attēlā Olga Akerberga kamieļa mugurā. Viņai priekšā tureklis, kas jātniekam ļauj pieturēties. Priekšā kamieļa vadītājs — tuaregs.

GULTA BEZ PALAGIEM

Savos gandrīz trijos Miera korpusa gados Biruta Akerberga bija strādājusi vairākās vietās Nigeras valstī. Sākumā bijis grūti pierast pie zemes un iedzīvotāju īpatībām. Grūtākais bijis izšķirties, vai par pakalpojumu dot naudu vai tikai pateikties. Draugi vēloties pateicību, kalpi — atlīdzību.

Trīs darbības gadi iet uz beigām, un Birutai būs jāizšķiras, ko darīt nākotnē. Ir vairākas iespējas. Varētu strādāt arī pie Apvienotajām Nācijām vai pārvietoties uz kādu citu primitīvu zemi un tur rast piemērotu darbu.

Biruta Akerberga vēlējās saviem vecākiem parādīt vietas, kur pavadījusi trīs gadus. Ceļošana Afrikā nav viegla. Nigerā nav neviena dzelzceļa. Autobusi ir tikai daži, bet tie brauc pēc „Afrikas laika". Tiem ir gan noteikta atiešanas diena, bet pulksteņa laiku te parasti neievēro. Tas varētu būt ikvienā dienas vai nakts stundā. Ir dažas lidmašīnas, bet arī tās lido pēc šī nenoteiktā laika. Varētu jāt ar kamieļiem, bet tas eiropiešiem ir neparasts satiksmes līdzeklis. Vairāku dienu vai pat nedēļu ilgais ceļojums radītu grūtības.

Parastākais Afrikas satiksmes līdzeklis ir smagais auto, kas nogādā vajadzīgā vietā ne vien preces, bet arī cilvēkus. Šādam gadījumam sapulcēšanās vieta ir tirgus laukums. Paredzētajā laikā smagā mašīna arī ierodas. Baltajiem dod

(Turpinājums 15. lp.)

Galvenie piegādātāji — privātie ražotāji

Padomju ekonoms G. Šmelevs Pravdā prasa, lai iestādes atvieglo zemniekiem (kolchozniekiem) savu piemājas zemes gabalu ražojumu pārdošanu. Raksta autors kritizē tirdzniecības ministrijas negātīvo nostāju, sevišķi transporta sektors zemniekus izspiežot.

Pravdas raksta pamatdoma ir, ka zemniekus jāmudina pārdot savus ražojumus brīvā tirgū pilsētās. Ar privāto piedāvājumu pieaugšanu panākšot vienmērīgāku pārtikas produktu ieplūdumu pilsētās un līdz ar to lētākas cenas. Pašreiz brīvā tirgus cenas esot 3 — 7 reizes augstākas nekā oficiālos veikalos.

Pirms pāris gadiem padomju iestādes mēģināja noteikt arī brīvā tirgus cenas, pieļaujot tās tikai divreiz augstākas par oficiālām veikalu cenām. Rezultātā preču pievedums t. s. kolchoznieku tirgos katastrofāli samazinājās.

Iestādes bijušas spiestas no cenu kontroles atteikties.

Pēc pašu krievu statistikas 60% kartupeļu un 40% sakņu, augļu un gaļas tirgum iegūts no piemāju zemes gabaliem.

—s.

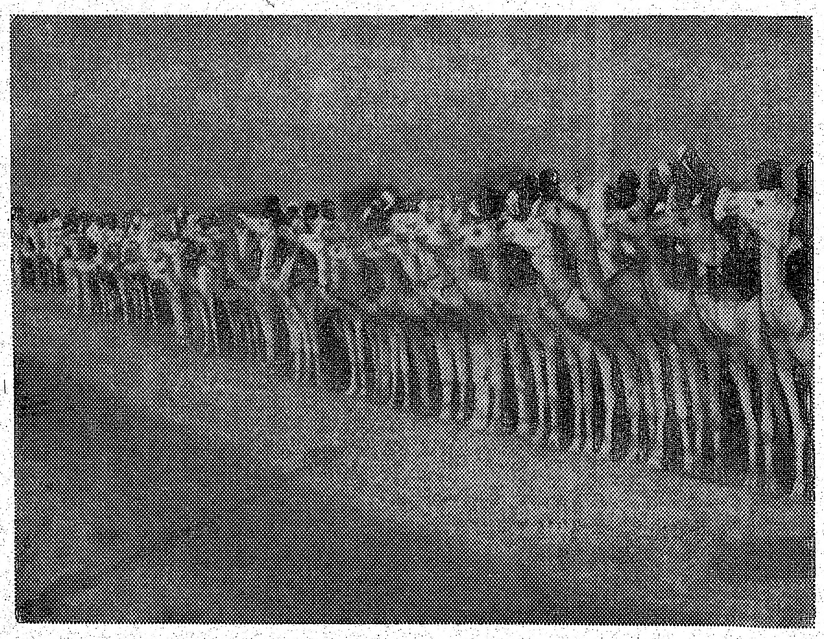

Kamieļu parāde Francijas prezidenta Pompidū viesošanās laikā

Gatavošanās drošības...

(Turpinājums no 1. lp.)

ar radio Liberty jaudu, tā būtu krietni mazāka. Jāšaubās, vai arī palielinātā jauda spētu sniegt Latvijā labu dzirdamību. Ir cerības, ka Radio Liberty varētu sākt raidījumus uz Latviju un abām pārējām Baltijas valstīm, jo likās, ka līdzekļi tiks piešķirti. Radio Liberty nākotne šķiet drošāka. Ja raidījumus uz Latviju uzsāktu, būtu sagatavojams latviešu personāls.

Eiropas drošības konferences iesniegumu financēšanai vajadzēs līdzekļus, ko paredz iegūt ar ziedojumiem no tautiešiem visās zemēs. Lēš, ka varētu savākt vismaz 15 — 20.000 dolaru un vairāk. Šo akciju uzsāks tikai tad, kad būs zināms konferences sanākšanas laiks, bet vākšanas akcijas materiālus sagatavos iepriekš.

Austrālieša Feneļa sarakstīto latviešu gramatiku paredzēts izdot tikai nākamajā gadā. Latviešiem būtu jāsagādā 5000 dolaru šīs grāmatas izdošanai. Nesazīmēti paliek 1000 dolaru. Kanada paziņojusi, ka tai nav līdzekļu, ar ko šo izdevumu atbalstīt, bet Eiropas latvieši šinī pasākumā nepiedalās.

Filma par rakstnieku J. Jaunsudrabiņu izrādīta Sietlā un to var pieprasīt ALAs valdei izrādīšanai arī citās vietās. Organizācijām ir jāmaksā 50% no atlikuma vai vismaz 25 dolari. Izrādēm latviešu skolās maksa ir 10 dol.

Kultūras biroja vadītājs M. Grīns ziņoja par saraksti ar filmu nozares vadītāju V. Lapenieku. Filma paredzēta pusotras stundas ilgai izrādei par latviešiem visā pasaulē. Budžets ir 4000 dolaru tehniskiem izdevumiem, 2000 dol. V. Lapenieka darba algai, apmēram trim mēnešiem un 1000 dolaru vienas filmas kopijas izgatavošanai. Viss budžets 7000 dolaru, kas paredzēts no Latvijas 50 gadu jubilejas filmas izrāžu atlikuma. Uzņēmumus sagatavo amatieri dažādās zemēs.

Plašas pārrunas bija par etniskā mantojuma līdzekļu pieprasīšanas iespējām. Šo naudu sadala ASV valdība, bet neviena etniskā grupa atsevišķi to nevar pieprasīt. To var darīt tikai caur etniskiem centriem, kādi jau nodibinājušies apmēram 6. D. Hazners ieteica arī latviešiem sākt domāt par etniskiem projektiem, apsverot līdzekļu pieprasījumu. Šā plāna izstrādāšanai izraudzīja T. Šmitu un vienu izglītības biroja pārstāvi, ko izraudzīs vēlāk.

Sākot ar 19. jūniju, ALAs birojā sāk strādāt Anita Tērauda, pagaidām trīs dienas nedēļā, bet pēc 1. oktobŗa pilnu darba laiku. Iespējams, ka nākotnē viņa varētu palikt par pastāvīgu ALAs biroja darbinieci.

Pēc A. Baidiņa pagājušā darbības gadā izveidotās statistikas, Ilinojā un Masačuzetā ALAs biedru procents varētu būt krietni lielāks. ALAs valde nolēma šajās pavalstīs atsākt lielāku aktivitāti.

Uz Jāņiem ALAs valde paredzējusi izsūtīt tautiešiem Jāņu apsveikumus, aicinot atbalstīt ALAs darbu. Līdzīga akcija pagājušo gadu deva 1200 dolaru atlikumu. Septembrī notiks gadskārtējā līdzekļu vākšanas akcija ALAs projektiem. Gada beigās ALAs kalendāru saņems visi tie, kas atbalstījuši ALAs darbību ar ziedojumiem. Nākamā gada sākumā (iespējams februārī), paredzēta Kultūras fonda akcija. A. Lejiņš ieteica izcelt tās organizācijas, kas budžeta kārtā atbalsta ALAs darbību. D. Hazners ieteica ar personīgiem sakariem veicināt mūža biedru karšu izplatīšanu un rast organizāciju mūža delegātus, kur izpirktas 25 mūža biedru kartes.

Valdes priekšsēdim un viņa vietniekam atvēlēja 500 dolaru, bet Kultūras fonda priekšniekam 250 dolaru reprezentācijas izdevumiem. Kasieris ieteica pārvērtēt līdzšinējos izdevumus un fondus, izvērtējot izdevumu priekšrocības.

ALAs kongresā Klīvlendā bija ieteikums nodibināt finanču nozari. Par tās uzdevumu J. Riekstiņš valdes sēdē ieteica noorganizēt komisijas uz vietām, kas rūpētos par ALAs karšu izplatīšanu. To pārraudzītu kāds ALAs valdes loceklis. Ņudžersijā šāda sakarnieka pienākumus ar mieru uzņemties bija Ņudžersijas latviešu biedrības priekšnieks L. Pogainis, ieskatot, ka pēc jaunā ierosinājuma Ņudžersija varētu pārdot 5 — 600 karšu, līdzšinējo 150 — 200 vietā. ALAs karšu izplatīšanā sadarbība sākusies Ņujorkas un Ņudžersijas starpā. Bēdīgi rezultāti bijuši Kalifornijā. Ziemeļkalifornijā samaksa par ALAs kartēm sūtīta tieši ALAs sekretariātam, bet dienvidos tās nemaz nav pārdotas.

Par sporta biroja vadītāja vietnieku apstiprināja V. Tumu, par locekli J. Robiņu. Sporta biroja vadītājs T. Aldzeris ziņoja, ka jāmēģina sportam vairāk piesaistīt jaunatni. Pārkārtojumi ir vasaras nometņu sporta sacensību kārtībā, vērtējot sacensību rezultātus katrā nometņošanas periodā. Viņš ieteica kopējās baltiešu sporta sacensības rīkot tikai par 4 gadiem reizi, starplaikā tikai klubu sacensības. Minsteres ģimnazijai noorganizēta basketbola komanda, kas savās rindās labprāt redzētu kādu ASV latviešu jaunieti.

Kultūras biroja vadītājs M. Grīns ziņoja, ka mūzikas un teātŗa mākslas nozarēm nav vadītāju, bet literārās nozares vadītājs uz vēstuli nav atbildējis. Dziesmu svētku laikā Klīvlendas viesnīcā vajadzētu ierīkot ALAs novietni, kur parādītu ALAs veikumus un pārdotu ALAs izdevumus.

Ārējās informācijas biroja vadītājs T. Šmits iecerējis izdot skrejlapas par Latviju, vienu politisku, otru kultūrāli orientētu. Paredzēti iesniegumi ASV politisko partiju platformām pirms vēlēšanām.

Aprūpes biroja vadītājs A. Valters norādīja uz testamentu svarīgumu mantojumu lietās. Vairākos gadījumos tautieši savu mantu novēlējuši ALAi. Uz Latviju daudzbērnu ģimenēm vajadzētu sūtīt sainīšus, bet šis priekšlikums apstājās pie līdzekļu trūkuma.

Apgāda vadītājs J. Riekstiņš ziņoja, ka apgāds katru mēnesi paredzējis izdot pa grāmatai, bet rēķinu kārtošanai vajadzēs ap 33.000 dolaru. Par labāko veidu, kā šos maksājumus kārtot, atzina izdarīt „iekšējo aizņēmumu", tas ir, pārskaitot no dažādiem ALAs fondiem līdzekļus skolas grāmatu iespiešanai un vēlāk no ienākumiem atmaksājot attiecīgiem fondiem.

Latviešu preses biedrība bija lūgusi ALAs valdi materiāli atbalstīt latviešu grāmatu novietnes iekārtošanu Frankfurtes grāmatu mesē no 28. septembŗa līdz 3. oktobrim. Valde principā tam piekrita, bet piešķīrumu nevarēja izdarīt, jo kasieris bija sēdi atstājis...

Ņudžersijas latviešu biedrības priekšnieks L. Pogainis aicināja nākamo kongresu sasaukt Priedainē.

Nākamai valdes sēdei nolēma sapulcēties 8. un 9. jūlijā Garezerā. Pret to bija iebildumi Ņujorkas apkārtnē dzīvojošiem valdes locekļiem, kas tik tālu nevēlējās braukt, vai kas šaubījās, vai viņi sēdē varēs vispār piedalīties.

Sēdes dalībniekus ar brokastīm, pusdienām un launagu pacienāja Ņujorkas draudzes Ņudžersijas novada dāmu komitejas priekšnieces A. Garokalnas vadībā.

V. I.

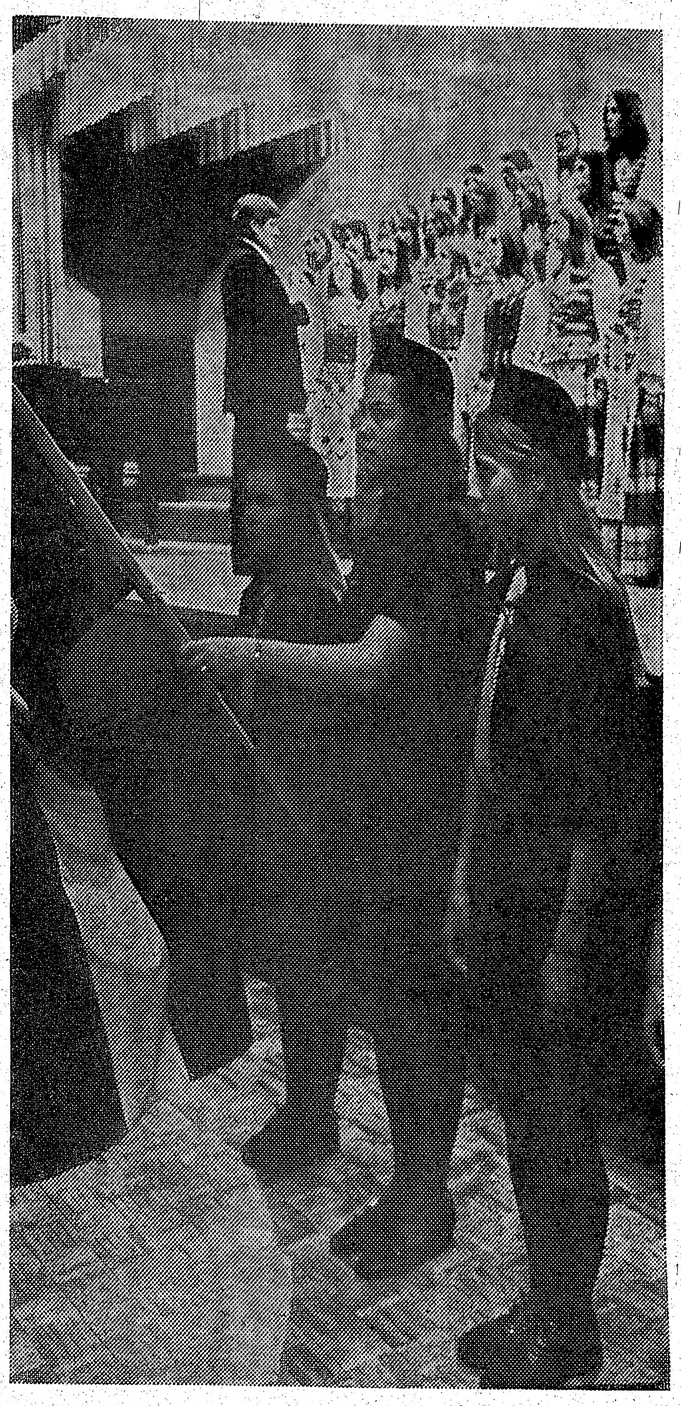

14. jūnija deportēto baltiešu piemiņas aktā Toronto Igaunu namā pie Latvijas karoga stāvēja Gaujas 14. gaidu vienības gaidas, no kreisās: Sarma Eglīte, Velta Kupere un Aina Černenoka.
Foto: J. Liģers

Sakari ar Rigu beigušies nesekmīgi

RĪGAS JAUNATNES PĀRSTĀVJUS UZ 2. VISPASAULES JAUNATNES KONGRESU NELAIDĪS

Mūsu laikraksta iepriekšējā numurā rakstā „Gorkija ielas komiteja" Alberts Eglītis no Rietumvācijas plašāk apgaismoja tā sauktās Komitejas kultūras sakariem ar tautiešiem ārzemēs darbību. Šīs komitejas mītne atrodas Rīgā, Gorkija ielā 11a un nodibināta pēc Maskavas pavēles, kā to nosaukums rāda, „kultūras sakariem" ar latviešiem brīvajā pasaulē. Rakstā bija minēts, kā šie sakari notiek, kam tie kalpo un ka patiesībā Maskavai uzticīgie latviešu komūnisti un svarīgākie funkcionāri, kas no Rīgas šad un tad ieradušies Rietumvācijā un citās brīvajās zemēs, izvairās ar latviešiem satikties, izņemot gadījumus, kad tiem ir kādas sevišķas intereses un nolūki, bet varbūt citādi domājošie Rīgas viesi, rietumus apmeklējot, vienkārši klusē. Gorkija ielas komiteja, ar kuŗu 2. Vispasaules latviešu jaunatnes kongresa rīcības komiteja kārtoja okupētās Latvijas jauniešu pārstāvju piedalīšanos kongresā, vairs neatbild pat uz vēstulēm...

Par šo Gorkija ielas komitejas ignoranci 2. Vispasaules latviešu jaunatnes kongresa rīcības komiteja savā 5. jūnija Preses ziņojumā Nr. 2 raksta: „Rīcības komitejai diemžēl ir jāsecina, ka jaunatnes pārstāvji no Latvijas uz kongresu nebūs. Proti, lai gan jaunatnei Rīgā ir liela interese un vēlēšanās braukt uz kongresu, viņai tas ir liegts politisku iemeslu dēļ. Rīcības komiteja konstatē, ka atbildīgie lēmēju organi Pad. savienībā izvirzījuši principiālus iebildumus pret kongresa politisko virzienu." ... „Komitejа kultūras sakariem ar tautiešiem ārzemēs, ar kuŗu tika aicinājums kārtots, vairs neatbild uz vēstulēm."

Tālāk rīcības komitejas ziņojumā teikts: „Iepriekšējās sarunās par jauniešu aicināšanu Rīcības komiteju pārstāvēja Atis Lejiņš un Kultūras komiteju tās priekšsēdis Imants Lešinskis. Sarunas tika kārtotas korespondences veidā." Atis Lejiņš pilnīgu paskaidrojumu apsolījies sniegt kongresa laikā.

Otrs vispasaules latviešu jaunatnes kongress Anglijā, kā jau iepriekš ziņots, risināsies no 15. — 21. augustam. Kongresa programmas virstemats ir: Latvijas nākotne prasa izšķirties. Tās mērķis „rast jaunatnei iespēju objektīvi izprast galvenos notikumus un attīstību Austrumeiropā, Pad. savienībā un Latvijā, kā arī saprast pamatus un strāvojumus pasaulē savai nacionālai apziņai un virzīt jaunatni no tikai kritizēšanas posma uz darīšanas posmu".

Kongresā referātus lasīs: Bruno Kalniņš par tematu — Pad. savienības 50 gadi 17 latviešu komūnistu vēstules skatījumā, Andrejs Kings (Zviedrijas igaunis) — Padomju Igaunijas pirmās trīs dekadas, Tibors Szamueli (Anglija) — Padomju politika Rietumeiropā, Andris Trapāns — Austrumeiropas telpa vakar, šodien un rīt, Rasma Šilde-Kārkliņa — Tautību jautājums Pad. savienībā, Jānis Trapāns — Latviešu karavīrs: vēstures veidotājs jeb karakalps?, Vaira Freiberga — Latviešu jaunatnes identitāte (koreferents Kārlis Kangeris), Baiba Vītoliņa — Bērnu literatūra, Bruno Kalniņš — Kultūras politika Pad. Latvijā, Velta Rūķe-Draviņa — Divvalodu problēmatika jau-

(Turpinājums 16. lp.)

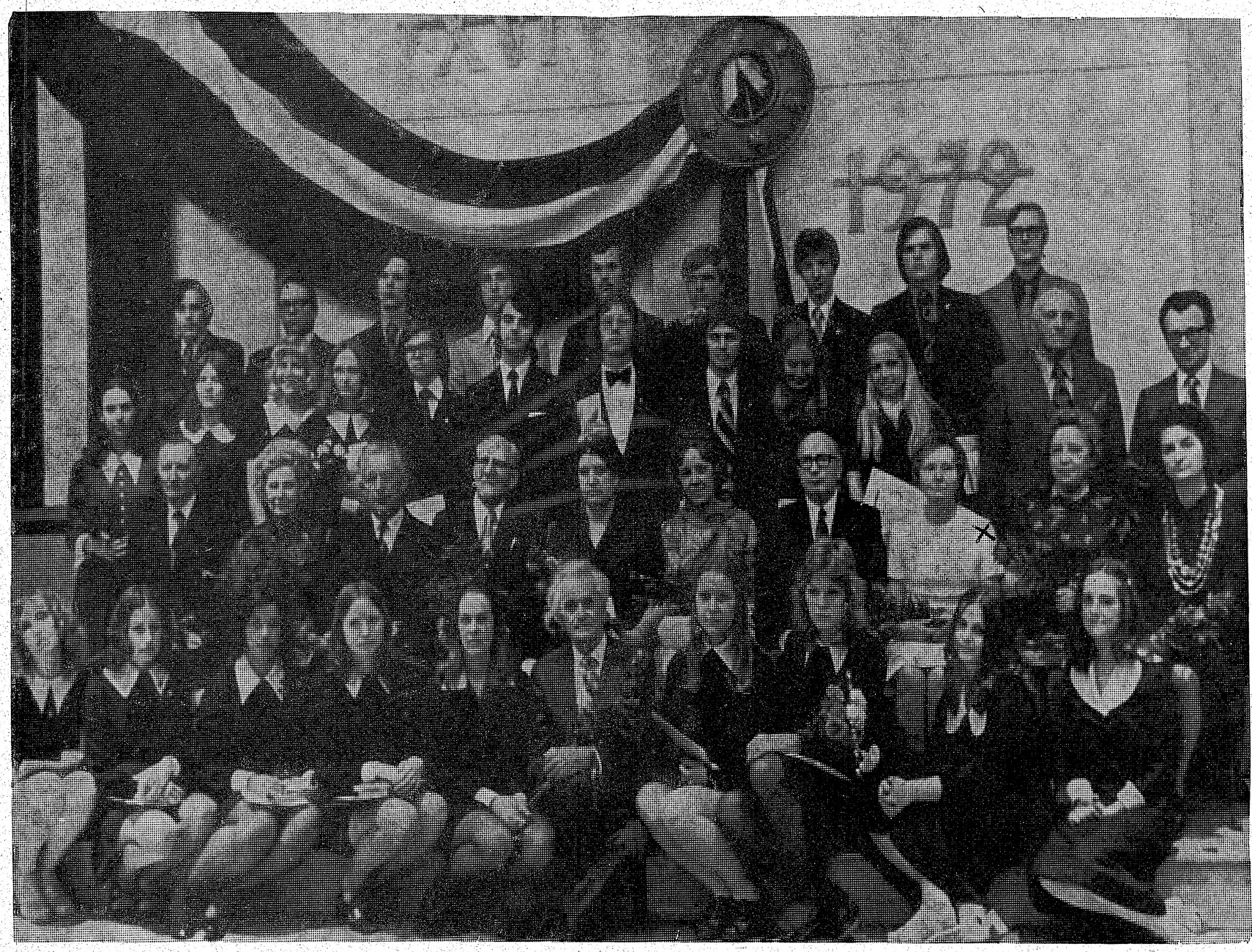

Toronto latviešu tautas augstskolas sestdienas ģimnazijas 1972. gada absolventi ar audzinātājiem. Otrā rindā skolotāji, no kreisās: J. Ozols, A. Plampe. māc. Ā. Čops, L. Viks, direktrise V. Slavieša, viņai priekšā J. Zuntaks, E. Ezera, māc. A. Briedis, E. Cēbere, pianiste O. Upeniece un I. Pilpe; aizmugurē — I. Černavska, rindas beigās J. Šmits un H. Miķelsons. Beidzamā rindā Elm. Bērziņš un O. Sils, rindas beigās — Edv. Kalviņš.

Maskavas dzelzs roka

TORONTO LIETUVIEŠI PROTESTĒ PRET APCIETINĀŠANĀM LIETUVĀ

Associated Press aģentūra sniedza no Maskavas ziņu, ka Kaunas nemieros apcietinātie 200 jaunieši, strādnieki un studenti gaida tiesas izmeklēšanu Viļņas cietumā. Vairāki tūkstoši nemiernieku Romana Kalanta pašaizdedzināšanos uzskatīja par upuri, sevi ziedojot Lietuvas neatkarības idejai. Kalanta paraugam tagad sekojis otrs lietuviešu jauneklis, kuŗa vārds nezināms. Viņš aplējis sevi ar benzīnu, aizdedzinājies un nolēcis no mājas ceturtā stāva jumta. Šis otrs pašsadedzināšanās gadījums jūnija sākumā noticis Varenas pilsētā, 50 jūdzes no okupētās Lietuvas galvaspilsētas Viļņas. Kaunas nemierus uzskata par pirmo tik liela mēroga sacelšanos pēc 1962. gada Novočeraskas pārtikas nemieriem Dienvidkrievijā.

Pēdējos sešos mēnešos Lietuvā pastiprinājusies nacionālā pretestība, it sevišķi ticīgo katoļu aprindās, prasot brīvību kopt reliģisko dzīvi. Papildus ziņo, ka pirmā sadedzināšanās upuŗa apbedīšanas dienā, kaut gan partijas funkcionāri mainījuši bēru stundu, daudz jauniešu sapulcējušies pie Romana Kalanta vecāku mājas, pēc tam gājienā soļojuši uz pilsētas centru, pulcējoties pie komūnistu partijas galvenās mītnes logiem un saucot: „Brīvību Lietuvai!" Pēc tam demonstranti devušies uz iekšlietu ministrijas namu, kur atrodas arī čeka, šeit sākoties sadursmēm ar milicijas spēkiem. Izklīdinātie jaunieši pēc tam pulcējušies parkā, Kalantas sadedzināšanās vietā.

Kaunā vēl joprojām dežūrē stipras milicijas patruļas un padomju kaukaziešu vienības, kas piedalījās sacelšanās otras dienas nemieru apspiešanā. Izpletņu lēcēju vienības sevišķi bargi apgājušās ar jauniešiem, kas cīnījušies ar „Molotova kokteiļiem". Kāds no tiem iemests pa otra stāva logu komūnistu partijas namā. Daži jaunieši mēģinājuši aizdedzināt milicijas spēkratus.

Atzīmējot Romana Kalanta politiskās pašnāvības gadījumu, ap 2000 Kanadas lietuviešu pulcējās Sv. Jāņa lietuviešu kapsētā Toronto priekšpilsētā Misisagā. Miermīlīgā sanāksmē kapsētā nolasīja ministru prezidentam Trudo sagatavoto telegrammu, lūdzot protestēt pret Pad. savienību Apvienoto Nāciju chartas vārdā, lai atbrīvotu apcietinātos Kaunas jauniešus. Pieminas brīdī kapsētā bija aicināts runāt arī agrākais Kanadas aizsardzības ministrs un jaunās politiskās partijas „Action Canada" dibinātājs Pauls Heljers. Pieminot jauniešu nāvi, viņš izteica līdzjūtību par šiem traģiskajiem notikumiem Lietuvā.

„Rietumvalstis likvidējušas daudz savu koloniju, bet Pad. savienība izpleš savu kolonizāciju ar dzelzs roku. Katrā brīvajā valstī komūnisti strādā, lai grautu tās iekārtu, nodibinot sakarus ar separātistu kustībām," teica Heljers. Viņš arī pārmeta, ka Kanadas valdība nav pietiekami informējusi publiku par briesmām, kādas draud Kanadā ar komūnistu subversīvajām akcijām.

Nosoda atomieroču izmēģinājumus

Pirmā Apvienoto nāciju dabas saglabāšanas konference Stokholmā, piedaloties 114 nācijām, pēc 2 nedēļu sesijas beidzās ar vienošanos izveidot jaunu AN aģentūru, kas darbosies pasaules gaisa un ūdens piesārņošanas tīrīšanā. Sagaida, ka kanadietis Moriss Strongs, Stokholmas konferences ģenerālsekretārs, vadīs arī jauno dabas saglabāšanas aģentūru. Jaunā aģentūra uzstādīs 100 raidītāju pasaulē, kas pārbaudīs gaisa, ūdens un pārtikas bojājumus.

Konference pieņēma 25 punktu deklarāciju par dabas saglabāšanu, par spīti Ķīnas novilcināšanas taktikai, kas pretojās atomieroču izmēģinājuma aizliegumam, bet vēlējās īpaši pieminēt bioloģisko ieroču lietošanas aizliegumu, apsūdzot ASV par to lietošanu Vietnamā.

Konference nosodīja visus atomieroču izmēģinājumus, aicinot izbeigt atomieroču eksplozijas gaisā, neminot vārdā Ķīnu un Franciju, kas izdara izmēģinājumus atmosfairā. Vissvarīgākā ir doktrīna, ka visas valstis ir atbildīgas par piesārņojuma akcijām, kas ietekmē kaimiņvalstis, un tām maksājama kompensācija par radītiem piesārņojumiem. Papildām vēl panāktas citas deklarācijas, īstenot okeanu piesārņošanas konvenciju, samazināt chlora hidrokarbona izplūšanu gaisā, īstenot novērošanas programmu ar apvidu staciju tīkliem, kas pārbaudīs tūlītējus un ilgstošus piesārņojumus. Visas deklarācijas piesūtīs Apv. nāciju ģenerālsapulcei ratificēšanai.

Lai gan komūnistiskās valstis pa lielākai daļai atturējās piedalīties konferencē, izņemot Rumāniju un Ķīnu, tomēr izteikta cerība, ka tās piekritīs konferencē pieņemtiem principiem un varbūt pabalstīs jauno Apv. nāciju aģentūru, kas rūpēsies par dabas saglabāšanu. Komūnistu valstis arī boikotēja dabas saglabāšanas konferenci, protestējot pret Austrumvācijas nepielaišanu, kas bija uzaicināta kā novērotāja, bez balsošanas tiesībām. ASV jaunajai Apv. nāciju aģentūrai tūlīt piedāvāja 40 milj. dolaru pabalsta no paredzētā 100 milj. dol. fonda.

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

No 22. — 25. jūnijam mākslinieka O. N. Grebžes izstāde, 47 Pemberton Cres., Richmond Hill.

24. jūnijā Saulainē Līgo vakars ar ugunskuru un deju. Izrādīs dažas ainas no R. Blaumaņa „Skroderdienas Silmačos" režisora E. Jurševska vadībā.

24. jūnijā Līgo vakars Tālavā ar līgošanu un deju.

24. jūnijā Jāņu sarīkojums Mežciemā ar līgošanu un deju.

24. jūnijā Sidrabenē — Tradicionālie Līgo svētki ar deju. Uzvedums — B. Senkēvičas „Uz dzimteni sapnī aizgāju".

NIAGARA (ONT.)

22./23. jūlijā Jaunatnes un draudzības dienas Niagarā.

Franči nobažījušies

Francija un Pad. savienība sarunās vienojušās, ka ieteiktā Eiropas drošības konference nebūtu savienojama ar savstarpēju bruņoto spēku samazināšanas sarunām. Sarunas risinājās starp Francijas ārlietu ministru Morisu Šūmanu un padomju ārlietu ministru Gromiko, kas atradās oficiālā 3 dienu valsts vizītē Parīzē. Abi parti arī vienojušies neradīt kavēkļus drošības konferences sagatavošanas darbiem Helsinkos. Franči turpināja izteikt savu neapmierinātību par „savstarpēju līdzsvarotu spēku samazināšanu Eiropā". Sarunās ar Šūmanu un vēlāk ar prezidentu Pompidū Gromiko mēģinājis iepriecināt frančus, ka bruņoto spēku samazināšanas sarunas nevarētu izjaukt drošības konferenci, kas notiks citā vietā un laikā. Franču pretestība spēku samazināšanā pamatojas bailēs, ka līguma rezultātā ASV evakuētu savus spēkus no Eiropas, kamēr Pad. savienība atvilktos relātīvi ne visai lielā attālumā. Frančiem ASV spēku klātiene Eiropā ir psiholoģiski svarīga Rietumeiropas drošībai.

Toronto latviešu biedrības sestdienas skolas 1972. gada absolventi ar audzinātājiem. Vidū skolas pārzine A. Martinsone un archibīskaps A. Lūsis. Foto: J. Liģers

Brīvības atņemšana nav...

(Turpinājums no 1. lp.)

žēlojiet savus grēkus vai arī jūs tiksit pazudināti — ļoti piemērota arī mūsdienu „trimdiniekam". Ļoti krasā un neglaimojošā spredikī mācītājs lika visiem pie sirds izrādīt lielāku interesi par nelaimīgajiem tautas brāļiem dzimtenē. Rietumu mācītājus, kas brāļojas ar padomju varas pārstāvjiem, viņš nodēvēja par naīviem muļķiem. Politiķiem ieteica padomāt, ko viņi dara, kad dažādās iztirgošanas konferencēs spiež roku sarkanajiem valstsvīriem. „Bet mēs zinām, ka spirituāli ruinētais komūnisma bezdievības templis eventuāli sagāzīsies pāri neskaitāmo miljonu upuru kauliem," nobeidza atklātais, Oksfordā izglītotais mācītājs.

Galvenais runātājs, Priča Edvarda salas— Hillsboro konservātīvais federālās valdības loceklis K. Mekveri (K. McQuerry) bija ieradies speciāli no Otavas. Viņš ir pašreizējās valdības oficiālais ārpolitikas kritiķis opozicijas partijā, ar lielu pieredzi ārlietās, bijis daudzu delegāciju pārstāvis Vidējo Austrumu konferencēs Apvienotajās Nācijās.

Fererālā parlamenta loceklis savā runā ļoti atklāti un bez izskaistināšanas kritizēja kā komūnistu vardarbības, tā liberāļu izolācijas politiku beidzamos gados: „14. jūnija varasdarbi atsauc atmiņā neaizmirstamus un traģiskus brīžus Baltijas tautu nesenajā vēsturē. Baltijas valstis zaudēja brīvību lielo un spēcīgo nāciju 'varas diplomātijas' rezultātā. Ne pirms 20, ne 10 gadiem, nedz šodien brīvības atņemšana mazām tautām nav attaisnojama. Pirms 10 gadiem es kritizēju Pad. savienību Apvienoto Nāciju koloniālisma konferencē par tautu apspiešanu Padomju savienības robežās. Šodien, neatdodama pašnoteikšanos nevienam, pat atņemdama vismazākās neatkarības paliekas, Pad. savienība uzstājas it kā apspiesto tautu aizstāve (t.i. atbalsta revolūcionāras kustības citās zemēs, lai gāztu deir un paliek visu nāciju prerogātīvs, ka lielu, tā mazu, nešķirojot rietumu vai austrumu zemēs. Un lielākā nebrīvība valmokratiskās iekārtas). Brīvība da austrumos!"

„Drastiskus soļus es nevaru ieteikt," turpināja runātājs, „bet diplomātijai, kas iziet no kailas varas, arī kādu dienu jāmainās. Apspiestās tautas mēs nedrīkstam aizmirst!"

Tālākā runā konservātīvais parlamenta loceklis no mazās Prinča Edvarda saliņas krasi kritizēja Trudo valdības ārpolitiku, kas sākot līdzināties M. Kinga neoizolācionismam. No Kanadas kādreiz samērā lielās ietekmes Eiropā pāri palikušas tikai atmiņas. Arī svarīgajai NATO vienībai Kanada gandrīz pagriezusi muguru. Kanadas ārpolitikas minimizēšana, slimīgā nodarbošanās ar izolējošo nacionālismu (pret ASV vērstu), drastiskie budžeta samazinājumi flotei, armijai — visi tie padarījuši Kanadas līdzdalību pasaules sadarbības mērogā minimālu. Kanadas flote Halifaksā tikpat kā likvidēta, kamēr Pad. savienības kuģi Atlantijas okeanā jau rīkojas kā savos ūdeņos.

Nobeiguma vārdus teica Baltijas tautu federācijas Kanadā vicepriekšsēdis G. Sukse, ieteicot radikālāku pieeju nacionālpolitiskai darbībai.

Aizvesto piemiņas aktu rakstiski bija atcerējušies baltiešu draugi Kanadas federālā un Ontario provinces valdībā un citās organizācijās: Ukraiņu atbrīvošanas līga, Ontario provinces sekretārs R. Velšs, Toronto pilsētas galva V. Denisons, D. Rotenbergs, no federālās valdības G. P. Allens, Dīkons u.c.

Koncertā piedalījās Hamiltonas lietuviešu meiteņu koris Aidas, soliste Dace Kārkliņa ar I. Denekampu pie klavierēm. Igauņu koncertorķestris atskaņoja slaveno Sibeliusa „Finlandia" un Baltijas valstu himnas.

Aktā bija klāt gandrīz visi baltiešu centrālo organizāciju vadītāji: igauņu konsuls Heinso, LNAK padome pilnā sastāvā, LNAK valde, DV organizācijas vadība, prese u.c. Neapmierinātību latviešu pārstāvjiem izteica igauņi un lietuvieši par latviešu sabiedrības daļas nevērību šim kopējam baltiešu piemiņas brīdim: divas Toronto latviešu draudzes rīkoja 14. jūnija dievkalpojumus tanī pašā vakarā. — uk —

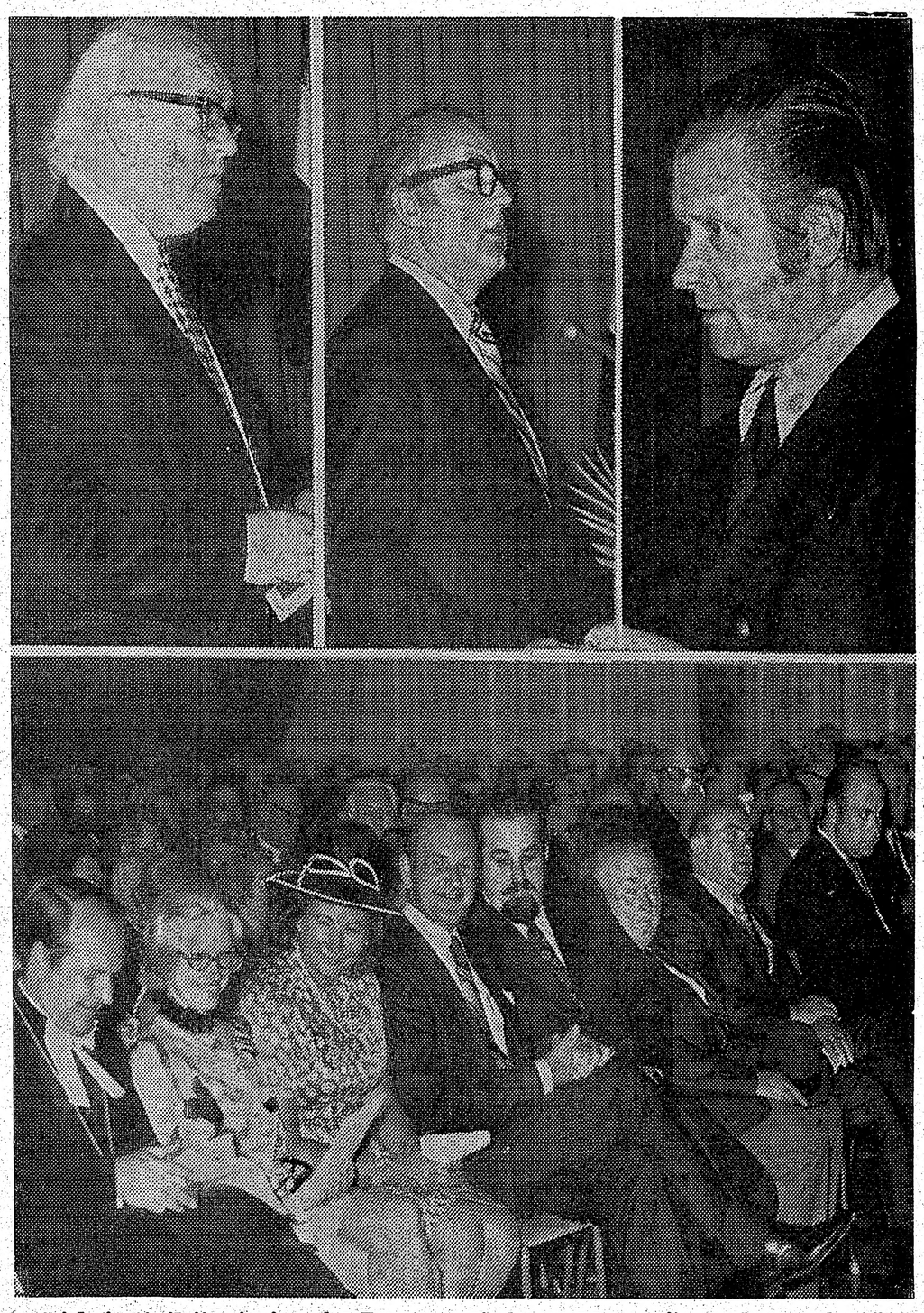

Svinīgajā 14. jūnija piemiņas aktā Toronto runāja konservātīvo partijas parlamenta loceklis K. Mekveri (K. McQuerry), attēlā pa kreisi; vidū — Baltijas tautu federācijas Kanadā priekšsēdis U. Peterso un federācijas vicepriekšsēdis Guntis Sukse. Apakšā pirmā rindā no kreisās: māc. A. Tauls, tālāk igauņu konsuls I. Heinso, LNAK valdes priekšsēdis T. Kronbergs u. c. Foto: J. Liģers

Papard šogad nezied

JĀŅ NAKTE GULTE GULDAMS UN PA PAPARD ZIEDŠAN DOMDAMS

UZRAKSTEJS KRIŠS ĶEPALS

Mēs a Puķpodiņ Ješk sarunej, ka šogad jāņal brūves uz pusem. Viš dos apiņs un iesal, bet es no Piltens trimde atveste alsmuceņ un roug. Bišķ domstarpebs mums iznāc pa brūvšanas procdūr. Ješk gribej, la es brūve un viš nāks katr dien noprovt stipram grāds. Es uz tād šmugaļ būšan neielaides. Ja man jāliek dārbe sovs zīnšens un meistar māksl, ta es pats māces patēkt stipram grāds. Tāpat kā kriev laike dundžiņ spried, ka kolhoze kopīges cūks nebārjes, tāpat mums a Puķpodiņ Ješk tā als brūvšan uz pusem lāg neveices. Es nezin kāde žīd bode viš bij sagrābstejs tos apiņs, bet es skaidr varej redzt, ka žorks pa tiem apiņem bij dzīvojuš vismaz kād pār gad. Iesals a bij tāds kā jūrmale pie Kaziņ pieskem saskaleţ grant. To, ka tur nekas prātegs nesanāks, es paredzēj jau pašē sākme. bet ej nu strīdes pats a sov touts brāl, turklāt vēl a dižes Šans biedrebs priekšniek.

Tā mūs kopejs als brūvjes kā maltę gaļ pa katl. Katr dien es nosmēl šūms un noprovej stipram grāds. Gāle neko liel nesites, bet vēdre sacēles tād kā viesaļ vētr priekš jērkaņ liet. No tād atbildig strādšen naktes man likes ka gult šūpjes kā ERO kuģs broucet pār pa liele dīķ. Dienes man sāk pakrūte žņougt un vēdre korkstēt it kā tur būt dučem kobiņ salīduš. Beidzt es neizturej un gāj pie ārst.

Dakters man nostiep garšļouks uz kušet, izklousjes no priekš un mugur, izmērej tempertūr un patēc la dzer asperīn. Es nabdziš vēder saķērs četrāps vilkes māje, pievilk siksn un dzēr asperīn kā dakters man bij mācejs. Pa to laik als bij nošūmējs un norūdzs. Tā nekas, bij iznācs tīr lietjam mant, gandrīz uz to pus kā mežrozīt va kūtspakaļ. Puķpodiņ Ješk atnāc man palīge to zup pārliet no vešbaļļiņ uz als muciņ. Va nu no to staipšenes, va citēd, bet mans nelabejs žņoudzejs pakrūte bij atkal klāt un knieb vēdre kā a knīpstangem. Ješk uz man paskatjes un izbijes kā diegs iesouces:

„Kriš, tu maitsgabal! Tu tač i pārdzēres mūs kopīge al, tālab tu tagad izskates kā no melder pārvests bīdeļ milt mais."

„Nepļuren tāds neks, ja man pēdje stundiņ klāt," es vēder saķērs nokunkstej.

Ješk laikam saprat gan, ka a man nav lab, jo no als dzeršan vien vēdere tād pērkoņ nerūc un nespārdes. Bez liel rūnšen Ješk man ievilk sove outiņe un aizrāv taisne ceļe uz slimnīc. Tur man ierāv tāde tumše kambre un nolik kā brūtgan pie liel fotoaprāt. Vēlak dakters apskatjes tos bilds un brils uz pier pastums paziņej, ka mane vēdre iemetšies akmeņ. Es domej, ka viš grib dzīt vell a man un aiz brīnmem acs ieplēts iesouces:

„Va dakter kungs dome, ka mane vēdre i ķieģeļ fabrīks"

„Uz to pus iet, ja tu vēl uz priekš dzērs sadraņķēt ūden un ēdes sapiprot gaļ. Šorēz mēs vēl tev vārs glābt a oprēšan, bet tas jādar tūliņ a liel steig, kamēr vēl nau pa vēl." Dakters pajēm telpon un sāk zvanet uz visem pusem it kā vise slimnīce būt pažars izcēles. Es gan ķeprejes pret, ka pēc nedeļ liele Jāņ svētk klāt un mums a Puķpodiņ kung izbrūvēts als uz pusem.

„Ā, ta tād brāg tu i sadzēres un no to tos akmeņs dabejs," dekters uz man šķīb skatdames tēc. „Vienalg kā tie akmeņ radšies, bet tagad tūliņ uz oprācej."

Pēc laiceņ es jau gulej baltes palages uz oprācij gald a pārgriezt vēder. Pats es to neatceres, jo man papriekš sašpricēj a mieg zālem, bet vēlak māsiņ man to izstāstej. Dakters gan todien bijs tāds ērcigs, ka taisn vien stund pierms randiņ viņem jāstrāde kā mūrniekem pa man vēder. Bet viš sarāvs uz ātr rok pulkstne skatdamies un tos akmeņs izrāvs kā korķ no pudel. Tur tie akmeņ tagad stāvej uz gald pudle ielikt un a tād kā etiķ apliet. Mans Dižpāķ Emiš tos ieroudzejs sasit roks un iesouces:

„Kriš, Kriš, ja jūs ab a Puķpodiņ nebēgs to pļegrešan, ţa tāds puskieģels tu dabes gāle a viene žvingle dzīvdams."

„Tā tik tād sievieš pļurnešan," es sove slimebs gulte grozdames atrūc. „Citam vēdre oug akles dess, citem akmeņ, no tād ķibel neviens nav pasārgts. Es knap izglābes no melles sievs izkapt, bet tu jem man mizēt kā skols puik, kas a kaķen trāpejs skols loge."

Tād prāteg rūnšen līdzej, un Emiš it kā sakounjes atsviedes akal uz mīlebs pus. Todien pie man vēl atnāc Amalej no Šans biedrebs sievieš korpus un atnes man karteņ a jāņzālem. Nu tik es atcerjes, ka diže Jāņ svinšen jou pie dorem, bet es vēl valstes slimebs cises. Uzrēz man iešāves prāte, ka tāde rēze Puķpodiņ Ješk man akal izmantēs un viens pats izdzērs kopīge al, ko mēs taisej uz pusem.

Otre diene es dakteram plijes vierse, lai laiž man uz māj, jo es jūtes akal uz pekam. Dakters man pamatēg izčamdej no visem pusem, bet neko netēc. Diegs vilkdams viš pa laicņam apstājes un tā savād klousjes.

„Tave vēdre plikšķ un plakšķ, it kā haidžeker ielikt atombumb zem lidmašīn spārn. Tād es tev no slimnic nevar āre laist, bet papriekš man jāredz, kas tur notices," dakters nopietne ģīme tēc un nosūtej man atkal uz rengen bildem. Es nodomej, ka dakteram pašam gāle sametes plikšķ un plakšķ pa tād rūnšan. Kas gan man gribs vest uz Kub pie bārdaine Kastro un ventiņ puse a neviens man vairs negaid.

Bet lieleis bilžaparāts rādej pavisam cit bild, tā ka man a vis slime vēder bijva gaise jāpaleces. Mīļe stundiņ, tā bild skaidr rādej, ka mane vēdre iešūts roks pulkstens un slimnics dviels. Nu es saprat, kālab vis māsiņs brīnjes, ka es i piermeis slimnieks, kas pēc oprācej piejēmes svare.

Šā va tā, bet pēc laiceņ es akal gulej aougšpēd uz oprācej gald un tā tas pats dakters, kas man pierme rēz griez, dabej apakaļ sov roks pulksten un slimnics dviels nebij jānorakst zoudjumos. Man pašem gan bij jānorakst zoudjumos Jāņ svīnšan, papards zied meklšan un man pusmuceņ als.

Paše Jāņ vakre uz man slimebs gult piezvanej Puķpodiņ Ješk un es tūliņ saprat, kas notices. Šļupstoše balse viš pūt un šņāc telepon trubiņe:

„Kriš, tu vece zēvel! Tu šogad i piespērs pa doudz apiņs klāt. No sākam tā nekas, iedzert varēj kā jau Jāņ al, bet uz beigem tāds rūgts tāpiš vien palik. Bet tu, Kriš, neuztrouces, gul mieregs un ārste sov pulksteņbod. Priecegs Jāņ svētks!"

Es pasouc māsiņ, la atnes man asperin un pagriezes uz sānem novēlej viņei priecīgs latviskes Jāņs. Priecegs Jāņs jums citem a!

Krišs Ķepals

"RIGA DIMD"
I.S.C.O. 1917
1-9.7.1972. KANADA

Gaidas un skauti aicina ciemos

RĪGA DIMD

nometnē SAULAINĒ

Viesu dienas 2., 8. un 9. jūlijā

(gaidu-skautu darbu skate, nometnes iekārta un nodarbības)

Svētdien, 2. jūlijā,
dievkalpojums (ev. lut. un katoļu) pl. 9.45.
Nometnes atklāšana pl. 11.00
Ugunskurs pl. 20.30.

Sestdien, 8. jūlijā,
nobeiguma ugunskurs pl. 20.30.

Svētdien, 9. jūlijā,
svētbrīži (ev. lut. un katoļu) pl. 8.45.
Nometnes slēgšana pl. 14.00.

INFORMĀCIJA:
Pirms nometnes —Mr. J. Treimanis, 8 Nipissing Dr., Islington, Ontario. Tālr. 239-6633.
Nometnē — informācijas teltī pie ieejas.

NOMETNES ADRESE:
Latvian Boy Scouts un Girl Guides Jamborie
c/o Happy Valley Camp "Saulaine"
Utopia, Ontario, Canada.
Tel. (705) 424-1118

Top DV dienas Milvokos

DV ASV dienu rīcības komiteja 10. jūnijā Milvokos bija aicinājusi kopmēģinājumam apkārtējos jauktos, vīru un sieviešu koŗus, kuŗus DV dienu virsdirigents Ernests Brusubārdis vairāk nekā četrās stundās saliedēja vienā dziesmotā saimē.

Bez vietējiem koŗiem, E. Brusubārdas, Dzimtenes un DV vīru koŗa, kopmēģinājumā piedalījās arī Čikagas jauktā koŗa Daugava dziedātāji un DV Čikagas apvienības vanadžu ansambļa dalībnieces, tāpat Milvoku vanadžu sekstets pilnā skaitā. Vīrus diriģēja V. Aparjods. Dziedātājus ar siltām pusdienām pacienāja čaklās Milvoku vanadžu kopas dalībnieces M. Cukuras vadībā.

Kopmēģinājumā piedalījās vairāk nekā 70 dziedātāji. Dirigents E. Brusubārdis izteicās, ka koristos vērojams liels darba prieks un entuziasms. Arī rīcības komitejas priekšsēdis V. Aparjods un koŗu administrātors R. Prūsis apliecināja, ka pirmais kopmēģinājums labi izdevies, kas ļauj paļāvīgi raudzīties uz Milvokos no 1. līdz 3. septembrim rīkotajām DV dienām, kuŗās savu līdzdalību pieteikuši vairāk nekā 300 dziedātāju.

Nākamais kopmēģinājums notiks 19. augustā Garezerā, kuŗā sagaidāms arī prāvs dziedātāju skaits no ASV vidienes un Kanadas. Milvoku kopmēģinājumā piedalījās arī 83 gadus vecā dziedātāja Olga Puriņa no Kanadas, kuŗa dažādos koŗos nepārtraukti dzied kopš 1927. gada un līdz ar to šogad var atskatīties uz 45 latviešu dziesmai veltītiem gadiem. ep.

Jaunas balsis no Dienvidkalifornijas Vankuverā

Ja par kaķi saka, ka tam deviņas dzīvības, tad par Losandželosas latviešu kori var teikt, ka tam šo dzīvību ir krietni vairāk. — Tiklīdz pesimisti to „noraksta zaudējumos", tas pamostas atkal ar jaunu spēku. Šoreiz uzsvars ir tieši uz jaunajiem spēkiem.

Losandželosas latviešu kori ir diriģējuši Dr. T. Fetlers, lietuviešu komponists Budriūnas, dzejnieks O. Stumbrs un dziedonis A. Kurmiņš, bet nevienam no šiem iepriekšējiem diriģentiem nav izdevies īsā laikā piesaistīt tik lielu skaitu jauniešu, kā tas tagad veicies gados jaunajai diriģentei Dairai Cilnei un koŗa priekšniekam, jaunajam ārstam Dr. Jurim Cilnim. Daudzi jautā pēc šī panākuma izskaidrojuma. Bet diriģente atrunājas, ka viņai nekādu „burvju vārdu" neesot. — Jaunieši paši viens otru pierunājot iestāties korī. Latviešu jauniešiem esot patiesa vēlēšanās pulcēties kopā. D. Cilne atzīst, ka viņai jau padomā jauna rosme, lai pēc Vankuveras dziesmu svētkiem piesaistītu korim vēl jaunākus dziedātājus.

Cik dziedātāju no Dienvidkalifornijas piedalīsies Vankuveras dziesmu svētkos? Diriģente cer, ka vairāk nekā 4. Rietumkrasta latviešu dziesmu svētkos pašu mājās — Losandželosā. Vairāki jaunie dziedātāji tikai dažas dienas pirms svētkiem noskaidros savas saistības ar vasaras skolām un uzzinās, vai pieņemtie vasaras darbi atļaus atstāt Kaliforniju.

Pagājušā gada zemestrīces pēdas vēl labi redzamas Losandželosas apkārtnē, tāpat pazudušas nav arī visas plaisas, ko Dienvidkalifornijas latviešu sabiedrībā radīja iepriekšējie ASV Rietumkrasta latviešu dziesmu svētki. Liekas tomēr, ka dziesmu svētkus Vankuverā atbalsta visas Dienvidkalifornijas latviešu organizācijas un ka šejienieši kuplā skaitā dosies uz Vankuveru, lai ar savām dziesmām tricinātu Britu Kolumbijas kalnus. K. K.

VASARNIEKI!

Izdodams 1 guļamistabas mēbelēts dzīvoklis ar siltu un aukstu ūdeni un vannas istabu, vienu jūdzi no Saulaines.

Apskatāms katrā laikā.

Zvanīt: 1 - 705 - 424-1118

J. Pogulis

PĀRDOD

6 bišu saimes.

Iesācējus apmāca dravošanā.

Zvanīt 465-8836

Jānim Ķuzem.

IZĪRĒJAMS

MĒBELĒTS DZĪVOKLIS — 3 istabas, virtuve, vannas istaba un garāža. Zvanīt Toronto 422-2020

Psicholoģiskā pecspēle

VĒSTULE NO ASV

Prezidents Niksons, īsā laikā braukdams uz Pekingu un Maskavu, saistīja pasaules uzmanību. Ar pēkšņo ASV ārpolitikas kursa maiņu tas daudziem lika sastingt samulsumā, īpaši tiem, kuŗus uzskata par viņa sirsnīgākajiem vēlētājiem — republikāņi un arī zināms demokratu nogrupējums konservātīvajās aprindās. Tie arī tagad ar prezidenta ceļojumu rezultātiem nav apmierināti un norāda, ka iegūts maz, bet celts lielo komūnistu valstu prestižs. Iekšpolitiski prezidents izrīkojās ļoti veikli, it kā izpildīdams kreiso aprindu, liberāļu vēlmes izbeigt Vietnamas konfliktu miera ceļā, tai pašā laikā parādīdams arī „zobus" — mīnēdams Haifongas ostu. Niksona veiklā, daudzpusīgā rīcība atbilst amerikāņu ideālam par politiķi kā izdarīgu cilvēku, kas allaž patur acīs vairākas iespējas.

Vietnamas jautājumā tomēr nekas noteikts nav panākts. Pošanās uz Pekingu un Maskavu jau iepriekš tika izbazūnēta kā nozīmīgu staciju apmeklēšana ilgās pēc miera. Lielā žurnāla „Times" Krievijas korespondents Šektors gan zina apgalvot, ka krievi neoficiāli it kā būtu apsolījuši izbeigt smago ieroču piegādi Hanojai (varbūt tāpēc arī tie tikai „teorētiski" protestēja pret blokādi), par ko Sav. Valstis apņēmušās turpināt līdzšinējā pakāpeniskajā kārtībā sava karaspēka atvilkšanu. Pazīstot komūnistu praksi — iet vajadzības gadījumā soli atpakaļ, bet pēc tam atkal izdevīgā brīdī divus uz priekšu, var pareģot, ka Vietnamā un arī pārējā Dienvidaustrumāzijā saspīlējuma nepatikšanas vēl ilgi nebeigsies. Niksona laikā tās nenokārtosies. Jau iepriekš minētā iekšpolitiskā gājiena dēļ diezgan droši paredzama viņa atkalievēlēšana par jaunu novembrī.

Tā kā komūnistiskās valstis patiesībā nav tiesiskas, tad tiklab tiešajās uzrunās, kā avīžu komentāros bieži nācās izlīdzēties ar puķu valodu", it kā runājot par „ķeizara jaunajām drēbēm", ievērojot, ka patiess vārds boļševikus praksē var ārkārtīgi satricināt. ASV prese pirms brauciena savus lasītājus iepazīstināja ar Pad. savienības apstākļiem, bet rūpīgi izvairījās no turienes iekšējās kārtības apskatīšanas. Vienīgi „Times" atzīmēja, ka padomju rūpniecības strādnieka vidējā mēneša izpeļņa ir 127 dol., angļu — 253, rietumvācu — 307, bet amerikāņu 529. Nedēļas pārtika ģimenei maksā Maskavā $56, Minchenē 48, Londonā 38, Ņujorkā 33. Otrs tikpat pazīstams izdevums „News Week" informēja lasītājus par nemieriem un rūgšanu Baltijas valstīs.

Prezidentam savu radiorunu no Kremļa palātas nācās stipri „stilizēt". — „Mēs, tāpat kā jūs, esam atklāti, dabiski un draudzīgi cilvēki," viņš teica. Diktātorisku režīmu, kas valda ar terroru un cietumiem, spaidu nometnēm un trako namiem nosaukt par „atklātu, dabisku un draudzīgu" ir diezgan liela varonība. Tāpat nevar lepoties ar precīzitāti izteicienā, ka „ASV un Krievija nekad nav karojušas savā starpā". Tajā pašā brīdī Vietnamā ar ASV lielgabaliem tika šauts uz ievestiem krievu tankiem, un Pad. savienības ražotie zenītartilerijas lielgabali savukārt pūlējās notriekt amerikāņu lidmašīnas.

Rietumvācijas „Neue Rhein-Zeitung" komentē, ka abas supervalstis, neuzbrukdamas viena otrai, tomēr „klusu ciešot rezervē sev tiesības sist, mocīt un nogalināt partneres mazos brāļus."

Tāda brīva un varena valsts kā ASV zināmā mērā var savu ārpolitiku grozīt pēc valdības vēlēšanās, kaut gan arī tā atkarīga no apstākļiem. Neko nevar pārveidot Pad.savienība, kuŗai piemīt trīs komūnisma iedzimti trūkumi: nav brīvības, maizes un preču. Brīvā pasaule pašreiz visiem līdzekļiem grib „miera" interesēs komūnismu sastutēt. Pad. savienība vēlas ievest labību no ASV turpmāko 10 gadu laikā par 200 milj. gadā, bet tai nav ko maksāt. Sarkanā Ķīna runā par mazāku daudzumu, solot pretī džutu. Abām zemēm pilnīgi nepietiekama un atpalikusi technoloģija, kas prasīs — ja iespējams — iepirkt rietumos skaitļotājus un modernas mašīnas par biljoniem dolaru. Viss tas jānopelna nabaga izdzītajiem strādniekiem.

ASV prese atklāti raksta, ka nākamajā Eiropas drošības konferencē Pad. savienība grib pievienot sev Otrā pasaules kaŗa laikā sagrābtās poļu un vācu zemes, protams, arī Baltijas valstīm jāatsakās no cerības atbrīvoties, un Londona, Parīze, Bonna un citas galvaspilsētas tam labprāt ļautu notikt — nodot šīs zemes pārvaldīšanā atpalikušajiem izsūcējiem.

Olģerts Liepiņš

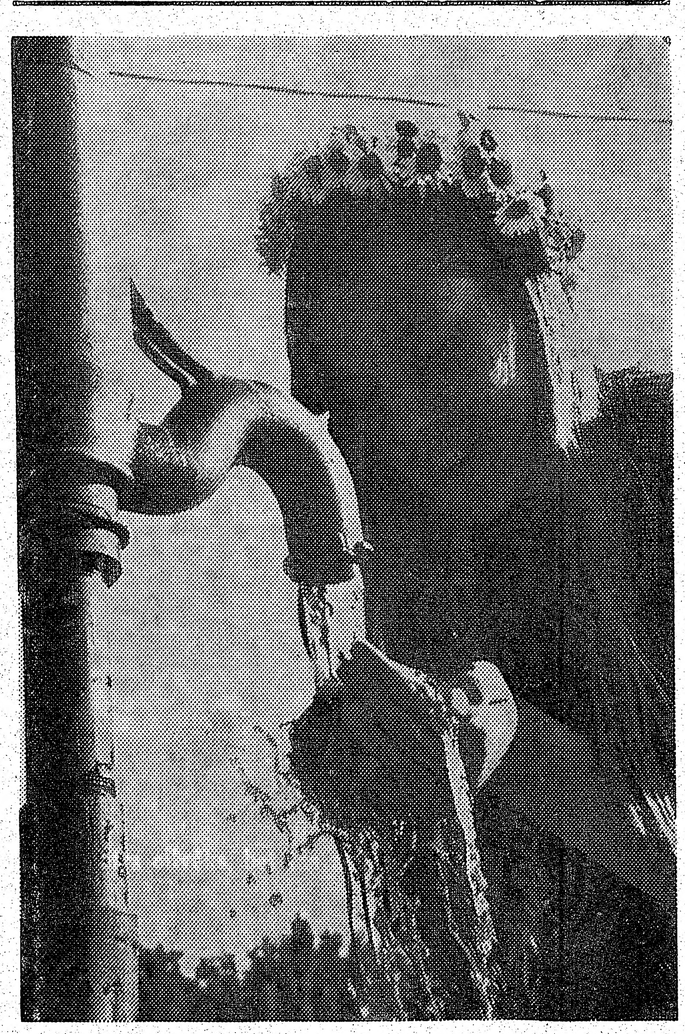

Es nopinu vainadziņu
Pašā ziedu laiciņā;

Pašā ziedu laiciņā,
Pašā Jāņu vakarā.

✝

Voldemārs Muižarājs

dzimis 1910. gada 10. aprīlī,
miris 1972. gada 25. maijā
Bramptonā, Ontario.

Sv. Jāņa ev. lut. latviešu draudzes Toronto PALĪDZĪBAS FONDS

Mūsu mīļā

Lucija Motmillers

dzim. Zemitans

dzimusi 1905. gadā Rīgā, Strazdumuižā,
mirusi 1972. gada 16. februārī Rīgā.
Apglabāta Meža kapos.

Vieglas smiltis, mīļā krustmāt!

Viņu mīļā piemiņā paturēs
māsa, svainis un krustdēls Kanadā

✝

Ansis Pauzers

dzimis 1896. g. 15. maijā,
miris 1972. g. 1. jūnijā.

Sv. Andreja ev.lut. latviešu draudzes Toronto Palīdzības fonds

Latviete Miera korpusā . . .

(Turpinājums no 10. lp.)

priekšroku vietu izvēlē. Sākumā varēja novietoties uz maisiem vai tieši uz mašīnas grīdas. Vēlākajiem pienācējiem vajadzēja apmierināties ar kādu stāvvietu. Bet cilvēki vēl vienmēr nāca klāt un kāpa pāri mašīnā sēdošo galvām. Jau sen likās, ka mašīna vairāk braucēju nespēs uzņemt, bet vietu vēl vienmēr atradās. Tikai tad, kad kājas nevarēja vairs kustināt, likās, ka mašīna beidzot piepildīta. Blakus sēdošais tuaregs ar zīmēm rādīja (Nigerā runā tikai franciski un vietējās valodas), ka vislabāk būtu noaut basas kājas, tad blakus sēdētāji vismaz nesajustu uz savām kājām citu līdzbraucēju cietās apavu zoles . . .

Pēc četrām stundām mašīnā sāka kustēties. Laiku pa laikam varēja pakustināt kāju, to uzlikt uz kāda cita braucēja ķermeņa daļas un atpūtināt notirpumu. Vēlāk līdzīgas priekšrocības bija jādod blakus sēdošajam braucējam.

Mašīna veda sāli un rīsus. It sevišķi sāls šinī zemē ir liela bagātība. Laiku pa laikam mašina pieturēja ceļmalā vai kādā ciemā. Vietējiem afrikāņiem bija līdz mazas tējkanniņas. No tām viņi dzēra un nomazgāja arī seju. Eiropieši šo ūdeni nevārītu nevar dzert, jo nav pie tā pieraduši. Lai to varētu lietot, jālieto joda tabletes. Vietējie dalās ar savu ceļa maizi ar pārējiem braucējiem. Tie visi ir miermīlīgi ļaudis, kas parasti smaida un reti kad dzird kādu dusmīgu vārdu. Tie vienmēr liekas apmierināti. Viņi nepazīst nepacietību, viņiem vienmēr pietiekami laika gaidīt.

Afrikā pašlaik nebija karstākais laiks, tikai ap 85 Farenheita gradiem. Gaiss ir sauss, kalst lūpas un vienmēr gribas dzert. Ūdens šinī zemē ir tikpat dārgs kā alus, tāpēc varbūt izdevīgāk dzert pēdējo, kas garšo lieliski. Pie debesīm nav neviena mākoņa, jo ziemā lietus te nelīst, tikai jūlijā. Ziemā viss saulē izdedzis brūns, bet lietus laikā pēkšņi pārvēršas zaļumā. Cilvēki piemērojušies laika apstākļiem un strādā tikai trīs lietus mēnešos.

Darba diena sākas agri no rīta, bet darbu pārtrauc pusdienas laikā, lai to atkal atjaunotu 4 pēcpusdienā. Pa karsto pusdienas laiku visi atpūšas.

(Nobeigums sekos)

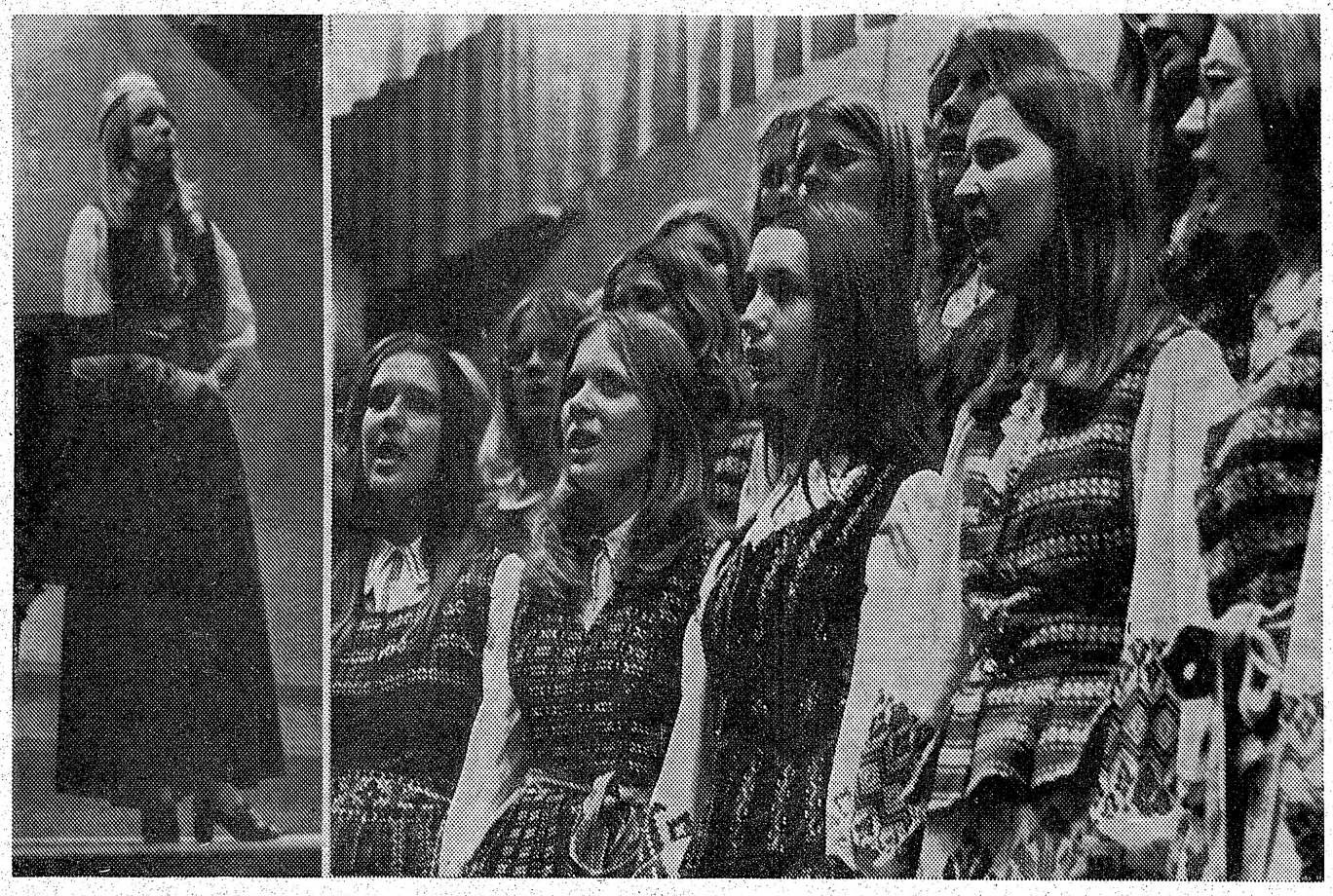

14. jūnija piemiņas aktā Igauņu namā Toronto koncertdaļā piedalījās no latviešiem soliste Dace Kārkliņa (attēlā pa kreisi), Hamiltonas lietuviešu meiteņu koris „Aidas", dirig. V. Verikaiša vadībā (pa labi) un igauņu orķestris, ko vadīja dirig. U. Kooks.
Foto: J. Liģers

Demokratu kandidāts Mekgaverns

Katram kas seko Savienoto Valstu politisko partiju nostājai un programmām, būs puslīdz skaidrs, ka republikāņu partija ir ar konservātīvu noslieci, bet demokrati arvien vairāk slīd kreiso ekstrēmistu rokās. Ar to nav teikts, ka demokratu starpā nebūtu labu Savienoto Valstu patriotu un visi republikāņi būtu tieši mūsu interešu aizstāvji. Taču jāievēro, ka demokratu uzvaras gadījumā ASV sekotu politiskai nosliecei, kur krievu imperiālistu prasības pēc viņu iekaŗojumu oficiālas atzīšanas un tālāki komūnisma ekspansijas panākumi būtu vairāk kā iespējami. Nelaimīgā kārtā vadošo demokratu vidū ir daudz pārstāvju, kuŗiem nav principiālu uzskatu un kuŗi īslaicīgu panākumu labā ir ar mieru kapitulēt ekstrēmistu prasībām.

Klasisks piemērs ir demokratu vadošais kandidāts prezidenta amatam, sen. Džordžs Mekgaverns. Apmēram pirms viena gada senātors Mekgaverns bija izteicies žurnālistam Nikam Timešam, ka viņam nav izredžu tikt ievēlētam, ejot „demokratisku viduscelu", ne arī „spēlējot" amerikāņu patriotu, jo šinī līnijā esot pārāk bīstama konkurence, kā piemēram prezidents Niksons, demokrats Volless un citi, bet viņa izredzes esot piesaistīt sev sieviešu liberāļus, pārāk brīvo abortu atzinējus, „pilnīgas amnestijas" sludinātājus un arī tās ekstrēmistu grupas, kuŗas nepārtraukti sauc: „Mēs gribam tūliņ" un kuŗas lieto komūnistu sveicienam paceltu dūri!

Ka šo grupu darbībai ir zināmu ārvalstu ietekmēta un to uzvara nozīmētu Savienoto Valstu sabrukumu, acīm redzot, senātoram nav nozīmīgs faktors. Pirmais vienīgais un galvenais mērķis — tikt ievēlētam, neatkarīgi no tā, kāda cena būtu maksājama. Maldās arī tie kampaņas stratēģisti un anlizētāji, kas apzīmē Mekgavernu par 100 proc. radikālisma, tātad principa, pārstāvi. Visumā tomēr konservātīvās Nebraskas pavalsts demokratu priekšvēlēšanas kampaņa rādīja, ka Mekgaverns ir spējīgs grozīties līdzi vējam un vajadzības gadījumā noliegt to, ko vēl vakar sludinājis. Nebraskā Mekgavernam bija jāatrisina jautājumi, kas turienes iedzīvotājiem nav pieņemami, kā ultrā aborta likums, amnestija dezertieŗiem un citiem likuma pārkāpējiem, marihuanas lietošanas akceptēšana, skolēnu veselības un laika nosišana, grūžot tos no vienas pilsētas malas uz otru autobusos un Savienoto Valstu drošības un nākotnes apdraudēšana, prasot radikālu ASV atbruņošanos un vēl radikālāku aizsardzībai domāto līdzekļu apcirpšanu. Zinot, ka visos šajos jautājumos viņam Nebraskā būs asa pretestība, senātors Mekgaverns atmeta visus principus un runāja pilnīgi pretī tam, ko visu laiku bija sludinājis. Mekgaverns mēģināja Nebraskā sevi attaisnot un iegūt atbalstu, runājot citu valodu...

Ir zināms, ka apmēram 1/3 Nebraskas pilsoņu ir katoļi, ar asu nostāju pret pārspīlēti liberālo aborta likumu. Bija arī zināms, ka Mekgaverns ir šāda likuma karsts aizstāvis. Lai novērstu šo pretestību, Mekgaverns iesaistījis kampaņā kādu priesteri un televīzijā pateica, ka aborta likumi ir katras pavalsts iekšēja lieta, ka jābūt zināmiem ierobežojumiem.

Patiesība tomēr ir tā, ka senātors Mekgaverns arvien uzsvēris, ka aborts ir privāta lieta, kas kārtojama pacientam ar ārstu, bez kādiem ierobežojumiem! Mekgaverns ir arī izpildījis sieviešu „atbrīvošanas frontes" žurnāla jautājumu lapu, uzsveŗot, ka ne valstij, ne baznīcai, ne arī atsevišķai pavalstij nav tiesības iejaukties ārsta un pacienta privātās attieksmēs. Tāpat viņš atklāti noliedza paša sludināto prasību, ka visi dezertieŗi būtu amnestējami. Marihuanas jautājumā, runājot Nebraskā, Mekgaverns pilnīgi noliedza, ka jebkad būtu ieteicis marihuanas smēķēšanu legālizēt, ļoti „izdevīgi" aizmirstot paša plašo runu šāgada 15. februārī senātā, kuŗā viņš izteica domu, ka marihuana būtu legālizējama un pielīdzināma alkoholam.

Skolēnu pārvietošanas jautājumā, tos vadājot uz svešu apkārtni, tālu no dzīves vietas, Mekgaverns Nebraskā tikai teica, ka viņš ir vienīgi atbalstījis Augstākās tiesas lēmumu un ka šādi apstākļi ir vienīgi cena, kas maksājama par gadu siemtiem ilgu diskrimināciju. Protams, senātors Mekgaverns neminēja, ka viņš sūta savus bērnus privātskolā, jo senātora dzīvesvietā Vašingtonā skolās ir krāsainu pilsoņu bērnu pārsvars.

Ka Mekgaverns strādā militārā budžeta sagraušanai, ir visiem zināms, prasot 33 bilj. dol. svītrojumu, sevišķi iestājoties pret modernu gaisa spēku izveidošanu. Nebraskā senātors to visu „piemirsa" un solīja, ka militārā budžeta ierobežojumi neskars Nebraskā esošās militārās bazes. To pašu viņš pirms nedēļas gan apgalvoja arī Ohio pavalsts iedzīvotājiem, un ja būtu nepieciešams, apgalvotu arī jebkuŗas citas pavalsts pārstāvjiem! Ka Savienotās Valstis varētu drīz kļūt militāri vājākas par Pad. savienību un būtu padotas krievu imperiālistu izspiešanas politikai, šo senātoru, protams, neinteresē.

Ultrā konservātīvā spārna un ekstrēmistu kreisā spārna pārstāvji skaļi kliedza, ka Niksons izpārdevis apspiestās tautas. Pēc prezidenta Niksona 8. maija runas un viņa noteiktās rīcības brīvības saglabāšanai Vietnamā, Laosā un Kambodijā, tie apjukuši klusē. Vēl mazāk saprotamas ir paustās baumas, ieskaitot arī kādu Kalifornijas latviešu izdevumu, ka Niksons ir „pārdevis" Baltijas valstis, kaut arī atkal un atkal ir saņemti apstiprinājumi, ka ASV nedomā tirgoties ne tikai ar Baltijas valstu brīvību, bet to nedarīs arī ne ar vienu citu brīvību zaudējušu tautu un valsti. Prezidentam Niksonam, protams, pirmā vietā ir jāliek ASV intereses, bet prezidents nekad nav grozījis savu principiālo uzskatu, ka ikvienai valstij un tautai ir tiesības pašai izlemt savu nākotni un valsts iekārtu.

Voldemārs Korsts

SKYLINE
REAL ESTATE LIMITED
REALTOR

Galvenais birojs
87 Roncesvalles Ave.,
Toronto 3
Tel. 533-8553

ZEME — DROŠĀKAIS IEGULDĪJUMS

24 akri, 9 jūdzes ziemeļos no Boltonas. Skaistas priedes, ir atļauts būvēt. Cena $22,500 ar zemu iemaksu.

10 akri, 27 jūdzes ziemeļos no Jane — Lawrence, tuvu Toronto - Berijas šosejai. Cena $12,900, zema iemaksa.

10 akri pie asfaltētas šosejas, tuvu Saulainei. Ir būvatļauja. Cena $7,800.

15 akri 30 jūdzes no Metro uz ziemeļvakariem. Blakus gabalos jaunas mājas. Cena $15,000 ar $3000 iemaksu.

10 akri meža gabals pie asfaltēta ceļa, 5 jūdzes no Alistonas. Cena $7,900 ar $1,500 iemaksu.

44 akri tuvu 12. šosejai apm. 50 jūdzes no Metro. Daļa lauks, daļa mežs. Dīķis un strauts. Ideāla vieta foreļu dīķim, skaista vieta mājai. Cena $15,900 ar $2,500 iemaksu.

Floridā — Daytona Beach. Daži skaisti apbūves gabali 3—4 bloki no okeana. Gadījuma dēļ pērkami par $3,500 — $4,000 gabalā.

Sakari ar Rīgu . . .

(Turpinājums no 11. lp.)

natnei, Ojārs Rozītis un Mārtiņš Būmanis — Trimdas prese un pasaules latviešu jaunatnes izdevums. Kongresā, kā to vēsta 7. jūnija rīcības komitejas ziņojums presei 3. n-rs, piedalīsies arī Rivka Aleksandroviča, ierodoties tieši no Izraēlas, un lasīs referātu — Cīņa par cilvēka un tautu tiesībām tagadējā Latvijā. Viņa uzrunās jaunatni latviešu vālodā. Referentes meita Ruta, kas arī dzīvo Izraēlā un kuŗu rīcības komiteja bija lūgusi lasīt referātu kongresā, to nevarēs nolasīt.

Pēc referātiem katru dienu darbosies interešu un darba grupas, kuŗas vadīs: Baiba Vītoliņa — latviešu bērnu audzināšana, Velta Rūķe-Draviņa — latviešu valoda, Alberts Jērums — koris, Ilze Šmita — koklēšana, Andris Kārkliņš — gitarēšana, Modris Tidemanis — volejs un basketbols, Kārlis Kangeris — Minsteres latviešu ģimnazija. Tas būs jautājums par šīs latviešu ģimnazijas pastāvēšanu Rietumvācijā, lai rastu „jaunus skolniekus, kvalificētus skolotājus un materiālo atbalstu". Rīcības komiteja sagaida, ka šajā darba grupā radīsies noteikti secinājumi un rezolūcijas kongresa kopsapulcei.

Vakaru programmās paredzēts mūzikāls vakars (Umurkumurs), dzejnieku vakars (balsis un atbalsis), mīklu spēle, filmas un jaunatnes koncerts, kuŗā piedalīsies Anglijas latviešu jaunatnes koris Alberta Jēruma vadībā, pianiste Anda Zirnīte no ASV, vijolnieks Arturs Jansons (Kanada) un čellists Jānis Laurs (Austrālija). Bez tam paredzēti „raibie sarīkojumi", deju vakars un „Šķiraties šķērsām, tiekaties krustu, lai viens otram vairs nepazustu", ar moto pēc Veltas Sniķeres vārdiem.

Latvija Amerikā darba sagādes birojs sagādā bez atlīdzības darbu latviešu studentiem un skolēniem vasaras brīvlaikā.

Lūdzam latviešu studentus un skolēnus, kas vēlētos darbu vasaras brīvlaikā, iesūtīt savu pieteikumu rakstveidā Latvija Amerikā kantorim: 125 Broadview Ave., Toronto 250, Ont.

Tāpat lūdzam visus tautiešus, kas varētu savā uzņēmumā nodarbināt mūsu jauniešus vai sagādāt viņiem darba iespējas citur, par to ziņot Latvija Amerikā kantorim.

LATVIJA AMERIKĀ

Vai

Kopš Kubas d
nācis pie varas
pašlaik viņš at
reiz savā gaŗāka
ļojumā. Ja vēl
mēnešiem viņa
Čīli un atpakaļ
vadoru ilga 25
reiz viņš jau
pavadīs divus
pašreizējais ceļa
stis Eiropā —
Polija, Austrum
slovakija, Ungā
Rumānija un d
rikā — Gvineja

Liekas, Kastr
tik drošs, ka v
nekādas valdība
nevar notikt —
ņa 200.000 lielā
pats Kastro sa
laikā varot sam
miljona cilvēku.

Neņemot vērā
bu, Kuba tomēr
karībā no krievi
ciskā laukā kr
visas fabrikas,
tam, un militā

Sp

Mežvidi au
gūst arvien dz
ne tikai grand
tur bieži redz
no citām pilsēt
Mežvidus pi
ņiem gadiem s
guva Grand Ra
nes latviešu e
izbūvējot tur
un telpas bērnu
nes vajadzībām
ja pabeigti un
izveidota peldē
jadzība pēc iz
bērnu rotaļām
vedumiem un
Ar draudzes u
jas atbalstu (p
va šim nolūkā
atsevišķu zied
Mežvidu pār
Felkera un A
nieka vadībā
izveidošanas d
V. Felkers vad
šanu, palīdzot
drejam Valdm
Uldim un G

P
Miam
Profesiona
(So
Varsity
TREŠDIEN
pl. 8.30
Ieejas biļetes
un skolēniem
jiem — $2.00
puses rezer
Biļeš
atvērta no

Vai Kastro jau tik drošs?

Kopš Kubas diktātors Kastro nācis pie varas 1959. gadā pašlaik viņš atkal devies, šoreiz savā garākajā ārzemju ceļojumā. Ja vēl pirms sešiem mēnešiem viņa brauciens uz Čīli un atpakaļ uz Perū un Ekvadoru ilga 25 dienas, tad šoreiz viņš jau šai ceļojumā pavadīs divus mēnešus Viņa pašreizējais ceļa mērķis 7 valstis Eiropā — Pad. savienība, Polija, Austrumvācija, Čehoslovakija, Ungārija, Bulgārija, Rumānija un divas valstis Afrikā — Gvineja un Alžīra.

Liekas, Kastro tagad ir jau tik drošs, ka viņam promesot nekādas valdības maiņas vairs nevar notikt — par to gādā viņa 200.000 lielā armija, un, kā pats Kastro saka, tad stundas laikā varot samobilizēt vēl pusmiljona cilvēku.

Neņemot vērā Kastro lielību, Kuba tomēr ir pilnīgā atkarībā no krieviem — saimnieciskā laukā krievi grib vadīt visas fabrikas, kas ražo eksportam, un militārā laukā Kubas armija apgādāta ar krievu ieročiem. „Lielā mīlestība" uz darbu tautā sen jau pagaisusi. Diktātoram tagad jālieto drastiski soļi, lai piespiestu tautu strādāt. Tādēļ arī Kastro izstrādājis visādas darba normas un izdod darba kartes, kas ir vienīgais dokuments, lai nenosūtītu darbos spaidu kārtā. Kastro sāpju bērns ir cukurs. Viņš lika gan lielas cerības uz cukura ražošanu, bet cieta neveiksmi — paredzot 10 miljonu tonnu vietā ražots tikai 4 milj. tonnu.

Kā ārzemju diplomāti saka, tad redzama bada gan neesot un gluži skrandās arī vēl neviens nestaigājot, bet kubiešu uzturs ir nepietiekošs. Viss, pat cukurs, ko visvairāk ražoja Kubā, tagad uz kartītēm un pēdējā laikā pat cukura norma pazemināta.

„Pēc plāna un grafika" gan paredzēts daudz kas, bet ne katru reizi viss arī dabūjams. Galvaspilsētā Havana izskatās nolaista — ietves sadrupušas un veikalu plaukti tukši. V. A.

Mūsu mīļā

Gunta Puķīte, dzim. Brode,

mirusi 1972. g. 16. jūnijā.

Jūdziet bēgus, jūdziet raudus,
Vediet mani smiltainē.
Pārnāks bēri, pārnāks raudi,
Es vairāk nepārnākšu . . .

Viņu mīļā piemiņā paturēs
Judīte, Valdis, Daina, Roberts un Aldis.

Mans mīļais, neaizmirstamais vīrs aizmidzis uz mūžu

Arvids Jānis Ludvigs Gramkavs

dzimis 1913. g. 16. jūlijā Latvijā,
miris 1972. g. 14. jūnijā Toronto.

Es esmu augšāmcelšanās un dzīvība;
kas man tic, dzīvos, arī, ja tas mirs.
Jāņa ev. 11.—25.

Viņu mūžīgā piemiņā paturēs
sieva Toronto un radi Latvijā.

Sporta apskats

Sporta laukums Mežvidos

Mežvidi aug, tie veidojas, gūst arvien dzīvāku atsaucību ne tikai grandrapidiešos, bet tur bieži redzami arī latvieši no citām pilsētām,

Mežvidus pirms apm. deviņiem gadiem savā īpašumā ieguva Grand Rapidu un apkārtnes latviešu ev. lut. draudze, izbūvējot tur sabiedrisko ēku un telpas bērnu vasaras nometnes vajadzībām. Kad darbi bija pabeigti un mazajā ezeriņā izveidota peldētava, radās vajadzība pēc izbūvēta laukuma bērnu rotaļām, tautas deju uzvedumiem un sporta spēlēm. Ar draudzes un dāmu komitejas atbalstu (pēdējā vien nodeva šim nolūkam 500 dol.) un atsevišķu ziedotāju devumiem Mežvidu pārvalde Viestura Felkera un Aleksandra Pastenieka vadībā uzsāka laukuma izveidošanas darbus. Skolotājs V. Felkers vadījis cementa liešanu, palīdzot studentiem Andrejam Valdmanim un brāļiem Uldim un Guntim Kalējiem, piedaloties arī daudziem vecākās paaudzes talciniekiem.

Jau izveidots 60 x 100 pēdu laukums, kam sekos tālākie paplašinājumi Metalla darbus vadīja Arvīds Dāvidsons. Līdz šim izdevumi bijuši tikai par materiāliem, bet pārējais veikts ar talciniekiem. Jauno sporta laukumu pirmo reizi izmantoja bērnu svētkos un jaunatnes dienā 30. maijā, kad to ar vairākām tautas dejām „iedejoja" Veltas un Valentīna Mežuļu tautas deju grupa. Tas būs izmantojams dažādām sporta nodarbībām un citiem sarīkojumiem.

Valters Zirnītis

METROS

PRET

Miami Gatos

Profesionālais futbols
(Soccer)
Varsity Stadionā

TREŠDIEN, 28. JŪNIJĀ,
pl. 8.30 VAKARĀ

Ieejas biļetes: pensionāriem un skolēniem — 1.00, pārējiem — $2.00, $2.50. Rietumpuses rezervētās — $3.00
Biļešu kase
atvērta no pl. 12.00 dienā.

BASKETBOLS DV JAUNATNES DIENĀS SIDRABENĒ

DV jaunatnes dienas ir tradicija, kas ievada Sidrabenē vasaras sezonu. Tās arvien pulcējušas daudz jaunatnes gan jaunajā stadionā, gan arī basketbola un volejbola laukumos. Basketbolā parasti tiekas Kanadas latviešu jaunatnes basketbola meistars, lai mērotos spēkos ar sastādīto vienību. Neparedzētu apstākļu dēļ basketbola vienības guva informāciju par sacīkšti tikai pāris dienas pirms sarīkojuma un tāpēc nebija reprezentētas iespējami spēcīgākos sastāvos.

Sastādītās vienības sastāvā bija spēlētāji no TLSK, DV un Spartas, kuŗai pretim stājās meistarvienība — Toronto YMCA. Vienības spēlēja 4x8 minūtes. Toronto YMCA atkārtoti apliecināja, ka tā šogad ir labā sniegumā. Pirmais puslaiks beidzās YMCA labā ar 31:13, bet spēlei beidzoties YMCA bija uzvarējusi ar 78:29, iegūstot otro gadu pēc kārtas ceļojošo balvu.

YMCA spēlēja: V. Pālens — 32, P. Tomass — 23, E. Jaunzariņš — 19, J. Ozoliņš — 4, E. Kiršs un J. Jansons.

Sastādītā: Krūze — 7, U. Lagzdiņš — 6, Raukšens — 5, A. Paukšens — 4, Ķivlis — 3, J. Dzelme.

Ž. Zentiņš

Vairāk nekā 500 dziedātāju DV dienās Milvokos

Šāgada DV dienas, kas no 1. līdz 3. septembrim risināsies Milvokos, šejienes DV darbinieku izkārtojumā, var izvērsties par „mazajiem dziesmu svētkiem" un ieskaņu Klīvlendā gadu vēlāk rīkojamiem vispārējiem dziesmu svētkiem.

Pēc DV dienu rīcības komitejas koŗu administrātora R. Prūša ziņām, DV dienu koncertā pieteikti vairāk nekā 500 dziedātāju. Tie pulcēsies no šādiem koŗiem un ansambļiem: Aijovas latv. b-bas koris (diriģents J. Vaskis), Brusubārdas koris (dir. E. Brusubārdis, prks J. Zvērs), Dziesmu vairogs (A. Kalnājs, A. Sīle), Klīvlendas latv. biedrības koris (J. Ūdris), Indianas latv. biedrības koris (V. Meļķis), Linkolnas latv. koris (V. Lucs), Mineapoles un St. Paulas latv. ev. lut. draudzes koris (Ž. Šmits), DV apvien. Minesotā koris (Elza Pone, J. Zvaners), Dzimtene (A. Sinepe, A. Medne), Čikagas Daugava (V. Eizāns, A. Aistars), Čikagas akadēmiskais ansamblis (J. Gaŗķis, M. Švānfelds), Kalamazū vīru koris (R. Zuika, P. Austriņš), DV vīru koris Kanadā (A. Saulīte un I. Sakss), Milvoku DV vīru koris (V. Aparjods, R. Prūsis), Daugavieši (E. Elgūts, K. Vanags), Tēvzeme (E. Štelmanis), Dimoinas vīru dubultkvartets. (J. Vaskis), Milvoku vanadžu sekstets (M. Valtere Einberga), Dimoinas vanadžu dubultkvartets Gaujmaliete (Z. Drande, V. Žubura), Čikagas vanadžu dubultkvartets (T. Ozoliņš, A. Aruma), Kalamazū vanadžu ansamblis (J. Zuika, E. Ozola), Dubultkvartets Līga (G. Kalmīte, V. Laimone), Sv. Katrīnu vanadžu ansamblis Senatne (V. Rundāns, A. Freimane), Milvoku meiteņu kvintets Villaine (I. Rūķe), Toronto vanadžu ansamblis (A. Plampe, A. Magone), Indianapoles sieviešu ansamblis (A. Vintere, A. Ādamsone) un Mineapoles sieviešu ansamblis (E. Pone). Čikagas Ciānas draudzes koris (Ed. Strautmanis, H. Dzelzkalns) ar vairākām dziesmām kuplinās DV dienu dievkalpojumu.

Kopkoŗu koncerts notiks 3. septembrī, jaunajā, modernajā Milvoku Mākslas centrā, un to vadīs virsdiriģents Arnolds Kalnājs, Ernests Brusubārdis un Jānis Baruss.

Programmā būs trīs J. Norviļa dziesmas (Kam drosme ir, Zīles vēsts un Kā Daugava vaida), divas V. Baštika (Vēstnese un Gaŗa man šī naksniņa), bet pārējie komponisti — A. Kalniņš, V. Ozoliņš, H. Pavasars, E. Melngailis, E. Dārziņš, A. Jansons, J. Zālītis, J. Raminš, V. Bērzkalns, T. Ķeniņš un J. Kalniņš būs pārstāvēti ar vienu dziesmu katrs.

Milvokos jau 10. jūnijā notika pirmais kopmēģinājums (vadīja E. Brusubārdis ar V. Aparjodu), bet otrs notiks 19. augustā — Garezerā. rč.

Iznācis

GUNAS IKONAS

dzejoļu krājums

Kodols

Ilgvara Šteina zīmējumi.

Cena: $5.00 iesieta, $4.00 brošēta.

Pieprasāms: „Lotus" veikalā vai pie Mrs. I. Hertele - Krause, 18 Bowden St., Toronto 279, Ont. Tālrunis: 466-0472.

Kā risinās dziesmu svētki Vankuverā

Vankuverā 30. jūnijā plkst. 2 dienā atklās 5. Rietumkrasta dziesmu svētkus. Atklāšanas aktā piedalīsies archibīskaps A. Lūsis, Latvijas sūtniecības vadītājs Vašingtonā A. Dinbergs, Britu Kolumbijas valdības un Vankuveras pilsētas pārvaldes, kā arī etnisko grupu un latviešu organizāciju pārstāvji.

Vankuveras pilsētas galva T. J. Kempbels (Campbell) svinīgā ceremonijā izsludinājis laiku no 30. jūnija līdz 4. jūlijam par „Latviešu dziesmu svētku dienām" Vankuverā. Proklamācijā norādīts uz latviešu kultūras bagātību, latviešu valodas vecumu, kā arī vērsta uzmanība uz padomju varas okupāciju Latvijā. Nobeidzot proklamāciju, pilsētas galva aicina visus Vankuveras iedzīvotājus apmeklēt latviešu dziesmu svētkus, tā iepazīstoties ar latviešu kultūras bagāto mantojumu. Šajā laikā pie Vankuveras pilsētas valdes nama plīvos Latvijas karogs.

Plēsoņi okupētajā Latvijā

DARBA CILVĒKU NEGALS UN POSTS

Okupētās Latvijas tiesāšanas iestādes, kā ziņo Cīņa, notiesājušas divas „plēsoņas, kuŗas rēgulāri krāpa pircējus, paaugstinot preču cenas". Ropažu ciema veikala pārdevēja Antonija Gibele sodīta ar brīvības atņemšanu uz 3 gadiem, konfiscējot mantu un arī divi tūkstoši rubļu, kas noguldīti krājkasē, kā arī atņemot tiesības 5 gadus strādāt tirdzniecības uzņēmumos. Otrai apsūdzētai tā paša veikala pārdevējai Rasmai Knokai brīvība atņemta uz divi gadiem, konfiscējot mantu un atņemot tiesības 3 gadus strādāt tirdzniecībā.

„Abas ļoti daudz gaidīja no pārsūdzības", savā ņirdzīgajā reportēšanas stilā ziņo Cīņa, bet Latvijas augstākā „tiesa" grozījusi spriedumu vienīgi R. Knokai un noteikusi sodu nosacīti, ar „obligātu iesaistīšanu darbā pēc iekšlietu ministrijas iestāžu norādījumiem". (Ko gan komūnisti iesāktu bez „vecās, labās" čekas!)

Pēc Cīņas noprotams, ka abas apsūdzētās sevi par vainīgām atzinušas tikai daļēji. Padarītajos „noziegumos" apsūdzētās aizstāvējusi viņu darba vieta — Latvijas patērētāju biedrība! Turpretī „noziegumos", kuŗos apsūdzētās neatzinās, Cīņa parāda bīstamā kailumā komūnistu izmeklēšanas un apsūdzības materiālu vākšanas metodes. Cīņa izdara jaunu lāča pakalpojumu okupācijas varai, kas to stutē. Tendenciozā ziņojumā „Plēsoņas", rakstītājiem to varbūt nemaz negribot, atklājas okupētās Latvijas

PAŠI LIELĀKIE PLĒSOŅI!

Arvien biežāk Cīņa savos rakstos sāk klupt un arvien smagāk apdauzīt propagandas degunu! Agri vai vēlu tas draud novest Cīņas vadītājus „vēsākās vietās". Cīņu rediģē viens no visaktīvākajiem iznirejiem, pārtikušu vecāku dēls Ilmārs Īverts, kas dzimis 1924. gadā Valkā. Jau 20 gadu vecumā „lielā tēvijas kaŗa" veterānis Īverts ir Pad. savienības komūnistu partijas biedrs. Maskavas augstākās partijas skolas absolvents, Ļeņina, sarkanās zvaigznes un „goda zīmes" ordeņu kavalieris rediģē Cīņu kopš 1960. gada. Viens no lielākiem I. Īverta fiasko pagaidām ir starptautiskā mēroga izgāšanās ar argumentāciju pret zviedru laikrakstu un 17 Latvijas komūnistu vēstuli.

Cīņas rakstā „Plēsoņas" saskatāmi vairāki „plēsoņi". Vispirms par plēsoņu darbu jāuzlūko pats apsūdzības raksts ar vājām un kuriozām vietām. Tālāk par plēsoņiem jāuzlūko iestādījumi, kas noteikuši pārdevēju norēķināšanos ar valsti jeb, kā apsūdzētā A. Gibele saka, „inventārizāciju". Un plēsoņi ir visi tie veikalu apzadzēji, kuŗu radītie iztrūkumi „inventārizācijas" procesā pārdevējam, savas dienišķās maizītes pelnītājam, jāatlīdzina no savas kabatas vai, ja tas nav iespējams, „jākrāpj pircēji, paaugstinot cenas", vai, ja to nedara, jāiet cietumā. No Cīņas var arī secināt, kā rīkojas

PLĒSOŅI — IZMEKLĒTĀJI,

kuŗus diezgan bieži var identificēt tikai par apsūdzības materiālu un pierādījumu savācējiem. Ropažu veikala pārdevēja A. Gibele, var secināt Cīņā, neatzina savu vainu, ka būtu pārdevusi kādai M. Amoliņai 1968. gada novembrī 250 rubļu aitādas kažoku par 450 rubļiem. Tiesā Rīgas patērētāju biedrības kasiere Valerija Kaznovska, kas dzīvojot Rīgā, Volguntes ielā, liecināja, ka kažoku veikala noliktavā nopirkusi viņa. Taču viņas liecība tiesai „nepatika", jo izmeklēšanas gaitā bija atklāts kas cits. Kad 1971. gada sākumā, apmēram trīs gadus pēc kažoka nopirkšanas, M. Amoliņa dzirdējusi Ropažu iedzīvotājus sākam runāt, ka veikalā krāpjot pircējus. M. Amoliņas brālis, kas bijis viesos pie māsas, teicis, lai parādot kažoku, vai arī viņa neesot apkrāpta. Brālim uzreiz izdevies tas, ko dārgā kažoka valkātāja nav pat iedomājusi. Viņš kažokā atradis mazu kontroletiķeti, uz kuŗas bijusi norādīta cena — 250 rubļu. M. Amoliņas brāļa „atradums", kā var secināt no Cīņas, tiesai, pēc principa — fakti atbilst patiesībai, „patika" un „tā atzina, ka A. Gibeles vaina pircēju apkrāpšanā, paaugstinot cenas kažokiem, ir pierādīta ar visiem lietas materiāliem, to kopībā pārbaudītiem tiesas sēdē." (Atliek tikai cerēt, ka M. Amoliņa visus trīs gadus nebija staigājusi kažokā ar „visiem lietas materiāliem" — resp. „kontroletiķeti" uz muguras!..)

„NOREĶINĀŠANĀS AR VALSTI"

Pēc Cīņas noprotams, ka apsūdzībā „A. Gibele sevi par vainīgu atzina tikai daļēji un liecināja, ka norunājusi ar R. Knoku dažām precēm paaugstināt cenas tādēļ, lai... segtu iztrūkumu, kuŗš it kā varējis atklāties inventārizācijā." Arī R. Knoka sevi par vainīgu atzinusi tikai daļēji un liecinājusi, ka preces par augstāku cenu vairākkārt pārdevusi pēc A. Gibeles norādījumiem.

„Vainīgās patiesībā atzinās smagos noziegumos — iepriekš norunātā, apzinātā, organizētā pircēju krāpšanā. Un tiesā saņēma... dedzīgu darba vietas aizstāvību!" aizkartā tonī, un negribot ieskatīt pārdevēju negalu un postu ar veikalu apzadzējiem, raksta Cīņa.

Patērētāju biedrības vecākā kadru inspektore Skaidrīte Tērauda, kas bijusi A. Gibeles sabiedriskā aizstāve, teikusi: „Apsūdzētā bija enerģiska, ļoti izpalīdzīga darbiniece. Negodīgie pircēji, kas veikalā zog preci, noveda mūsu godīgo Gibeli uz apsūdzēto sola... Sāpīgi ir dzirdēt, ka Ropažu skolas skolotāji, kuŗiem jāaudzina cilvēki, liecināja slikti par Gibeli, ka viņa tos apkrāpusi..."

Tiesa, protams, aizrādījusi S. Tēraudai neapvainot liecinieku. Un Cīņa brīvai presei neparastā partejiskā reportēšanas stilā turpina, ka „līdzīgā garā, tikai mērenākā tonī, uzstājās arī R. Knokas sabiedriskā aizstāve Milda Ābelīte."

Bailīgā buržuja dēla Ilmāra Īverta rediģētā lapa par katru cenu cenšas noklusēt Latvijas dzīves patiesās ainas. Tāpēc par to, par ko negrib runāt Cīņa, jārunā citiem, aizstāvot vienkāršos darba cilvēkus Latvijā. Tāpēc jājautā, vai deputāts Ilmārs Īverts nekad savās gaitās Rīgā nav dzirdējis slaveno „padomju tautas" brīvā laika nodarbību jeb paroli:

POIĢOM POGUĻAĶ PO MAGAZINAM?

Veikalu pārdevēju, vienkāršo darba cilvēku negals un posts sākas ar šo „poiģom poguļak po magazinam" sērgu. Un jājautā, vai tagad, kad „lielā krievu tauta izgudrojusi" arī „progresīvos" pašapkalpošanās veikalus, „poguļakiem" veikalu apzagšana, īpaši svētdienu drūzmā, nekļūs vēl vieglāka un pārdevēju posts vēl lielāks? Jo pirmdienās vai „inventārizācijas" laikā par visām trūkstošām precēm jāatbild — pārdevējiem.

Deputāts Ilmārs Īverts, viņa vadītā Latvijas žurnālistu savienība un Cīņa, domājams, nekā neiespēj pret plēsoņām — „poguļaķiem".

Cik gan maz spēka vajag tādiem vājiem cilvēciņiem, kas iedomājušies „celt komūnismu", kā to Latvijā ar muti dara sociālistiskais balamute Ilmārs Īverts! Bet vēl mazāk, liekas, vajadzīgs smadzeņu, lai iedomātos, ka ar bazūnīgiem apsūdzības rakstiem pret divām notiesātām pārdevējām varēs novērst komūnistu ieviesto plēsoņu — „poguļaku" postu!

Apsūdzības raksts „Plēsoņas" Cīņā patiešām apsūdz visus okupētās Latvijas plēsoņus un pauž dzīves apstākļu dēļ izmisumā iedzīto cilvēku postu.

sgb

Ar latviešu grāmatu pie latvisko zināšanu pūra lādes Toronto latviešu skolas izlaiduma aktā. Attēlā abitūrienti Sandra Bāra un Edgars Legzdiņš, kas abu šāgada izlaidumu klašu vārdā atvadījās no skolas un audzinātājiem. Aizmugurē — pavērtā pūra lāde, kuŗu darinājis Fricis Vilmanis.

Foto: J. Liģers

Mums ir krājumā

METALLA NAUDAS KOLLEKCIJAS, VISĀDAS GODA ZĪMES (MEDAĻAS), SKAŅU PLATES UN GRĀMATAS.

Viss līdz 1941. gadam.

L. GOLDBERG,
2000 Antwerpen,
Belgielei 50. Belgium.

JAUNĀKĀS GRĀMATAS

A. Dziļums — Lai neaizmirstam (leģ. d. gr.)	$4.00
Prof. A. Spekke — Vecākie latvju tautas apģērba zīmējumi	$2.00
Astroloģija — mācies no zvaigznēm	$3.50
A. Platbārzdis — Latvijas nauda	$15.00
A. Voitkus — ČETRI SIMTI, rom.	$6.50
J. Jaunsudrabiņš — SIRMĀ GRĀMATA	$5.50
Latviešu kultūras dienas Austrālijā 1951—1970	$9.00
Janis Gailis — 30 daudzkrāsainas gleznu reprod.	$25.00
Ceļa zīmes Nr. 49	$2.50
K. Hamsuns — Bads, rom.	$5.50
J. Babre — **Gaisma no austrumiem**	$4.00
J. Lejiņš — **Mana dzimtene**	$7.50
P. Ērmanis — **Pelēkā puķe, dzejoļi**	$6.50
G. Grīslītis — **Varavīksnes lokā, dzejoļi**	$3.50
H. Biezais — **Kristiānisms laikmetu maiņā**	$3.50
K. Hamsuns — **Vēstules Marijai**	$5.80
E. M. Remarks — **Ēnas paradīzē**, rom.	$7.00
J. Zariņš — **Kāvu gados**, kaŗa atm.	$6.50
U. Sepenens — **Marku un viņa cilts**, rom.	$6.50
R. Millers — **Teen engel, stāsti**	$6.50
Z. Mauriņa — **Bērza tāss**	$5.00
A. Bērziņš — **Tāls ir ceļš atpakaļ uz dzimteni**	$7.00
A. Dziļums — **Vienas vasaras zieds**, rom.	$5.00
J. Rudzītis — **Starp provinci un Eiropu**	$6.50

Pasūtinājumus adresējiet

Daugavas Vanagu grāmatnīcai

491 College Street, Toronto 174, Ont.

TORONTO PILSĒTAS
ATKRITUMU SAVĀKŠANAS
PLĀNS

Tā kā PIEKTDIENA, 30. JŪNIJS, ir svinama diena,

šai dienā atkritumus neaizvāks.

Tas tiks izdarīts nākošajā rēgulārā

atkritumu aizvākšanas dienā.

H. F. ATYEO, P. Eng.
Commissioner of Streets

Ubaga kule uz Ļeņina pieminekļa

ALBERTA VESELAUKA PIEZĪMES PAR APSTĀKĻIEM OKUPĒTAJĀ LATVIJA

Smago gaisotni tēvzemes dzīvajos notikumos sajūtam arī šeit. Tā Daugavas kreisajā krastā uz Lucavsalu celtajā dambī iemūrēti visi krusti un kapu akmeņi no parkā pārvērstajiem Lielajiem kapiem. Pašreiz Latvijā katrs 100 iedzīvotāju sastāv no 54 sievietēm un 46 vīriešiem. Ģimeņu sajaukšanās un izjukšana nav nekāda sensācija, un ārlaulības bērnu skaits ir tikai nedaudz mazāks par ģimenēs dzimušajiem.

Lai mūsu brāļus, māsas ātrāk sadzītu sādžās, lai katrs godīgs latvietis režīma balstītājiem kļūtu pārskatāmāks, labāk kontrolējams, uz zemnieku viensētām, lai tās beidzot pavisam iznīcinātu, kopš pagājušā gada izar visus ceļus.

Pad. savienības imperiālistiskās vajadzības turot pirmajā vietā, sevišķā izpeļņas kategorijā atrodas zvejnieki. Ko saņem dažādu pakāpju partijas vīri un tāpat Kremļa interešu nostiprinātāji - propagandisti, to tauta nezina. Taču, salīdzinot ar kolchozniekiem un strādniekiem rūpnīcās, tiem ir nesamērīgi augstākas algas.

Latvijā pašreiz telpu apkopēja mēnesī izpelna 60, šoferis ap 100, amatnieki, tāpat kā ārsti, dažus desmit rubļus vairāk, inženieri ap 200, fabrikas direktors augstākais 300 rubļus, bet vienkārša kolchozniece vai kolchoznieks saņem no 45 — 70 rubļus.

Niecīgas pensijas ir vecajiem ļaudīm. Tā Daudzevā bez piederīgajiem palikusi 94 gadus veca māte, dzīvo pie draugiem un saņem 20 rubļus mēnesī pensiju un malku kurināšanai par velti.

Pie veikaliem rindas vēl redzamas vienmēr. Sevišķi lielas cilvēku rindas gaida dienvidu augļus, kuŗus pārdod ielu malās. Tāpat rindās jāstāv, ja grib nopirkt kādu trauku, adatas, āķus, šujamos diegus, kabatlakatiņus un pat zeķes.

Studentiem Rīgā par istabu jāmaksā ap 15 rubļu, kaut noteiktā īre ir tikai viens rublis mēnesī. Acenes ārsti paraksta katram, kuŗam tās vajadzīgas, bet bieži visā Latvijā tās nevar dabūt un jāprasa, lai atsūta tuvinieki no rietumiem.

Komjaunieši, kas studē juridiskajā fakultātē un pārbaudījumus liek krievu valodā, reizē ieņem arī tautas tiesnešu amatus, kur vien tas iespējams.

Rīgā pa šiem gadiem izveidojies latviešu virsslānis, kur daudzi kļuvuši ne tikvien slaveni, bet vārda tiešajā nozīmē — arī miljonāri.

Vispārējā tuvākā pārskata iegūšanai dažas ziņas:

Valdemāra iela Rīgā saucas Gorkija iela un bij. ārlietu ministrijas namā atrodas komūnistu partijas centrālkomitejas sēdeklis. Armijas virsnieku klubā tagad atrodas sarkanarmijas klubs. Jēkaba ielā, kas saucas Komjaunatnes iela, bij. Saeimas namā atrodas augstākā padome. Latvijas valsts laikā celtajā tiesu pilī rīkojas ministru padome. Galvenais pasts un radiofona celtne vairs nekalpo savam uzdevumam, bet pārveidota par svarīgu sarkanarmijas dažādu apmācību centru.

Visas šīs pieminētās vietas, ieskaitot pili un tiltus, apsargā 701. sardzes pulks, kuŗā nav neviena latvieša. Tas novietots bijušā Rīgas pilsētas 1. policijas iecirkņa telpās.

Skārņu un Kaļķu ielas stūŗa namā, kuŗā tūlīt pēc kaŗa vairākus gadus atradās čekas nodaļa, tagad iekārtots veikals augstākajiem komūnistiem. Veikalā dabūjams viss, bet var iekļūt vienīgi caur kontroli, uzrādot sevišķu atļauju ar fotografiju.

Kādreiz visādi slavenā Marijas iela tagad nosaukta cara ģen. Suvorova vārdā, Elizabetes iela par Kirova, Brīvības bulvāris un iela — Ļeņina. Latviešu, pat slavenu partijas biedru, vārdos nosauktas tikai mazas šķērsieliņas, parasti nomalēs.

Kā jau visiem zināms, pie Tiesu pils okupanti uzcēluši pieminekli Ļeņinam. Maniaka seja vērsta pret Gaisa tiltu, labā roka pacelta virzienā no austrumiem uz rietumiem. 1971. g. 7. novembŗa naktī uz Ļeņina rokas bija uzkārta ubaga kule ar uzrakstu latviešu un krievu valodā: To mums, latviešiem, savā zemē Kremļa krievi viņa vārdā dāvināja!

Kā tur iznīcina ģimenes, par to netrūkst piemēru. Tā Pēteŗa K. ģimeni, kuŗa dzīvoja Rubenes tuvumā, 1944. g. oktobrī deportēja uz 046. nometni Novočunkā. Māte izsūtījumā mira, vīrs un dēli pēc 11 gadiem atgriezās Latvijā. Pats strādāja meliorācijas nozarē, abi dēli kaimiņu kolchozā par autovadītājiem. 1969. g. novembrī abus dēlus Arvīdu un Imantu atkal apcietināja it kā par to, ka Jaunjelgavā un Stučkā kaisījuši pretkrieviskas proklamācijas. Viņi izsūtīti uz Tajšetu, kur nodarbināti Saverno - Krasnojarkas zelta raktuvēs, kuŗā strādā par nacionālisma izpausmēm sodītie. Pats Pēteris K. tagad vecuma dienas pavada kādā nabagmājā Lietuvas pierobežā.

Rīga pašlaik ir tik pārblīvēta ar krieviem, ka ap Brīvības pieminekli un operas apstādījumos, sevišķi saulainās dienās, dzird gandrīz tikai krievu valodu. Rūpnīcās, arī tajās nodaļās, kuŗās nodarbināti tikai latvieši, ar

Ļeņina piemineklis Brīvības, tagadējā Ļeņina ielā. Kādu nakti šī komūnistu elka paceltajā rokā iekārta ubaga kule. No tā laika „svētumu" apsarga divi milič i.

1972. g. martu visi ziņojumi un uzraksti tiek izkārti tikai krievu valodā.

Dzimtenes apciemotājus vēl vienmēr mēģina ietekmēt. Tā pagājušā vasarā kāda 18 gadus veca jaunava no Anglijas apciemoja mātes raduš Rīgā. Viņa dabūja atļauju apmeklēt vectēvu slimnīcā Jelgavā. Apmeklējuma laiks gan bija noteikts tikai vienu stundu, tomēr piekomandētais pavadonis Valdemārs, izskatīgs puisis ap 30 gadiem, kuŗš, liekas, apmācīts šādiem gadījumiem, apmeklējuma laiku Jelgavā pagarināja, alkoholu bagātīgi piedāvādams, labas vakariņas izmaksādams, beigās ar draudiem, meiteni mēģināja pierunāt, lai, atgriezusies savā trimdas zemē, uz noteiktu adresi raksta vēstules un pastāsta visu dzirdēto un viņai pašai zināmo par laviešiem Anglijā.

Aiviekstes labajā krastā pie ietekas Daugavā, tur, kur caur gravu Aiviekstē ietek Skanstene un tauta to vietu sauc par Vālīti, okupanti pēc kaŗa izveidoja tā saucamo Draudzības parku ar skatu torni, no kuŗa varēja pārredzēt Gostiņus, Pļaviņas, Krievciemu. Tagad šis parks pārplūdināts un no torņa virs ūdens līmeņa spoguļojas tikai smaile. Arī romantiskais Oliņkalns appludināts un pārvērties par nelielu saliņu.

Latvijā baznīcas dzīvi nav izdevies galīgi paralizēt .Draudzes turpina pastāvēt, kaut grūtos apstākļos, un dievkalpojumus baznīcās apmeklē arvien vairāk cilvēku, arī jaunieši. Aglonas slavenajā baznīcā ierodas vienmēr vairāk katoļticīgo no visas Latvijas, pat Krievijas pierobežas. Tāpat arvien vairāk laulību tagad noslēdz garīdznieki, arī bērnus kristī arvien vairāk, tāpat arī jaunieši vairs tā neatraujas no iesvētīšanas baznīcā.

Šāgada sākumā Rīgā visvairāk dzirdētais anekdots sasniedzis arī rietumus. Bastejkalnā uz apledojuša celiņa pakritusi kāda vecāka sieviete. Tuvumā gadījies milicis 'o pamanījis un palīdzējis sievietei piecelties. Sieviete pateikusies par uzmanību un palīdzību. „Nu, bet tagad gan jūs iestāsities partijā?" ieprasījies milicis. „Nē, es partijā nestāšos, jo nenokritu jau uz galvas."

Kaņepe

No bērnu dienām atceros, kad vecā māte u māmuļa piestā grūda kaņepes. Lai dabūtu labāku aromātu un garšu, sēklas vispirms apgrauzdēja. Mums, puikām, šis grauzdējuma aromāts sitās nāsīs un riesa mutē siekalas, bet ar grauzdējuma garšošanu bija jāpaciešas. Tā tas bija manā bērnībā, lauku sētu veselīgos dzīves apstākļos.

Atceros vēlākos gadus, pēc revolūcijas, kaŗa un bēgļu gaitas, kad lielas grūtības bija ar pārtiku. No Krievzemes atgriežoties dzimtenē, vispirms nokļuvu Valkā. Tur satiku kaŗabiedru, kas pacienāja ar sagrūztu kaņepsēklu klucīti. Cik atmiņā palicis, to laikam sauca par „keņepju piku". Cik garšīgs tas bija, īpaši pēc kaŗa laika trūcīgās pārtikas!

Tagad ar izbrīnu lasu ASV „marihuanas paneļa" iebildumus un „kaņepītes" apsūdzību visos iespējamos „pasaules grēkos".

Te gan jāpiezīmē, ka Latvijā mēs pazinām tikai viena veida kaņepju lietošanu — kā sātīgu barības piedevu pie ēdiena. Bet ASV tiek minēti dažādi kaņepju lieto šanas veidi: nabaga „kaņepīte", smalki saberzta un ietīta papīrā, tādā veidā lietota, atzīta par reibinātāju līdzekli.

Marihuanas ievešana īpaši no Āzijas un Afrikas zemēm, ASV apkaŗota, kamēr iedzimtie šajās zemēs to lieto reliģiskām ceremonijām Tā pati „zālīte", kas šeit atzīta par kaitīgu veselībai, iedzimtajiem ir nekaitīga. Par marihuanas iedirbi uz cilvēka veselību atrodami šādi konstatējumi: „Smēķētājiem tā traucējot asinsriti, kaitīgi ietekmē smadzenes un nervu sistēmu; paātrina sirdsdarbību un pamazina ķermeņa temperātūru, dažkārt padarot „sarkanas acis".; kairina ēstgribu. Marihuanas lietotāji bieži paliekot pļāpīgi, nestabili un nevarot kontrolēt savas kustības, reizē kļūstot pļāpīgi un runājot muļķības. Bieži uztraucoties un bez iemesla esot nobažījušies.

Visu to ievērojot, Amerikas Savienotās Valstīs par marihuanas audzēšanu un lietošanu izdoti ļoti stingri noteikumi. Pēc ASV likuma audzēt, turēt pie sevis vai nodot citiem marihuanu ir sodāms noziegums. Par „zālītes' glabāšanu draud 2 līdz 10 gadu cietumsods, otrreiz — 5 līdz 20 gadu, bet trešo — 10 līdz 40 gadu. Bez tam paredzēts naudas sods līdz 20.000 dol. Par „zālītes' pārsūtīšanu — pirmoreiz 6 — 20 g. cietumsods un naudas sods līdz 20.000 dol., otrreiz — 10 — 40 g. un 20.000 dol.

Šis vecais likums oficiāli nav atcelts, kaut gan Minesotā izdotais laikraksts „Minneapolis Tribune" nesen rakstīja, ka marihuanas panelis ieteicis marihuanas lietotājiem un turētājiem sodu samazināt.

Andrejs Leiše

■ Nevis naudas maku, bet ausi kabatzagli „nolaupīja" kādam amerikāņu tūristam Anglijas galvaspilsētas Londona pazemes dzelzceļa stacijā Victoria. Amerikānis bija steidzies palīgā grupai austrāliešu, kuŗi centās atgaiņāties no kabatzagļu bandas, kuŗa nu vēlējās arī amerikāņa naudas maku. Kad viņš atteicās to atdot, viens no uzbrucējiem izvilka mazu kabatnazi, nogrieza amerikānim ausi un ar savu laupījumu ielēca tieši atejošajā vilcienā. Ausi dažas stundas vēlāk atrada kādā citā stacijā un bez sevišķām grūtībām atkal piešuva tās īpašniekam.

Ligo, ligo!

„Guļ kā tāds smecernieks, degunu iedūris spilvenā, bet saule sēd jau uz pakauša," sieva no paša rīta atvēra savas valodas slūžas.

Ko iebilst nebija — latviešu valodas gads!

Laulenes vienreizviens bija skaidrs: draudzes lauku īpašumā līgošana — jābrauc!

„Esmu diezgan izlīgojies un izbrēcies jau šūpulī kā bērns," protestēju.

„Kā vakar ielīgoji gultā, tā nolūzi kā tārpaina sēne," sieva pārmeta.

„Tu esi tas tārps," konstatēju faktu.

„Jā, kuŗam tu katrā laikā vari uzmīt ar kāju," tārps pārmeta.

Pēc šādas izskaidrošanās varējām gatavoties līgošanai.

„Bet nedomā braukt ar visu savu bateriju," tārps atkal pacēla galvu.

„Nē, visu laiku lasīšu tikai dziesmu grāmatu," mierināju.

Izcēlu nerātnās dainas no aizslēdzamā virsvāka un noglabāju savu svētumu automašīnā, lai būtu pie rokas, kad pie Jāņu ugunskura atsiltu dziesmu gars.

Mazdēls, kas iet latviešu skolā, vairākas nerātnās dainas paslepu bija iemācījies jau no galvas un valodu bija apguvis tik labi, ka bija labākais skolnieks latviešu valodā. Saņēma pat atzinības rakstu un naudas balvu.

Kad ieradāmies zaļajā pļavā, sieva atkal nodārdēja: „Neaizmirsti, ka tev ir arī ģimene, rūpējies, lai ar godu tiekam mājā!"

„Bet papardes zieds, arī tas šonakt meklējams..." turējos pie Jāņu nakts tradicijām.

„Tev papardes zieds ir tepat," laulene novilka mani aiz krekla stūŗa sev blakus. „Turies pie zemes, zemnieks esi bijis gandrīz visu mūžu, nekur neaizbēgsi!

„Tu jau pati teici, ka svešu zemi nespēj iemīlēt," atgādināju sievai.

Pie kaimiņu ugunskura draugi jau cilāja skārdenes un pudeles, bet iztukšotās pārmeta tik veikli pāri galvai krūmos, ka prieks bija redzēt. Kāda tukšā pudele pat iekrita mūsu ugunskurā.

„Te jau tāpat kā Vietnamas kaŗalaukā, iesim!" laulene iesaucās un vilka aiz tā paša krekla stūŗa mani atkal nost no svešās zemes.

„Ņemiet savu ugunskuru līdzi," draugi smējās. Bet viņiem bija silti arī bez mūsu uguns.

„Vai esi redzējis viskiju ar bārdu?" draugi jautāja un paskaidroja: „Tas ir tik vecs, ka izaugusi jau gaŗa bārda!

Bārdainais brīnumdzēriens mūs ātri pārvērta spriganos jaunekļos. Arī mūsu sievas bija atplaukušas un vienā balsī sāka dziedāt: „Skaists ir tas jaunīb's laiks!"

„Dzirdi, ko viņas saka — iesim paši tam pretī" dzīves sievas turpināja: „Tas nenāks, nenāks vairs..."

„Nu, kad nenāks vairs, tad iesim paši tam pretī' dzīves izstumtie aicināja. „Mums šonakt jāuzmeklē papardes zieds!"

Jāņu nakti nezināju,
Līgo, līgo,
Kuŗa sieva, kuŗa meita,
Līgo!

Mums skanēja braši.

„Sievas vai meitas?" kāds pārtrauca dziesmu, durdams ar pirkstu tumsā.

„Vai Jāņu naktī nav vienalga, grābs tik ciet!" atsaucās cits.

Nogrābām.

Kad cieši apskāvušies atvedām nogrābtās ugunskura gaismā, redzējām, ka tām bija ne vien gaŗi mati, bet arī — bārda...

Līgojām visi — ar un bez bārdām, jaunie un vecie. Aiz mums nepaliks tukšums!

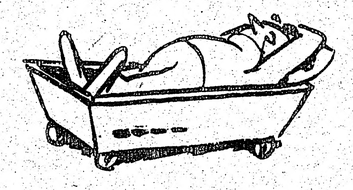

Pēc tam gulēju kā nomiris.

Jukums Jekums

Kas vēlas kļūt lepns īstas Reinas pils īpašnieks, var griezties pie japāņu tirdzniecības nama Takašimajas Tokio. „Vācu nedēļas" ietvaros šis tirdzniecības nams piedāvā pirkšanai trīs Rietumvācijas pilis: Reinšteinas pili iepretim Asmanhauzenai par 600 milj. jenu (ap 2 milj. dol.), Butenheimas pili dienvidaustrumu Oberfrankijā par 90 milj. jenu (ap 300 tūkst. dol.) un Libenekas pili virs Obersprejas par 40 milj. jenu (ap 130 tūkst. dol.). Šīs pilis , pēc Vācu pilju apvienības Braubachā informācijas, jau gadiem ilgi nodotas pārdošanai, bet nav guvušas interesentus; japāņi tomēr izrādījuši visai lielu interesi par šo „plauktu preci".

Uz redzēšanos Riga dimd nometnē

Saulainē drīz atskanēs simtiem latviešu gaidu un skautu balsis, visiem dziedot: „Ejam visi mēs uz Rīgu, Rīgā laba dzīvošana.". Nometnes dziesma pēc gaidu un skautu paražas atskanēs, ejot un nākot no nodarbībām, peldēšanās, ugunskura.

Jau sestdienas rītā, 1. jūlijā, nometņotāji ieradīsies Saulainē. Diena paies nometnes iekārtošanā, lai 2. jūlijā, nometni atklājot, viss būtu kārtībā. Svētdien, 2. jūlijā, plkst. 9.45 Amerikas latviešu draudžu apvienības jaunatnes nozares vadītājs māc. I. Gaide vadīs dievkalpojumu. Plkst. 11, nometni atklājot, pirmo reizi karogu mastos uzvīsies mūsu karogi. Vakarā plkst. 8.30 pirmo lielo ugunskuru vadīs A. Freibergs.

Nedēļas dienas paies dažādās nodarbībās un izdarībās, dodot iespēju nometņotājiem iepazīties un sadraudzēties. Kopus no dažādām pilsētām apvienos vienā pulciņā, lai nebūtu kopā tikai mājinieki vien. Nometnē solījuši ierasties un pavadīt nedēļas nogali arī cittautu gaidas un skauti. Līdz šim zināms, ka būs lietuviešu skauti un ungāru gaidas un skauti.

Nometnē darbosies Toronto latviešu kreditsabiedrība „Rīga dimd" nodaļa, kas veiks visus kārtējos bankas naudas darījumus — mainīs valūtu, čekus, pārdos naudas pārvedumus, kārtos visus naudas darījumus sakarā ar „Rīga dimd" un pieņems pieprasījumus aizdevumiem.

Nometnes laikā varēs iegādāties „Rīga dimd" piemiņlietas. Nometnes pastu vedīs uz Bramptonu katru dienu, kur to apzīmogos ar īpašu „Rīga dimd" pasta zīmogu. Lielās nometnes pasta adrese un tālrunis ir: Latvian Boy Scout un Girl Guide Jamborie, c/o Happy Valley Camp Saulaine, Utopia, Ontario. Tālrunis — 705 424-1118.

Rīga dimd nometnes gaitas beigsies ar lielo ugunskuru sestdien, 8. jūlijā, ko vadīs Zigrīda Gaujeniece no Ņujorkas; nometnes oficiālā slēgšana svētdien, 9. jūlijā, plkst. 2 pēc pusd. ar parādi un balvu izdalīšanu.

Nometnē viesi gaidīti katru dienu, sevišķi nedēļas nogalēs, kad notiek lielie ugunskuri un īpašas viesiem domātas nodarbības. Nometnes vadība aicina ikkatru latvieti apmeklēt šo lielo jubilejas nometni, lai noskatītos, kā mūsu jaunatne dzīvo latviskā vidē pie dabas.

Būs sabraukuši galdas un skauti ne tikai no Kanadas un ASV, bet arī no Austrālijas. Būs neaizmirstams skats, kad karogu laukumā pulcēsies simtiem latviešu gaidu un skautu savos formas tērpos, dziedās latviešu mēlē un uzvilks savas tēvzemes karogu, lai tas brīvi plīvotu trimdas vējos. Aicinām ikvienu izstaigāt nometnes takas un vērot, kā jaunatne iekārtojusi savu apmešanos dabā — tur uzcelti pavardi, sasieti galdi un soli— viss no mežā atrodamiem materiāliem, bez naglām un kaltiem. Aicinām ikvienu nākt palīgā Rīgu dimdināt un kopīgi ar mums dziedāt: „Ejam visi nu uz Rīgu, Rīgā laba dzīvošana . . ." Uz redzēšanos Saulainē no 1. līdz 9. jūlijam gaidu un skautu jubilejas nometnē!

Baiba Šmita - Kalēja

Jauns gaisa piesārņošanas kontroles izgudrojums.

Lietojiet to.

DOMĀJIET PAR ONTARIO SKAISTUMU.

Environment Ontario.

Hon. James A. C. Auld, Minister.
Everett Biggs, Deputy Minister.

RELIĢISKĀ DZĪVE

Archibīskapa un Baznīcas virsvaldes aicinājums

VISIEM LATVIJAS EV. - LUT. BAZNĪCAS DRAUDŽU LOCEKĻIEM TRIMDĀ

Kopš esam sākuši veidot latviešu draudzes svešumā, mūsu Baznīcas virsvalde nav rīkojusi nevienu ziedojumu vākšanas akciju kopbaznīcas mērķu sekmēšanai.

Visus daudzos svešumā pavadītos gadus mūsu baznīcas augstākā pārvaldes iestāde, Baznīcas virsvalde, saimniekojusi ar līdzekļiem, kas budžeta gadam bijuši līdzīgi vidēji lielas amerikāņu luterāņu draudzes mācītāja gada algai. Kopš 1965. g. 80 proc. no Baznīcas virsvaldes līdzekļiem devusi Latviešu ev.-ut. draudžu apvienība Amerikā un tikai 20 proc. — draudzes citās zemēs.

Baznīcas virsvalde ir atzinusi, ka ar tik ierobežotiem līdzekļiem tā turpmāk vairs nevarēs veikt visus uzdevumus, kas būtu jāveic, lai mēs pastāvētu kā vienota baznīca, lai mēs atvairītu asimilācijas draudus un lai veiktu to misiju, ko mums uzliek Kristus un likteņa kopība ar mūsu tautu tēvzemē.

Domājot par šiem nākotnē veicamiem uzdevumiem, vispirms jānorāda uz nepieciešamību sagatavot mācītājus latviešu draudžu garīgās aprūpes darbam. Šis pienākums jāveic jau tuvāko gadu laikā, jo vairums mācītāju, kas līdz šim kalpoja latviešu draudzēs, jau sasnieguši tik lielu gadu skaitu, ka tiem jāsāk domāt par aiziešanu pelnītā atpūtā. Latviešu jauniešu skaits, kas studē teoloģiju, pašreiz ir ļoti mazs. Tādā kārtā var rasties stāvoklis, ka mums būs draudzes un baznīcas, bet nebūs rūpīgi sagatavotu mācītāju ar pietiekamu teoloģisku izglītību. Bez šādiem mācītājiem baznīca ātri var pārvērsties par sekti. Lai to novērstu, Baznīcas virsvalde savā plenārsēdē no š. g. 14. līdz 16. aprīlim Toronto nolēma veikt priekšdarbus teoloģiskā semināra izveidošanai un materiāli atbalstīt latviešu jauniešu teoloģijas studijas, lai tiem nebūtu jāprasa pabalsts no citām baznīcām, ar to uzņemoties pienākumu pēc studiju beigšanas kalpot šīm baznīcām cittautiešu draudzēs.

Mūsu noorganizētais teoloģijas seminārs darbotos lielāko tiesu neklātienes ceļā. Vasarās apmēram 3 mēnešu ilgā periodā studenti pulcētos ik dienas nodarbībām studijām, meditācijai un praktiskiem vingrinājumiem bijušo Latvijas universitātes teoloģijas fakultātes mācības spēku un šejienes universitātē strādājošo jaunākās paaudzes latviešu teologu — profesoru vadībā. Seminārā mācītāju darbam varētu sagatavoties arī tie latvieši, kam ir pietiekama iepriekšējā izglītība, kas jau pusmūža gados, bet vēlas kalpot Kristum un viņa baznīcai. Baznīcai būs jādod materiāls atbalsts arī šī semināra audzēkņiem laikā, kad tie apmeklēs lekcijas vasaras mēnešos, īpaši tad, ja tie būs ģimenes cilvēki. Šis paskaidrojums minēts tādēļ, lai draudžu locekļi saprastu stāvokļa nopietnību. Atcerēsimies Dieva priekšā aizsauktā arhibīskapa Teodora Grīnberga vārdus: „Ienaidnieki grib mūs iznīcināt, draugi grib mūs asimilēt, bet mēs paši gribam palikt latvieši."

Starp nākotnē veicamiem uzdevumiem mums jāpatur prātā labu mācības grāmatu sagāde latviešu valodā ticības mācībai latviešu skolās un svētdienas skolās. Mūsu līdz šim izdotās grāmatas satura ziņā ir labas un teicamas, bet ārējā apdarē, īpaši ilustrācijās, varētu vēl daudz darīt, ja būtu pietiekami līdzekļu, piemēram, labu krāsainu ilustrāciju sagatavošanai. Mums būs tu vajadzīgas kulta grāmatas. Mēs tačū vēlamies, lai arī turpmāk iznāk Baznīcas Kalendārs (pēdējos gados tā izdošana prasa piemaksu), Ceļa Biedrs un citi izdevumi, ko lasa mūsu draudžu locekļi.

Šo iemeslu dēļ Baznīcas virsvalde vēlas atklāti paskaidrot, ka kopš 1968. gada vienīgais ienākuma avots, kas devis Virsvaldei iespēju atbalstīt mācības līdzekļu sagādi, ir jaunais Dziesmu grāmatas izdevums. No pārdotām dziesmu grāmatām gūtie ienākumi ir bloķētas summas — mācības un kulta grāmatu sagādei, ko izlietos jau tuvāko gadu laikā, ja neradīsies jauni ienākuma avoti.

Baznīcas virsvalde savā plenārsēdē atzina, ka nākotnē var rasties stāvoklis, ka mūsu kopbaznīcai pašai jāatbalsta mazākās draudzes, kas nonākušas materiālās grūtībās. Šāds stāvoklis jau tuvāko gadu laikā var rasties dažās Dienvidamerikas un Eiropas draudzēs, kuras līdz šim atbalstījusi Luterāņu pasaules apvienība. Mūsu baznīca nedrīkst pieļaut, ka šo draudžu darbs apstātos bez atbalsta, ko draudzes saņēmušas no cittautiešiem. Pašreiz, diemžēl, Virvaldei nav līdzekļu šādam atbalstam.

Kaut arī mūs šķir lieli attālumi, mēs tomēr domājam arī par kristiešu draudzēm un Kristus evaņģelija sludinātājiem mūsu tēvzemē Latvijā. Iespēju robežās esam centušies tur saviem ticības brāļiem palīdzēt. Mēs ceram, ka ar Dieva palīgu šīs iespējas reiz paplašināsies. Varbūt reiz varēsim ielikt izdauzītos logus vai salabot jumtu kādam dievnamam, ko draudzes vēl lieto, bet ko drīz, varbūt, izsludinās par nepiemērotu publiskām sanāksmēm — laujot dievnamam pārvērsties drupu kaudzē!

Būtu jāmin vēl citas baznīcas vajadzības — neliela pabalsta sniegšana mācītājiem, kas dzīvo no ļoti pieticīgā vecuma pabalsta; nedrīkstam arī aizmirst, ka baznīcai jāsagatavo dažādi svarīgi iesniegumi eukumēniskām un starptautiskām baznīcu organizācijām — piemēram, sakarā ar varbūtējo Eiropas drošības konferenci (pie tam Bazn. virsvaldei un archibīskapam nav pat algota kancelejas izpalīga) un t. t.

Ievērojot iepriekš norādītās vajadzības — Baznīcas virsvalde nolēma rīkot vienreizēju ziedojumu vākšanas akciju visās latviešu ev.-lut. draudzēs trimdā, aicinot visus draudžu locekļus ziedot Baznīcas Rītdienas Fondam — un sagaidot, ka katrs iesvētītais draudzes loceklis ziedos vismaz tik lielu summu, kas atbilst viņa izpeļņai vienas dienas apmērā.

Baznīcas virsvalde ieskata, ka divdesmit septiņu gadu laikā, ko esam pavadījuši svešumā, tai ir morāliskas tiesības un pienākums griezties pie draudžu locekļiem ar šādu aicinājumu.

Protams, ka lielāki ziedojumi vai testamentāri novēlējumi tiks saņemti ar pateicību.

Ziedojumi Baznīcas Rītdienas Fondam nododami caur draudzēm un mācītājiem, kas pret tiem izsniedz kvītis un ik pa trim mēnešiem norēķinās ar Baznīcas virsvaldes kasieri V. Gobiņu. Ienākušie ziedojumi glabāsies speciālā kontā, un to līdzekļi tiks izlietoti tikai aicinājumā minētajām vajadzībām.

Ziedojumu vākšanas akciju draudzes lūgtas izdarīt līdz 1973. gada 1. maijam, apzinot un paskubinot visus draudžu locekļus un iespēju robežās arī pārējos tautiešus un organizācijas, kas atzīst, ka mūsu baznīca veic svētīgu un nozīmīgu sūtību svešumā.

Virsvaldes plēnārsēdē archibīskaps A. Lūsis teica: „Ja mazas draudzes savu dievnamu celšanai saziedo simts un vairāk tūkstošus dolaru, tad mums tiešām būtu jākaunās, ja mēs — visu zemju robežās izkaisītās draudzes — savai lielajai baznīcai un tās rītdienai nevarētu saziedot vismaz divi simti tūkstošu dolaru." Šo summu Baznīcas virsvalde nolēma uzskatīt par sasniedzamo minimu.

Tāpēc Baznīcas virsvalde aicina visus mācītājus, draudžu padomes, dāmu komitejas un citus draudzes institūtus pielikt visas pūles ziedojumu akcijas iedzīvināšanai un īstenošanai mūsu baznīcas nākotnei. Dievs lai mums dod atsaucīgas sirdis šī uzdevuma veikšanai.

„Kam bija daudz, netapa bagāts; kam bija maz — netapa nabags.

Ikviens lai dara, kā tas savā sirdī apņēmies, ne smagu sirdi vai piespiests — jo priecīgu devēju Dievs mīļo.

Un Dievs jums var bagātīgi dot visādu žēlastību, ka jums arvien ir pilnīga iztikšana un vēl pietiekami paliek pāri labiem darbiem." (Pāvila 2. vēst. korintiešiem 9 7 — 8)

Visiem Dieva palīgu novēlot.

Archibīskaps un Baznīcas virsvalde

Jēzus šodien pārveido cilvēkus

3.

Melburnas pilsētā, Austrālijā, sanāca Kristīgo censoņu 33. pasaules kongress. Kādi 1600 jauni cilvēki, noskūti, safrizēti, pieklājīgi ģērbušies, no kādām 75 zemēm pasaulē, ieskaitot Austrumvāciju, maršēja pa Melburnas ielām un izdalīja svēto rakstu daļas ielu malās stāvošajiem skatītājiem.

Ko Jēzus dara šodien? Jēzus maršē Melburnā kopā ar kristīgiem censoņiem! Šī pasaule pieder Jēzum, jo Viņš atdeva savu dzīvību par šo pasauli. Mēs nevaram ietilpināt Jēzu ticības apliecības locekļos. Mēs nevaram viņam uzģērbt rabīnu melnos svārkus. Mēs nevaram ieslēgt Viņu mūsu dievnamu četros mūros, lai Viņš gaida uz mums no svētdienas līdz nākošai svētdienai. Jēzus ir dzīvs un pārstaigā šo pasauli. Kur Viņš iegriežas, tur kaut kas notiek.

JĀNIS KRISTĪTĀJS

Jāņa Kristītāja piemiņai veltīta diena 24. jūnijā pārējo kristīgo svētku starpā mūsu tautā nekad nav ieņēmusi īsti redzamu vietu; pagāniskie Jāņi resp. Līgo svētki to ir nomākuši. Līdz ar to arī Jāņa Kristītāja personai nav ierādīta tā vieta, kas tai īstenībā pienāktos.

Saskaņā ar evaņģelija stāstījumu, Jānis Kristītājs zināmā mērā uzskatāms par laipu no vecā uz jauno — kristīgo — laikmetu. Viņš ir „saucēja balss", ceļa sagatavotājs Kristum. Jau sen pirms citiem sava laika biedriem viņš Kristū saredz gaidīto pasaules Pestītāju. Dzirdot par Kristus sludināto mīlestības un pestīšanas - piedošanas mācību, dažu brīdi viņu sāk mocīt šaubas, un viņš pat no cietuma vēl sūta pie Jēzus un liek jautāt: „Vai tu esi tas, kam bija nākt, jeb mums jāgaida cits?" — bet vienā ziņā viņam ar Kristu raksturi un stāja pilnīgi vienādi. Ne viens, ne otrs pat nāves draudu priekšā nebīstas apliecināt savus uzskatus un pārliecību. Un abi par to samaksā ar dzīvību.

Krāšņajā vasaras saulgriežu laikā mums lāga negribas domāt par askētiskā Jāņa Kristītāja paskarbo un šķietami drūmo personību. Bet tieši mūsu bezprincipu laikos būtu nozīmīgi pieminēt vīru, kas — runājot Kristus vārdiem — nebija „niedre, ko vējš mētā šurpu turpu.." **Arturs Voitkus**

Mārcis Sala.

Bēda

Kā pelēka lietus diena
ciemos bēda atnākusi.
Savos skumjos valgos
mani satinusi.

Manu prieku, manu rosmi
tā ir pajēmusi.
Visas manas dienas
kā lietus pielijušas.

Bēdu sitēm sasaistītām
tomēr apkārt lūkojos;
man kā gaismas stariņš mazs
spoži izplaukst ticība.

Viss kas notiek dzīves ceļā,
sen jau bijis Dieva ziņā.
Viņam ticēt, nevis izprast,
Bēdu smagums vieglosies.

Ticībā pie Dieva palikt,
tad jau atkal saule lēks;
Dievs kad skumjos valgus raisīs,
Ticīb's gaisma bēdas kliedēs.

LŪDZU KLAUSIETIES
Toronto Latviešu misijas raidījumu 17. gadagājumā
radio
BRĪDIS AR DIEVU
katru svētdienu, no pl. 9 — 9.30
Niagaras WHLD raidītājs (vilnis 1270)
Informācija — tālr. Toronto 261-4218.
Adrese: 106 Dorset Rd.
Scarboro, Ont. A. Lakšmanis

Archibīskaps A. Lūsis, 5 Valleymede Rd., Toronto 3, Ont., tālr. 767-2310. Sv. Jāņa draudze, tālr. 921-8327, 200 Balmoral Av.

Jūnijā dievkalpojumi dievnamā notiks katru svētdienu parastā laikā, pl. 11 rītā.

2. jūlijā dievnamā dievkalpojums nenotiks, bet būs lielās skautu un gaidu jubilejas nometnes „Rīga dimd" dievkalpojums Saulainē. Dievkalpojumu noturēs LELDAA's jaunatnes nozares vadītājs Ivārs Gaide no Klīvlendas. Archibīskaps A. Lūsis 2. jūlijā vadīs dievkalpojumu rietumkrasta dziesmu svētkos Vankuverā.

Sākot ar 9. jūliju līdz augusta mēneša beigām visi dievkalpojumi notiks katru svētdienu Saulainē pl. 10.30 rītā un dievnamā pl. 6 vak. Abus dievkalpojumus vadīs māc. J. Mednis.

Māc. A. Čops, 38 Balaby Cr., Don Mills, tālr. 449-4067; Sv. Andreja draudze, tālr. 924-1563, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto 9.

Svētdien, 25. jūn., kristīgu jauniešu saieta sākums. Dievkalpojums pl. 9 vakarā Sidrabenē.

2. jūlijā pl. 3 pēcp dievkalpojums Andreja baznīcā.

9. jūlijā bērnu nometnes atklāšana Sidrabenē. Dievkalpojums pl. 5 pēcp.

16. jūlijā pl. 11 dievkalpojums Sidrabenē, pl. 3 pēcp. Andreja baznīcā.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr., Toronto 16, tel. 757-2739. Toronto Austrumu ev.-lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Avenue.

25. jūn. pl. 11 dievkalpojums Tālavā.

MONTREĀLA

Māc. A. Voitkus, 3438 Rosedale Ave., Montreal 28, P.Q. Tel. HU 9-3224. Montrealas latviešu ev.-lut. Trisvienības draudze Sv. Jāņa baznīcā, 4345 Marcil Ave.

25. jūnijā pl. 11.00 priekšpusdienā Jāņa Kristītāja dienas dievkalpojums Tērvetē (kopā ar Pāvila dr.)

2. jūlijā dievkalpojuma nebūs.

9. jūlijā pl. 11.00 priekšpusdienā Tērvetē bērnu vasaras nometnes atklāšanas dievkalpojums.

9. jūlijā pl. 1.30 pēcp. dievkalpojums baznīcā.

16. jūlijā dievkalpojuma Montrealā nenotiks; bērnu vasaras nometnē Tērvetē dievkalpojums pl. 11.00 priekšp. — māc. E. Ķerģis.

23. jūlijā pl. 11.00 priekšp. dievkalpojums Tērvetē (nometnē), pl. 7.00 vakarā dievkalpojums baznīcā Montrealā.

30. jūlijā pl. 11.00 priekšp. dievkalpojums nometnē (Tērvetē); dievkalpojuma Montrealā nav.

OTAVA

Māc. E. Lange, 364 Pleasant Pk. Rd.; tel. 733-3966, Otavas latv. ev.-lut. Miera draudze Sv. Pētera lut. baznīcā, 400 Sparks ielā.

25. jūnijā pl. 5 dievkalpojums.

2. jūlijā dievkalp. nenotiek.

9. jūlijā dievkalp. „Sprīdīšos" pl. 11,15. Dziesmu lapiņas. Lietainā laikā pl. 8 vak. baznīcā.

HAMILTONA

Hamiltonas latviešu ev.-lut. Kristus draudze, 18 Victoria Avenue South.

25. jūnijā plkst. 5.00 pēcp. dievkalpojums.

Pārskats par 1971. gada dzeju

(Pārnesums no 3. lpp.)

skverkšķi (73,), ķirķins (28) un tā joprojām. Atskaņām un ritmam Tomsons, daudz nedomājot, ziedo gan normālo vārdu seku teikumā, gan sakropļo vārdu pareizās formas, līdz ar to arī viņš „licetia poetica" izlieto pārāk neatbildīgi.

Atzīmējams, ka Tomsons ar pavisam retiem izņēmumiem dzejo klasiskajos, vienmērīgi ritmiskajos pantmēros, dažādās klasiskās strofās un ar atskaņām. Pret to, saprotams, principā nav ko iebilst.

*

Karina Eglīte-Bērziņa ir trešā dzejniece, kas izdevusi pilnu 30 gadu laikā rakstītus dzejoļus. Viņas krājums Sirds atšķiras no abiem iepriekš minētajiem jau ar to, ka tajā nemaz nesastopam mūsu tautas pārdzīvoto vēsturisko satricinājumu atblāzmas. Eglītes-Bērziņas pārdzīvojumu loks ir strikti personīgs, vienīgi pret savu pašas „es" vērsts. Līdz ar to nav jūtams, ka dzejoļi radušies 30 gadu ilgā laikā — to uzzinām tikai pēc tilullapā minētajiem gadu skaitļiem. Eglītes-Bērziņas dzejas centrā ir mīlestības romantika, sapņi, ilgas pēc laimes, vilšanās un skumjas, vientulība. Prāts un sirds dzejniecei šķiet nesavienojami pretstati, pie kam visas viņas simpatija pieder sirdij.

Tīri liriskā stīga Eglītei-Bērziņai spēcīgāka nekā abiem iepriekš apskatītajiem dzejniekiem, arī dzejoļu formā viņa mazāk sevi iegrožo: vairums viņas dzejoļu rakstīti brīvajos pantos. Tomēr tematikas strikti personīgais šaurums, kā arī tas, ka dzejniecei ne vienmēr izdevies pārdzīvojumu iekausēt dzejolī tik pilnīgi, kā ir izjūta — nevienu vārdu vairs nedrīkst grozīt — rada iespaidu, ka daži dzejolis nav gluži noapaļots un pabeigts. Visvairāk tas jūtams mīlestības dzejoļos.

Arī Eglītei-Bērziņai ir dažas valodas „īpatības". Tā dzejniece gandrīz konsekventi lieto galotni i verbos, kur tas nemaz nav vajadzīgs — tas zīmējas uz indikātīva un imperātīva II viensk. personu, piem.: tini to viegli ... skrieni, mana pelēkā doma ... Ļauj, lai ..., Tveri mani ..., tu lieni, eji u.t.t. Visumā šis krājums itin simpatisks.

*

Pagājušā gada maijā iznāca neliela Nikolaja Kalniņa dzejoļu izlase Tēvzeme — draugu dāvinājums autora 60. dzimšanas dienā. Te ietverti tikai tādi dzejoļi, kuŗu tematika atbilst šim nosaukumam. Plašākā un interesantākā nodaļa krājumā ir pati pirmā, par kuŗas saturu liecina jau dzejoļu virsraksti, piem.: Spīļu arkls, Ganu ciba, Sulu krūze, Strazdu būrīši, Linu mārki, Kartupeļu rakšana, Krējuma ķērne un tā joprojām.

Nikolajs Kalniņš vairāk pazīstams kā prozists, un prozā viņš ir tipisks reālists. Arī šie viņa dzejoļi nav lirika, bet dzejas formā ietverts „tēlojums", „apraksts", „žanra aina". Ir jāapbrīno autora spējas atcerēties un apdzejot vissīkākās detaļās agrāko laiku Latvijas lauku sētu, tāpat lauku darbus un senos darba rīkus. Vispār šādu „žanra dzeju" trimdā pārstāv vienīgi N. Kalniņš.

Pārējos Tēvzemes dzejoļos tematika parastāka, un tajos dominē apcere, piedzīvotā un redzētā vērtējums.

Arī N. Kalniņš dzejo tradicionālajās formās, visvairāk četrrindās ar rēgulārām atskaņām rindu galos un ieturot vienmērīgu ritmu. Šī mazliet senlaicīgā dzejas forma šķiet visai piemērota taisni Tēvzemes pirmās nodaļas dzejoļiem: tā atbilst agrāko laiku dzīves stabilitātei un piešķir arī seno darba rīku un senās lauku sētas dažādo darbu tēlojumiem tīri stilistisku senlaicīgu nokrāsu.

o

Pagājušā gada tīrās lirikas laukā centrālā vietā ir Zenta Liepa ar savu jaunāko dzejoļu krājumu Mazā zeme. Liepa ir emociju dzejniece, spilgta romantikā virziena pārstāve. Viņas romantisma būtiskākā pazīme ir neparasti kāpināts sapņainums, apzināta un pilnīga izslēgšanās no reālās īstenības un aiziešana „saldā sapņu pasaulē", kā teikusi Aspazija kādā savā dzejolī. Vienīgi sapnī, iztēlē Zenta Liepa jūtas „mājās": Es atvēru durvis / Un vēl nomodā esot / iegāju sapnī /.../ Te esi tu mājās (10.)

Šī sapņu pasaule Zentas Liepas dzejā ir cieši saistīta ar zaudēto dzimteni — mazo zemi Latviju. Tomēr tā nav reālā Latvija, ko apdzejo Liepa, tā nav pat atmiņu Latvija, bet gan dzejnieces dzīvajā iztēlē romantiski kāpināta un pilnīgi pārveidota ilgu un sapņu zeme ārpus katra laika un telpas. Šī sapņu zeme Zentas Liepas dzejā ir ārkārtīgi gaiša, klusa un maiga. Viss te mirdz un laistās sudrabā, rīta blāzmas staros, ūdeņu atspulgos, rasā, mēness spīdumā, zvaigžņu un sniegpārslu dzirkstīs; putni te lido viegliem spārniem, koki, puķes un krūmi ir ziedu un smaržu pilni. No visām krāsām Mazajā zemē dominē viegli, gaiši pasteļtoņi, un visi dvēseles pārdzīvojumi te ir klusināti: vai nu tās ir liegas sēras un ilgas, vai klusa, gaiša laimes izjūta. Nav te ne skaļāku vārdu, ne arī asāku, kaislāku jūtu uzbangojumu.

Zīmīgi, ka daudz variantos Mazajā zemē parādās vārds „šūpoties", tāpat tādi priekšstati kā ūdeņi, viļņi, laivas, kas jo vairāk izceļ Z. Liepas dzejas sapņaino raksturu, tie palīdz iežūžoties tai sapņu pasaulē, kuŗā pazūd īstenība.

Šī nereālā sapņu pasaule, kas tomēr Z. Liepas dzejā pastāv un simbolizē Latviju, ir kļuvusi dzejniecei par sava veida svētumu, ko trimdinieks ne tikai nevar, bet arī nedrīkst aizmirst ne brīdi. Tādēļ arī nevienam svešzemes skaistumam, lai cik krāšņs tas būtu, dzejnieces dvēsele, viņas liriskais es, nekad neuzdrošinās atvērties pilnīgi un līdz galam: „mazā zeme" vienmēr uznirst apziņā, un vienīgi tās skaistumam dzejniece atkal un atkal apliecina mūžīgu uzticību un mīlestību.

Ar Zentas Liepas dzejoļu sapņainību labi saderas šo dzejoļu lēnais, līganais ritms, ko dzejniece panāk ar daudziem atkārtojumiem un arī, ļoti bagātīgi apvijot spilgtiem apzīmējumiem un papildinājumiem. To ir tik daudz, ka iztēles ainu krāšņums un epitetu sablīvējums šur tur liekas mazliet pārmērīgs.

Strofu iekārtojums un dzejoļu ritms Mazajā zemē brīvs, t.i. ļoti dažāds. Atskaņas atmestas; valoda perfekta.

Zenta Liepa ir ļoti iemīļota dzejniece it visiem tiem, kam mūslaiku dzejas radikālākais virzīens ir svešs un grūtāk saprotams, bet kas dzejā meklē maigu sapņainību, romantiskas ilgas, harmonisku skaistumu un izslēgšanos no reālās dzīves nemiera, saspīlējumiem, sajukuma un spalgajiem trokšņiem.

*

Beidzot īsi jāpieskaŗas mūsu visjaunākajai dzejnieku audzei. Pagājušajā gadā ar Imantas apgāda mazajām dzejoļu grāmatiņām atklātības priekšā stājušies veseli seši jauni dzejas talanti. Izņemot Juri Kronbergu, kas jau 1970. g. bija publicējis nedaudz savu dzejoļu uz salokāmas loksnes, pārējie dzejnieki krājumos publicējušies pirmoreiz.

Juris Kronbergs krājumā Iesnas ir galvenokārt domu un ideju dzejnieks. Viņš asi vēršas visvairāk pret dažādām politiskām nebūšanām un netaisnībām, neieredz arī mūslaiku tehnikas pārņemo dzīvi un tās izraisīto tukšumu cilvēkos. Paradoksālā kārtā tomēr viss tas, kas Kronbergu kaitina un sāpina, viņu visvairāk ierosina dzejot!

Kronbergam ir arī patika tīri formāli rotaļāties ar ritmiem un valodas skaņām, pat gluži abstraktām, no vārda nozīmes izolētām. Dzejniekam patīk arī pārsteigt ar neparastiem salīdzinājumiem, negaidītiem dzejas priekšstatiem. Dažreiz tie ir asprātīgi un zīmīgi, bet dažreiz arī šķiet it kā tīšu prātu meklēti, nevis radušies dabiskā iztēlē. Īpatnējo skaņu efektu dēļ liekas, ka daudzi Kronberga dzejoļi vairāk piemēroti dziedamam priekšnesumam nekā lasījumam klusībā.

Juris Mazutis krājumā Ceļojumi ir neskaidrāks par Kronbergu. Piedzīvotais un pārdzīvotais viņa dzejā mutuļaini drūzmējas cits aiz cita, daudz kas nav vēl īsti atraisījies no konkrētā notikuma, nav izsijājies un attīrījies no liekā, tāpēc visumā dzejoļi liekas drusku daudzvārdīgi. Mazutim ir arī tieksme uz liroepiku, uz gaŗāku vēstījumu, to derētu izkopt. Teikumos daudz salikteņu un divdabju, kas stilu sarežģī, dara smagnēju, pagrūti uztveŗamu un pārdzīvojamu. Tomēr vietām gadās tīri labi noskaņotas rindas, tāds ir arī kaut vai krājuma pēdējais dzejolis ar tautasdziesmu motīvu variācijām.

Lidija Dombrovska-Larsena krājumā Ar medus zobenu parādās kā izteikta liriķe. Vairums viņas dzejoļu sacerēti impresionistiskā stilā. Atsevišķie, it kā savstarpēji maz saistītie, tomēr spilgti skicētie dzejas priekšstati un ainas, tāpat dzīvais, ašais stils viegli izraisa emocionālas noskaņas un uzbuŗ it kā caurspīdīgām krāsām pilnu gaisotni — it sevišķi tas tā ir Larsenas īsākos dzejoļos.

Margita Gūtmane krājumā Ēnu spēles arī ir liriķe, bet ar tieksmi pasauli, dzīvi un savu esmi tvert un pārdzīvot vairāk filozofiskā plāksnē. It sevišķi viņu saista laika tecējuma mistērija, kur tagadne, pagātne un nākotne reizēm it kā saplūst, to robežas izjūk, mirklis un bezgalība kļūst it kā viens, jo sākums un gals ieslēdzas viens otrā: „mirklis sevi / nenes vairs beigas". Šī doma liek atcerēties Raini, kam arī gals un sākums ietveŗas viens otrā.

Arī telpas robežas Gūtmanes dzejā ir nenoteiktas un kustīgas; brīžam tās atkāpjas un zūd, brīžam pienāk tuvu. Tāpat pašas esme ir mikla, kuŗu minot drūzmējas simtiem jautājumu: „vai esmu nakts / vai tikai vakars / vai atbalss tava / vai lapas glāsts" un citur: „vai tā bija skaņa?/ vai tā bija ēna?/ vai es?" Pašas esmi dzejniece vairākkārt salīdzina ar ēnu: „es esmu (...) kāda līgana ēna / kas neprasīja / būt." Šī ēna saskaŗas te ar bezlaika mūžību, te ar mūžīgu neesmi. Dzīve ir spēle.

Ausma Jaunzeme ir ļoti ražīga dzejniece, daudz publicējusies periodikā, piedalījusies rakstnieku cēlienos, Dzejoļu viņai, acīm redzot, ļoti daudz. Savā pirmajā dzejoļu krājumā Rīta eņģelis dzejniece ne visai laimīgi izvēlējusies lielākoties dzejoļus ar pseudoreliģisku tematiku, kur bībliski motīvi un tēli pretstatīti pasaules tumsai, cilvēku ļaunumam, nežēlībai, naidam. Cēlais eņģeļa tēls ar tādu kā neīstu patosu un pārākuma apziņu vēršas pret visādām pasaules nelādzībām un nelietībām, nosoda tās, aicina cilvēkus mosties ... Arī nodaļā Mīlestība un meklēšana Jaunzemes liriskais es identificējas ar kādu pārāku, no ikdienas laudīm atšķirīgu un cēlāku būti. — Liekas, ka dzejniece šos dzejoļus rakstījusi ļoti ātri un impulsīvi. Varbūt tādēļ šur tur palikuši arī negludumi teikumos, nepareizības vārdu gramatiskajās formās ... Lai kā — liekas, ka Rīta eņģelis nerāda vispusīgo, rosīgo un ražīgo autori gluži pareizā gaismā.

Dīna Rauna, spriežot pēc krājuma Pusnakts negātīvi, liekas apbalvota ar itin skaidri saklausāmu dzejnieces stīgu. Viņas sacerējumos manāms ļoti konkrēts un spilgts sevis pašas pārdzīvojums, pie tam liekas, ka dzejniece savu dzīvo es izjūt ļoti organiski un totāli, it kā ar visiem jutekļiem reizē un izjūt to kā noslēpumu, kas vēl jāatmin, jāsatausta: „Uzmini mīklu, / atrodi īsto / dzīvo / es!" Raunas dzejā ir kaut kas no senām burvju zintīm un slepenās māģijas izdarībām. Krājuma pēdējie dzejoļi norāda, ka Raunai nav sveša arī ironijas stīga.

Raunas epiteti, salīdzinājumi, dzejas priekšstati bieži ir īpatnēji, līdz ar to tiešām svaigi. Itin veikli viņa prot arī izmantot valodas skaņas māksliniecisko nolūkos.

Bez šaubām — gan Dīnai Raunai, gan visiem pārējiem jaunajiem dzejniekiem ir gatavāki un mazāk gatavi dzejoļi. Taču ļoti iepriecina tas, ka arī mūsu jaunajā paaudzē ir interese par dzeju un ir arī talanti, kas grib un kas spēj latviešu dzeju arī ārpus Latvijas uzturēt dzīvu, veidot to īpatnēju, izdarīt jaunus meklējumus un virzīt šo dzeju tālāk.

■ Anglijas galvaspilsētas Londonas baņķieris Dermonts Luiss (Lewiss) it neapmierināts, ka ikdienas braucienā priekšpilsētas vilcienā vienmēr šēž kopā ar „aplamajiem", kad vēlas sarunāties. Viņa līdzbraucēji parasti izrādās piederīgi pie ļaužu katēgorijas, kas rītos braucienā uz pilsētu vēl nav īsti atmodušies, bet vakaros atceļā jau pārāk noguruši, lai sarunātos. Tādēļ 47 gadus vecais Luiss, kaŗ nedēļas laikā 15 stundu pavada priekšpilsētas vilcienā, ierosinājis ieviest speciālas krūšu nozīmes, kuŗas norādītu uz braucēju gatavību sarunāties. „Varbūt varētu sarunāties gribētājiem iekārtot pat speciālus nodalījumus, kā tas ir ar smēķētājiem," izteicās neapmierinātais baņķieris.

DV un LSAK jaunatnes un sporta svētkos Sidrabenē. Pirmās vietas uzvarētāji savās disciplīnas grupās, no kreisās: Anda Kukse, Jūlija Pakalna, Gunta Mackāra, Kristīne Ruņģe, Andris Miķelsons, Edgars Ķirsis, Egils Kļaviņš un Mārtiņš Ozoliņš.

Foto: Verners Cinis

Skaistās 1000 Salās

Pusceļā starp Toronto un Montrealu.
Makšķernieku paradīze.

Istabas ar pilnu pansiju.
■ VASARNĪCAS AR 2—3 GUĻAMISTABĀM ■
Laivas, motori un ūdens slēpošana.
Rakstīt K. KALNIŅŠ,
P.O. Box 192, Gananoque, Ontario, Canada
Zvanīt 382-4269 AREA Code 613

Daugavas Vanagu nams 125 BROADVIEW AVE. **Daugavas Vanagu klubs**
Tel. 465-5225
PIEDĀVĀ ZĀLI
DAŽĀDIEM SARĪKOJUMIEM
PIEPRASIET TELEFONISKI
atvērts biedriem un viesiem
no pirmd. līdz piektd. no pl. 4 — 1 naktī,
sestdienās no pl. 12 — 1 naktī,
svētdienās no pl. 12—9 vakarā
DAŽĀDI DZĒRIENI AR MALTĪTĒM KATRA IZVĒLĒ. SVĒTDIENĀS DZĒRIENI TIKAI PIE MALTĪTĒM

MODERN OPTICAL
— Optiķi —
G. SARANTOPOULOS,
reģistrēts optiķis,
228 Danforth Ave.,
Toronto 6, blakus Albanijas klīnikai. Lielā izvēlē aceņu rāmji un kontakta lēcas.
Ātra un laipna apkalpe.
Tel. 463-8717

LATVIEŠU NAMS
491 College St., Toronto
IZĪRĒ TELPAS
sarīkojumiem ● viesībām
● klāj viesību galdus ●
Tel. 922-2931

L. LUNSKY
OPTIĶIS
Atvērts no pl. 9.30—6 vak.
Ar iepriekšēju pieteikšanos.
470 College St., Toronto.
Tel. 921-3924

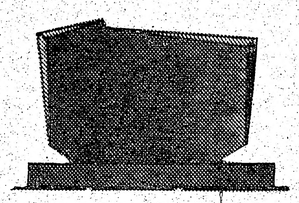

PIEMINEKĻI
Igauņu uzņēmums
YONGE MEMORIAL LTD.
2019 Yonge St., Toronto 7
Starp Eglinton un Davisville
487-2147, vakaros 445-8955
Kvalitātes darbs un eiropiešu mets

TRANSPORTA UZŅĒMUMS

BALTIC MOVERS
TĀLR. 534-1403, Toronto

VISĀDA VEIDA IESPIEDUMDARBI
- VIZĪTKARTES
- IELŪGUMI
- BIĻETES
- VĒSTULU GALVAS UN APLOKSNES
- GRĀMATAS
- KALENDĀRI
- MĒNEŠRAKSTI
- AVĪZES
- UN LĪDZĪGI IESPIEDUMDARBI

VEICAM
- LAIKUS
- LABI
- UN PAR MĒRENĀM CENĀM

vienā no lielākām latviešu akciju sabiedrībām Kanadā

amber

PRINTERS AND PUBLISHERS LIMITED
SPIESTUVE UN KANTORIS:
125 BROADVIEW AVE., TORONTO 250, ONT.
(416) 466-1514

VALUDE
LATVISKAS ROTAS
DIMANTI — PULKSTEŅI
Zeltkales
Aldonas ĶIVLENIEKS-KORMS
Veikalā un darbnīcā 964½ Bloor St. W., Toronto 4, Ont., tālr. 533-2837

Fotografiski darbi
ar izcilu kvalitāti!
Pieprasiet informāciju
par veikaliem jūsu rajonā
pasūtinājumu nodošanai
tālr. 863-1166
Benjamiņa
filmu laboratorija

Jāņi nav vairs tālu!
Brauksim ligot pie Jāņa pirktā automobilī.
JĀNIS LĀMA
Piedāvā:
PONTIAC • BUICK • SKYLARK • OPEL
LEMANS • VENTURA II • FIRENZA • G.M.C. TRUCKS •
• Arī lielā izvēlē lietotas mašīnas •
HOGAN PONTIAC BUICK CO., LTD.
348 DANFORTH AVE., TORONTO (416) 461-3561

kas? kur? ko?

Town & Country R. E. Ltd., Realtor
V. PALMA pārstāvis

377 Glengarry Ave., Toronto 12, Ontario
TĀLR. 782-7246
Pērkot vai pārdodot savu nekustamu īpašumu, zvaniet nesaistīgai informācijai — 782-7246. Mājas lielā izvēlē visā pilsētā. Palīdzam sagādāt obligācijas un iemaksas māju pirkšanai uz izdevīgiem noteikumiem.

WEST ARKA
PIEDĀVĀ LIELĀ IZVĒLĒ
- DĀVANAS
- SKAŅU PLATES
- ROKDARBUS
- GRĀMATAS

2282 Bloor Street West — Toronto 9, Ontario.
Tel. 762-8751

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD
467 Sherbourne St. Toronto 5, Ont. 924-1408
RŪPĪGA UN SMALKJŪTĪGA APBEDĪŠANAS CEREMONIJU IZKĀRTOŠANA

DAŽĀDU ZIEDU MEDUS
dabīgs nepasterizēts
Ziedputekšņi (Pollen). Perupieniņš (Royal Jelly) no ĒRGĻU LIGZDAS DRAVĀM
30 Dewson Street, Toronto 17. Tālr. 534-0568

PAVASARA LE 1-7353
delikatešu veikals un konditoreja
361 RONCESVALLES AVE. Īpašnieks St. ČUKULS

A. BĒRZIŅŠ Realty Ltd.
NEKUSTAMI ĪPAŠUMI, APDROŠINĀŠANA
OBLIGĀCIJAS UN NOTĀRS
316 Harbord Street, Toronto, Ont. Tel. 534-8447

A. KRISTAPSONA
gaļas un gaļas izstrādājumu veikals
1095 Queen Street East, Toronto, tālr. 466-5152

Kanadas lielākais un labākais speciāli
EIROPIEŠU DELIKATEŠU UN GAĻAS VEIKALS
tip-top MEATS
DELICATESSEN
plaša izvēle, vislabākā kvalitāte par mērenām cenām.
Katru nedēļu kaut kas sevišķs
1727 BLOOR ST. WEST
(pretim Keele pazemja stacijai)
YORKDALE SHOPPING CENTRE
FAIRVIEW MALL
Sheppard Ave. / Don Valley Parkway
(Queen Elizabeth un Highway 27)
ZIGGY'S AT SHERWAY GARDENS

Savienoto Valstu potenciālis

(Turpinājums no 1. lp.)

Dr. Kisingers. Pēc protokola tas bija nepārprotams pliķis ārlietu resoram. Un šis nav vienīgais gadījums, kur Kisingera zvaigzne ir atstājusi ēnā daudzus karjēras un profesionālus amerikāņu diplomātus. Zīmīgā kārtā starplaikā Kisingera akcijas Baltajā namā ir tikai turpinājušas kāpt. Ļaunas mēles Vašingtonā melš, ka, ja gadījumā Kisingers šodien aizietu no Baltā nama, lai kā demokratu partijas pretkandidāts stātos pretī Niksonam novembŗa vēlēšanās, tad demokratu izredzes sakaut Niksonu būtu desmitreiz labākas nekā, ja Niksona pretkandidāts paliktu senātors Mekgaverns. Vašingtona nekad nav varējusi sūdzēties arī par nelūgtu pareģu trūkumu un tā viens no šiem „pareģiem" kā republikāņu, tā arī demokratu aprindās izplata valodas, ka Dr. Kisingers „pieņemšot" Niksona piedāvājumu kandidēt Agņū vietā viceprezidenta amatam...

Pēdējā informācija no „drošiem avotiem" ir tā, ka Dr. Kisingers demisionēšoties pēc novembŗa vēlēšanām un publicēšot grāmatu: „Es biju Ričarda Niksona labā roka". Šīs grāmatas pirmpublicēšanas tiesības par 3 milj. dolariem jau esot ieguvis kāds slavens apgāds. Un Kisingers, pats aizņemts ar braukšanu slepenās misijās, grāmatas sarakstīšanu esot uzticējis savam tautietim Irvingam, kam tagad būšot diezgan brīva laika pēc sensacionālās Hovarda Hjūza memuāru publikācijas mēģinājuma drāmatiskā fināla.

Bez baumām, pareģojumiem un jokiem dzīve pat Vašingtonā, kur nevar sūdzēties par laupīšanu un citu varasdarbu trūkumu, būtu diezgan garlaicīga.

Dr. Kisingera pēdējās divas misijas ir patiesībā pirmās šķiras politiski manevri. Tokio Kisingeram bija jāsalāpa kaut kā pairušās itin labās amerikāņu un japāņu attieksmes. Vašingtonai bija arī zināms, ka 71 g. vecais japāņu premjērs Eisaku Sato, kas pēdējos 8 gadus bija japāņu valdības galva, gatavojas noiet no politiskās skatuves. Tā dēvētie „Niksona pārsteigumi" — Tokio neinformēšana par braucienu uz Pekingu, drastiskie amerikāņu saimnieciskās politikas soļi japāņu preču importa ierobežošanā un amerikāņu nekonsultēšanās ar Tokio vienā otrā citā jautājumā pa daļai paātrināja Soto demisiju. Japāņu galvaspilsētā Kisingers pārliecināja vadošos japāņu politiķus, ka nekādi jauni „Niksona pārsteigumi" Japānai vairs nebūs jāpiedzīvo. Viņš informēja Tokio arī par Pekingas un Maskavas sarunu aizkulisēm un eventuālu atbalsi jautājumos, kas skar japāņu intereses.

Jau 5. jūlijā japāņu liberāldemokratu partija izvēlējusies Soto vietnieku, kas reizē būs arī jaunais Japānas valdības galva. Aizejošā Soto vietā partijas vadību cenšas pārņemt četri sāncenši: 63 g. v. ārlietu ministrs Fukuda, 54 g. v. tirdzniecības un rūpniecības ministrs Tanaka un divi agrākie ārlietu ministri — 62 g. v. Ohira un 65 g. v. Miki. No tā, kas uzvarēs 5. jūlija vēlēšanās Japānā, atkarāsies turpmāko Tokio un Vašingtonas attieksmju izveidošanās. Reizē izšķirsies arī, kāda būs turpmākā Japānas Tālo Austrumu politika. Vašingtonu ļoti interesē, uz kuŗu pusi Tokio vairāk metīs acis — uz Pekingu vai Maskavu.

Kisingers esot pārvedis Niksonam no Japānas itin optimistisku vēstījumu. Sadzīvošana, sadarbība un pat īsti draudzīgas attieksmes ar japāņiem nav pārāk grūti īstenojamas problēmas. Droši vien, drīzumā sekos vairāki oficiāli amerikāņu un japāņu nolīgumi. Te gan jāpiezīmē, ka Vašingtona gan uzskata Japānu par nopietnu politisku un saimniecisku faktoru pasaules mērogā, bet pagaidām amerikāņi japāņiem vēl nedomā piedāvāt biedru karti uzņemšanai „pasaules lielvalvaru klubā". Daudz kas atkarāsies no tā, vai japāņi turpmāk vairāk koķetēs ar Pekingu vai Maskavu. Amerikāņu interesēs ir, lai japāņiem neizveidotos pārāk intimas attiecsmes ne ar krieviem, ne arī ar ķiniešiem.

Pagājušā nedēļā Kisingers devās jaunā misijā — šoreiz „rutīnas apspriedēm" uz Pekingu. Gadījās, ka Kisingera Pekingas brauciens gandrīz uz mata sakrita ar Kremļa troikas trešā vīra, prezidenta Podgornija negaidīto ciemošanos Hanojā. Saliekot kopā divi un divi un pieskaitot tam klāt vēl Kisingera un Podgornija ceļojumus, diplomātiskās aprindās ātri paklīda valodas, ka Kisingera faktiskais Pekingas brauciena nolūks ir ar krievu un ķiniešu palīdzīvu likvidēt Vietnamas kaŗa problēmu. Nedēļas sākumā arī Baltais nams atklāja, ka Kisingers Pekingā eventuāli pieskaršoties arī Vietnamas jautājumam. Arī Podgornijs, atgriežoties no Hanojas, bija itin smaidīgs un izteicās, ka „lietas virzoties tieši tā, kā bijis paredzēts".

Manuprāt vēl daudz par agru ir sniegties pēc miera palmām un sākt gavilēt par Vietnamas konflikta galīgu izkārtojumu. Kremlis Hanojā ir iebāzis savus pirkstus pārāk dziļi. Arī Pekinga, kaut vai tikai vienkārša prestiža dēļ nevar, lai izpatiktu amerikāņiem, Hanojai pagriezt muguru. Laikā, kad „īstais kaŗš" Vietnamā faktiski jau beidzies, vismazāk „politisku un prestiža pašnāvību" varētu sev atļauties Vašingtona.

Šajā sakarībā ir jāpiemin prezidenta Niksona nozīmīgs vērtējums par amerikāņu attieksmēm ar komūnistu valstīm: „Komūnistu vadoņu uzskatu maiņa dažos svarīgos pamata jautājumos bija iemesls tam, ka varēja notikt galotņu apspriedes Pekingā un Maskavā. Ir jākonstatē, ka komūnistu vadoņu cerības uz to, ka kapitālistu valstis agri vai vēlu sabruks marksisma dogmas mākoņos, ir pagaisušas.

Šī pārliecības mazināšanās, ticības trūkums ir nozīmīgi politiski faktori. Jāievēro, ka pārmaiņa nav notikusi komūnistu valstu vadoņu sirdīs, bet gan viņu racionālā auksta aprēķina rezultātā. Tās ir jaunas reālitātes, starptautiskā stāvokļa jauns novērtējums ar secinājumu, ka viņu, t.i. komūnistu vecā taktika nav devusi cerētos rezultātus.

Ne Pad. savienība, nedz arī Ķīna nav atmetušas savus īpatnējot pasaules uzskatus, bet abas varas ir akceptējušas ideju, ka viņu pašu interesēs ir konfrontāciju ar rietumu demokratijām aizstāt ar sarunām un sadarbības mēģinājumiem.

Prezidents Niksons katēgoriski noraidīja apgalvojumu, ka Savienotās Valstis ir sākušas jaun izolēšanas politiku. Prezidents apliecināja amerikāņu apņēmību paturēt savu militāro spēku potenciāli, jo tikai šis spēks dod iespēju aizstāvēt amerikāņu politiskās un saimnieciskās intereses.

Varbūt ka pašu interesēs pašreizējie Kremļa un Pekingas varasvīri patiesi nedomā pārkāpt nesen parakstītos nolīgumus ar amerikāņiem.

Varasvīru maiņa Pad. savienībā vai Ķīnā visus parakstītos līgumus var vienā stundā padarīt par nevērtīgu makulatūru. Un Niksons to labi zina. Savienoto Valstu kongresā drīzumā sāksies valsts apsardzības budžeta debates. Stratēģisko atomieroču ierobežošanas līgums ar Maskavu ir viena lieta, bet amerikāņu apņemšanās nepalikt par otras šķiras militāru un politisku faktoru ir otra lieta. Tiem, kas naīvi iedomājas, ka amerikāņi, lai izpatiktu krieviem vai ķiniešiem. „jau iemetuši plinti krūmos", būs interesanti zināt, ka Niksons kongresam valsts drošības budžetā 1973. gadā prasīs 76,5 bilj. dolaru. Šie milzu līdzekļi ir paredzēti zemūdeņu, gaisa flotes, raķešu un atomieroču arsenāla vajadzībām. Par spīti daudzām baumām, Eiropā amerikāņu bruņoto spēku sastāvs paliks apmēram tas pats, kas līdz šim — 300.000 vīru.

Cik īsti varenas ir Savienotās Valstis šodien? Misisipi senātors Džons Stenis nesen atgādināja, ka viena pati Poseidona tipa atomzemūdene spēj iznīcināt vienu ceturto daļu no visas padomju rūpniecības. Desmit B-52 tipa bumbveži spēj iznīcināt 40% no Kremļa rūpniecības kapacitātes, un piecdesmit „Minutemen" raķetes var iznīcināt pusi no padomju kaŗa un civīlās rūpniecības.

Un te jāievēro, ka amerikāņiem patlaban ir 41 Poseidona tipa zemūdeņu, 457 B-52 tipa bumbvežu un vismaz 1000 „Minutemen" atomraķešu. Šie skaitļi norāda, ka Niksons Pekingā un Maskavā ir runājis ar ļoti stiprām kartīm rokās. Stipras Savienotās Valstis ir vienīgā pasaules miera garantija.

Ja novembŗa vēlēšanās notiktu brīnums — Baltā namā iesēstos senātors Mekgaverns un sāktu īstenot vienpusīgu Savienoto Valstu atbruņošanās programmu, tad pasaules tautu likteņi būtu apzīmogoti uz daudziem gadiem.

Aleksandrs Ķegumnieks

KISINGERA MISIJA PEKINGĀ

ASV prezidenta padomdevēja Henrija Kisingera 5 dienu Pekingas apmeklējums un sarunas ar Ķīnas premjēru Čuenlaju, tāpat padomju prezidenta Podgornija lidojums uz Hanoju radījis minējumus par jaunu miera nokārtojumu Vietnamā. Baltais nams gan noliedzis kādu sakarību starp abiem apmeklējumiem, bet pastāv zīlējumi, ka ASV Ziemeļvietnamas ostu mīnējumi un prezidenta Niksona pēdējais miera piedāvājums varbūt varētu atmaksāties ar krievu un ķiniešu sadarbošanos kaŗa izbeigšanas mēģinājumā Vietnamā.

Vietnamas kaŗa jautājums bija galvenais punkts Kisingera dienas kārtā, līdz ar Baltā nama apgalvojumu premjēram Čuenlajam, ka Ziemeļvietnamas ostu mīnēšana un ASV intensīvie bumbu uzbrukumi Hanojai, Ķīnas robežas tuvumā, nenozīmē draudu Ķīnai, bet tika izdarīti, lai pārliecinātu Hanoju sākt sarunas par miermīlīgu nokārtojumu. Kisingers Čuenlajam īsumā arī ziņoja par Niksona sarunām maijā ar padomju vadoņiem Maskavā, uzsverot, ka ASV nenostājās nevienā pusē Ķīnas un Pad. savienības robežstrīdā, bet vēlas uzlabot attieksmes ar abām komūnistiskajām valstīm. Kisingeram nebija sarunas ar Ķīnas komūnistu partijas vadītāju Maocetungu.

Honkongas laikraksti ziņoja, ka komūnistu vadītājiem pilsētā piesūtīti ziņojumi, lai sagatavojas nopietnam paskaidrojumam par Mao veselību. Sasaukta ķiniešu komūnistu partijas centrālkomitejas slepena sanāksme Pekingā, ko vadījis premjērs Čuenlajs, lai izlemtu, kas valdīs valstī pēc Mao, kas ir ļoti slims un, iespējams, uz miršanu. Sabiedrībā 78. g. vecais Mao nav publiski redzēts kopš prezidenta Niksona apsveikšanas februārī.

ASV pārstāvji tic, ka Podgornija apmeklējums Ziemeļvietnamā ir pierādījums, ka Maskava patiesi ieinteresēta miera nokārtojumam Vietnamā un ka arī Ķīna ir labvēlīga miera sarunu atsākšanai Parīzē, ko ASV Dienvidvietnamas pārstāvji atstāja 4. maijā. Maskava nebija iepriekš ziņojusi par Podgornija ceļojuma plānu. Ceļā uz Hanoju Podgornijs apstājās Kalkutā, Indijā. „Vietnamas problēma ir tūlīt atrisināma," sacīja Podgornijs Kalkutā, „amerikāņiem jāaptur bumbošana un jāatstāj Vietnama". ASV pagaidām atcēla uzlidojumus Hanojai, lai parādītu labvēlību Podgornija vizītei Ziemeļvietnamas galvaspilsētā.

Podgornijs atgriežoties no Hanojas izteicās, ka viņa vizīte bijusi sekmīga un ka drīzumā atsāks Parīzes miera sarunas. Drīz pēc tam Parīzes miera sarunu delegācijas vadītājs izlidoja uz Parīzi. Ziemeļvietnamas ofensīva Dienvidvietnamā zaudējusi savu sākotnējo sparu.

Bagāts bija šo Jānītis;
Ar trīs zelta kulītēm;
Mūsējais bagātāks,
Ar piecām kulītēm.

Dadža zīmējums